

REKLAMA W CWA
tel. (56) 682 26 80

WĄBRZEŻNO

**Ciekawy sprzęt
w bibliotece.
Sam czyta**

str. 2

KURKOCIN

**Bartek marzy
o własnym pokoju.
Kto pomoże?**

str. 5

WĄBRZEŻNO

DPS od podszewki

str. 8

SPORT

**Nikolas Kankowski
w Pogoni Szczecin!**

str. 24

CZWARTEK

29 stycznia
2015

nakład 2200 egz.
ISSN: 2080-0878

1,79zł

w tym 5% VAT

nr 4/2015 (303)

CWA

TYGODNIK REGIONU WĄBRZESKIEGO

Płużnica

Nie wszystkich wiatraki kręcą

Radni gminy Płużnica mają twardy orzech do zgryzienia. Jeśli przyjmą miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w takim kształcie, który umożliwi budowę kolejnych elektrowni wiatrowych – narażają się na protesty swojego elektoratu. Ale za tą decyzją przemawiają m.in. niemałe wpływy do budżetu gminy przez kilkadziesiąt lat.

Przed radnymi trudna decyzja

Radni spotkali się na wspólnym posiedzeniu poświęconym tematowi wiatrowni w czwartek. Zaprosili przedstawicieli trzech firm, które chcą ekologiczne elektrownie stawiać. Zaczęło się spokojnie, od prezentacji zaawansowania prac poszczególnych podmiotów, a zakończyło na ostrej wymianie zdań między mieszkańcami a inwestorami. Wiadomo już, że kolejnych protestów można się spodziewać. – Sprowadziłam się z miasta na wieś, wybudowałam dom, by żyć w ciszy i spokoju. Już mam wiatraki w zasięgu wzroku, nie zgodzę się, by pod nimi mieszkać – zaznacza Joanna Petrycka z Wielkądza.

Od pomysłu do realizacji

Od pomysłu postawienia wiatraka produkującego prąd do realizacji droga daleka. Najpierw trzeba wybrać lokalizację i na

tym etapie m.in. przeanalizować wietrzność, dowiedzieć się, do kogo należą grunty pod ewentualną inwestycję, czy można je wdzierżawić bądź kupić. Kolejny krok to sprawdzenie możliwości: podłączenia do sieci elektroenergetycznej, przebiegu tras kablowych, dalej ocena infrastruktury drogowej itp. Gdy inwestor ma te wszystkie dane, opracowuje drugi, bardziej konkretny plan rozmieszczenia elektrowni. I zaczyna się batalia prawna.

Trzeba teraz podpisać umowy z właścicielami gruntów, uzyskać zgody na budowę tras kablowych, dróg i placów montażowych. Firmy prowadzą badania, jak projekt wiatrowy będzie oddziaływać na ptaki i nietoperze na danym terenie. Potem stawia się maszt do pomiaru wiatru i przez minimum rok gromadzi się dane. W końcu przychodzi czas na sporządzenie

lub zmianę planu zagospodarowania przestrzennego. Radni podejmują uchwałę o przystąpieniu do opracowania planu, zbierają wnioski do projektu, opinie o nim, jest wyłożony do publicznego wglądu, dyskutowany z mieszkańcami. Ta długa procedura powinna zakończyć się uchwaleniem miejscowego planu. I na tym etapie utknęła inwestycja najbardziej zaawansowana w gminie Płużnica, a realizowana przez warszawską spółkę z o.o. Eko Park VI.

Po uchwaleniu planu, firma zabiera się za wybór odpowiednich rodzajów turbin, opracowuje ostateczny plan rozmieszczenia wiatraków, wstępny biznesplan i przeprowadza szereg analiz związanych z oddziaływaniem na środowisko. W tym ostatnim punkcie musi też uwzględnić potencjalne konflikty społeczne. Wreszcie wójt wydaje decyzję o uwarunkowaniach środowiskowych. Od tego momentu sprawa ma się ku końcowi i po uzyskaniu pozwolenia na budowę, elektrownia wiatrowa staje.

Eko Park VI

W Płużnicy i Czaplach firma chciała pierwotnie postawić 13 elektrowni, ale na wniosek radnych i mieszkańców stanęło na dziewięciu. Te lokalizacje są bezsporne. W Wielkądzu i Kotonowie wybrano sześć. Pięć z nich budzi protesty. Z dwóch miejsc pod wiatraki w Wiewiórkach, jedno jest oprotowane.

dokończenie na str. 3

Powiat

Zdobądź pieniądze na własną firmę

W pośredniaku są pieniądze dla 10 osób, które będą miały najlepsze pomysły na własny biznes. Formularze rekrutacyjne można składać do 27 lutego.

Aby otrzymać dotację na otwarcie firmy, trzeba mieć przede wszystkim pomysł (na produkcję, usługi albo handel) i być osobą bezrobotną, zarejestrowaną w Powiatowym Urzędzie Pracy. Wsparcie skierowane jest m.in. do osób w wieku do 25 lat bądź powyżej 50 roku życia, niepełnosprawnych i kobiet.

15 osób zakwalifikowanych do projektu weźmie udział w szkoleniu „ABC przedsiębiorczości”. Czego się tam nauczą? Szkolenie obejmuje

m.in. aspekty prawne i ekonomiczne dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej. Uczestnicy otrzymają stypendium szkoleniowe i zwrot kosztów dojazdu do Wąbrzeźna.

W ramach wsparcia osoby uczestniczące w projekcie spotkają się z doradcą zawodowym i przygotowują Indywidualny Plan Działania. Otrzymają także bieżące informacje na temat instytucji udzielających wsparcia nowo powstałym firmom.

dokończenie na str. 3

Echa publikacji

Drogi Powiatowe c.d.

W minionym tygodniu na naszych łamach ukazał się artykuł dotyczący spółki Drogi Powiatowe. Dziś uściślenie sekretarza powiatu w sprawie finansowania tego podmiotu.

W artykule była mowa o tym, że roczny koszt funkcjonowania spółki wynosi 28 tys. zł. Jak podczas sesji wyjaśnił skarbnik, na tę kwotę składa się wynagrodzenie prezesa i koszty obsługi bankowej.

Uściśla sekretarz powiatu Józef Krawczyk: – Skarbnik powiatu Krzysztof Goleń powiedział na sesji w dniu 30 grudnia 2014 roku w dużym skrócie, co składa się na funkcjonowanie spółki.

Wyjaśniamy, że oprócz wynagrodzenia prezesa zarządu, są również koszty związane z wynagrodzeniem dla głównego księgowego. Ponadto spółka poniosła wy-

datki i opłaty następujące: podatek od czynności cywilno-prawnych, opłaty w Krajowym Rejestrze Sądowym, opłaty za prowadzenie rachunków przez bank obsługujący spółkę, opłaty i prowizje za przelewy bankowe, opłaty skarbowe.

Rzeczywiste wydatki związane z bieżącym funkcjonowaniem spółki w roku 2014 nie przekroczyły kwoty 17,5 tys. zł. Jednocześnie informuję, że wnoszenie dopłat do spółki współfinansowane jest przez gminę miasto Wąbrzeźno. W roku 2014 była to kwota 8 tys. zł.

opr. (aba)

Wąbrzeźno

Książka sama się przeczyta

Czytelnicy, którzy posiadają orzeczenie o niepełnosprawności ze względu na choroby narządu wzroku, mogą skorzystać z nowej oferty Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Wąbrzeźnie, która udostępni im urządzenie „Czytاک Plus”.

Marzena Seroka wyjaśni, jak korzystać z „Czytaka”

Jest to odtwarzacz cyfrowej książki mówionej dla osób niewidomych i słabowidzących. W bibliotece opracowany został regulamin korzystania ze sprzętu. „Czytaka” można wypożyczać do domu na-

wet na 60 dni. Czytelnicy, którzy będą aktywnie korzystać z zasobów cyfrowej książki mówionej, mogą liczyć na przedłużenie terminu zwrotu odtwarzacza.

– To bardzo pożyteczne i funkcjonalne urządzenie, dzięki któremu osoby niewidome mogą korzystać z bogatych zasobów naszej biblioteki – informuje dyrektor Aleksandra Kurek. – Obecnie posiadamy kilkadziesiąt tytułów, które można zagrać na kartę pamięci „Czytaka”, a następnie wygodnie odsłuchać, zwolnić lub przyspieszyć tempo nagrania, zatrzymać nagranie i umieścić w tym miejscu zakładkę, przemieszczać się pomiędzy odcinkami lub zapisanymi książkami – wyjaśnia dyrektor Kurek.

Osoby, które posiadają własne urządzenia, mogą też w bibliotece zagrać wybrane książki na kartę pamięci. – Coraz więcej osób przekonuje się do korzystania z takiej formy czytelnictwa. Nowe technologie trochę onieśmielają osoby starsze, ale także one chętniej korzystają z kaset czy płyt z nagraniami – dodaje Marzena Seroka, kustosz biblioteki.

Wszyscy czytelnicy mogą natomiast korzystać z kaset magnetofonowych i płyt z audiobookami. Kasety udostępniane są w ramach wypożyczalni międzybibliotecznej z Ośrodka Czytelnictwa Chorych i Niepełnosprawnych w Toruniu.

Tekst i fot.
Krzysztof Zaniewski

Redakcja słucham

– Chciałabym wypowiedzieć się na temat opieki w wąbrzeskim szpitalu. Jesienią minionego roku, raz w sobotę i raz w niedzielę, potrzebowałam pomocy dla mojej małej córeczki. Od razu po telefonie kazano mi przyjechać. Nie czekałam długo, przede mną w kolejce były tylko dwie osoby, potem lekarz nas przyjął i dostałam receptę. Pozytywnie to oceniam.

not. (aba)

Wąbrzeźno

Złodziej zatrzymany

Amator cudzego sprzętu wędkarskiego wpadł w ręce policji. Przy okazji wyszło na jaw, że jest odpowiedzialny za inną kradzież z włamaniem.

22-letni mieszkaniec powiatu grudziądzkiego ukraść zaparkowaną na parkingu przy ul. Matejki przyczepkę samochodową, na której zamocowana była łódka ze sprzętem wędkarskim. Z łupem o wartości 2500 zł został zatrzymany przez policję na ulicy Hallera.

Kryminalni ustalili, że to niejedyny przestępstwo popełnione przez mężczyznę. 22-latek jest też podejrzany o dokonanie kradzieży z włamaniem do garażu na osiedlu Niepodległości w Wąbrzeźnie. Za swoje czyny odpowie przed sądem. (pg)

SONDA

Zapytaliśmy naszych Czytelników czy przekazują odpis 1 proc. podatku na rzecz osób lub organizacji, które zajmują się pomocą ludziom będącym w potrzebie?

Not. i fot. Krzysztof Zaniewski

Dorota Pyć

– Tak, przekazuję 1 proc. z należnego podatku dochodowego na szczytny cel. Przeznaczam tę kwotę na rzecz szkoły, w której pracuję. Wiem, że te pieniądze będą dobrze wykorzystane i będą mogły pomóc dzieciom.

Emilia Betyna

– Tak, oczywiście przekazuję 1 proc. moich podatków na pomoc innym. W mojej rodzinie jest dziecko, które poważnie choruje. Za pośrednictwem jednej z fundacji pieniądze z odpisu podatkowego trafiają właśnie do tej konkretnej osoby.

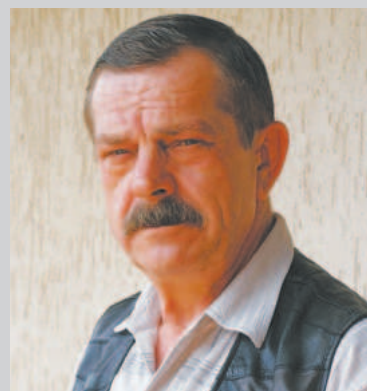
Mariola Kurek

– Nie, do tej pory nie przekazywałam takiego odpisu. To dlatego, że rozliczenia podatku nie dokonywałam samodzielnie, tylko zlecałam osobie, która zna się na przygotowaniu PIT-u. Teraz pewnie będę o takiej możliwości pamiętać. Ale w moim miejscu pracy czasami wystawiamy specjalne skarbonki, do których można wrzucać pieniądze na pomoc chorym ludziom, np. ostatnio włączyliśmy się w zbiórkę na rzecz chorej na białaczkę Angeliki.

Jadwiga Zielińska

– Nie przekazuję odpisu od podatku, ponieważ nie zarabiam. Opiekuję się niepełnosprawnym synem i dlatego nie mogę pracować. Lecz mogę korzystać z dobrodziejstwa takiej pomocy dla mojego syna Bartka. Za pośrednictwem Fundacji Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Stoneczko” Bartek otrzymuje wsparcie na rehabilitację czy potrzebny sprzęt medyczny. To dla nas bardzo ważna pomoc.

Jan Bogdan Tomaszewski

– Oczywiście, że przekazuję 1 proc. podatku. Właściwie od początku, kiedy stało się to możliwe, czyli od dobrych kilku lat. Teraz można to robić w prosty sposób. Czasami wspieram konkretne osoby, czasami organizacje pożytku publicznego. Zawsze jednak pieniądze z odpisu trafiają do ludzi związanych z naszym wąbrzeskim powiatem czy dawnym województwem toruńskim. Informacje, komu pomóc, można znaleźć choćby w gazetach lub na ulotkach. Oczekujących na wsparcie jest bardzo dużo, każdy może wybrać takie osoby, które uzna za najbardziej potrzebujące.

REKLAMA

BIURO DORADZTWA I POŚREDNICTWA W DOCHODZENIU ODSZKODOWAŃ PO WYPADKACH

Tomasz Przybyszewski, 87-400 Golub-Dobrzyń, ul. Rynek 20, e-mail: biurotp@op.pl

DORADZTWO BEZPŁATNE!

PŁATNOŚĆ WYŁĄCZNIE PO UZYSKANIU ODSZKODOWANIA

POTRZEBUJESZ PROFESJONALNEJ POMOCY? DZWOŃ! tel. 608 380 227

TYGODNIK REGIONU
WĄBRZESKIEGO

CWA
www.cwa.info.pl

Redakcja:
87-400 Golub-Dobrzyń
ul. Rynek 20
tel. (56) 68 22 680
e-mail: redakcja@wpr.info.pl
Redaktor naczelny:
Adrianna Błaszczewicz

Dział reklamy:
tel. (56) 68 22 680
e-mail: reklama@wpr.info.pl

Ogłoszenia drobne:
87-400 Golub-Dobrzyń
ul. Dworcowa 4
tel. (56) 68 22 680

Wydawca:
Wydawnictwo Promocji Regionu Sp. z o.o.
87-400 Golub-Dobrzyń
ul. Rynek 20

Druk:
EDYTOR Sp. z o.o.
10-364 Olsztyn, ul. Tracka 10

Redakcja nie zwraca tekstów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo do ich redagowania i skracania. Redakcja nie odpowiada za treść zamieszczonych ogłoszeń.

Płużnica

Nie wszystkich wiatraki kręcą

dokończenie str. 1

– Wszystkie turbiny są zlokalizowane w znacznej odległości od najbliższych siedlisk. To dystans gwarantujący, że będą prawie niesłyszalne – zapewnia Michał Polanowski, członek zarządu Eko Parku VI. – Nowoczesne turbiny są ciche, mają wolnoobrotowe śmigła. Generatory zawieszone są wyżej na dźwiękochłonnnych gondolach. Ten sprzęt można montować już w odległości 380 m od zabudowań. A promieniowanie telefonu komórkowego noszonego w kieszeni jest większe niż u podnóża elektrowni wiatrowej.

– Procedura ciągnie się długo, innowacje nie czekają. Co roku na rynku pojawiają się nowe, cichsze turbiny. Do tego zakładana przez nas wysokość masztów to ok. 180 m – dodaje prezes Zbigniew Modecki.

Firma zawarła umowy na dzierżawę gruntów z 20 osobami na 25 lat. Każda z nich otrzyma ok. 20-30 tys. zł rocznie. Skorzystają też finansowo ci, przez których teren będą szły kable. No i gmina, bo od każdej elektrowni do budżetu wpłynie jakieś 100 tys. zł/rok, co tylko w przypadku Eko Parku daje 1,7 mln zł.

Spółka chce postawić łącznie 17 elektrowni, 15 sztuk o mocy 2,5 MW, a dwie 3-megawatowe.

Firma niemiecka Max-Boegl

Jest znacznie mniej zaawansowana w pracach niż Eko Park, na początku fazy projektowej. Ma doświadczenie w budowie elektrowni wiatrowych w Niemczech. W gminie Płużnica chce postawić ich maksymalnie 12 w Mgowie

i Goryniu, w odległości minimum 850 m od zabudowań. Moc to minimum 3 MW, wysokość masztów jeszcze nie jest określona.

– W Niemczech nie ma prawa określającego odległość takich elektrowni od zabudowań. Ale są problemy z lokalizacją farm i wiemy z doświadczenia, że prywatność ludzi trzeba szanować – podkreślił przedstawiciel firmy Janusz Kolasa. Inwestor podpisał umowę z jednym właścicielem gruntów na 30 lat.

Nowa Energia

Spółka akcyjna z Gdyni planuje postawić do 14 elektrowni w Błędowie i Wiewiórkach, Goryniu, Nowej Wsi Królewskiej, Bągarci i Płachawach – maszty o wysokości 140 m, moc nie mniejsza niż 3 MW.

W swojej broszurze reklamowej firma pisze m.in., że „dąży do pozyskania przychylności mieszkańców, dzięki dostarczaniu pełnej informacji o lokowanej inwestycji”. Z tym akurat ludzie się nie zgadzają, a obecny na spotkaniu pracownik spółki umiał powiedzieć jedynie, że umowy zawierane są z właścicielami gruntów na 30 lat, rozdał foldery i wizytówki.

– Firma zabezpieczyła sobie tereny, na których nic nie robi. I nie wiemy czy będzie robić, czy nie – podsumował radny Wiesław Karwan.

Poszukają kompromisu

– Musimy znaleźć kompromis między inwestorami a mieszkańcami – mówi przewodniczący Rady Gminy Płużnica Szymon Dudzik. – Pozostaje niedosyt, że ludziom nie wytłumaczono wszystkiego. To inwestycja na 25-30 lat. Ich głos jest

ważny, bo tu mieszkają.

– Uważam, że firmy źle przeszły do całości tematu. Stwierdziły, że przekonają radnych, a zapomniały o mieszkańcach. Najpierw powinny być konsultacje społeczne, rozmowa, a potem przyjdzie do radnych. Bo jak za czymś podnosimy rękę, bierzemy odpowiedzialność – mówi radny Karwan. – Poprzednia rada postąpiła jak postąpiła (nie przyjęła planu zagospodarowania po protestach ludzi – red.), ale obiecaliśmy coś inwestorom, były ustalone warunki i to na jakim obszarze mogą się rozwijać.

– Im więcej spotkań, tym większa wiedza mieszkańców – zgodził się Janusz Kolasa. – Nie pojawiają się wtedy opinie, że moja krowa nie daje mleka, bo stoi wiatrak. Może ta elektrownia nie wygląda zbyt ładnie, ale trzeba sobie odpowiedzieć na pytanie: chcę żyć z energią jądrową czy zieloną? W samochodach też powoli odchodzi się od paliwa na rzecz prądu.

Protesty

Joanna Petrycka cztery lata temu wróciła z miasta na wieś, do Wielkądza. Wybudowała tam dom, który miał być oazą spokoju. I przyszło rozczarowanie. – W czerwcu 2012 r. pojawiła się informacja, że rusza postępowanie o wydanie warunków środowiskowych dla inwestycji. Od tego momentu zaczęły się protesty. Pisaliśmy je indywidualnie, zbiorowo. Podpisywało się około 300 osób z całej gminy. Odkryło się też spotkanie z inwestorem i wójtem, ale nic nie wniosło. Mieszkańcy wsi Wielkądza w 2012 r. podjęli uchwałę sołecką, że wiatraków nie chcą –

opowiada pani Joanna. – Ja mam już elektrownie w zasięgu wzroku, kolejna ma powstać w odległości 700 m ode mnie, a od sąsiada niecałe 500 m. Nie wyobrażam sobie życia pod tym kolosem. Nie przekonują mnie dane o hałasie na dopuszczalnym poziomie 45 dB, bo u mnie wieczorem jest głucha cisza i niech tak zostanie.

– My nie jesteśmy przeciwnikami odnawialnych źródeł energii, chcemy jedynie, by została zachowana odległość 1 km od zabudowań – podkreśla Mirosław Grykier z Wielkądza.

Stanisława Bernady z Kotnowa wiatraki stresują. Jak jeździł na rehabilitację do Płużnicy, słyszał uciążliwe szumy. I strachu się najadł, gdy którejś nocy sądził, że obora płonie: – Taki był odbłask na metalowych wrotach, myślałem, że ogień. A to śmigło wiatraka oddalonego o jakieś 10 km odbijało blask księżyca. Na dodatek okna z sypialni mam na ten wiatrak i czerwona pościwa w ciemnościach idzie. Co będzie, jak stanie następny 400 m ode mnie? Nie zasnę. Dlatego protestuję.

Ale...

– Dwa lata temu wybudowaliśmy farmę wiatrową w gminie Raciążek. Krowy nadal dają tam mleko, nikt nie umiera od infradźwięków. Proponowaliśmy zorganizowanie wycieczki na te tereny, ale nikt nie chciał się wybrać – informuje prezes Eko Parku Zbigniew Modecki.

Radny Karwan stwierdził, że najmniej protestów dotyczących wiatraków jest w Płużnicy, gdzie one już są: – Ludzie się tu budują, akceptują to. To są elektrownie zbudowane w starej technologii, szybkoobrotowe, hałasują chwilami. Ale jak włączę śrutownik, to nic nie słyszę, podobnie gdy koszę

trawę czy jeżdżę ciągnikiem.

Decyzja wymaga podjęcia

Plany powstania elektrowni wiatrowych w gminie Płużnica są tworzone od wielu lat. – To wykacza jeszcze poza poprzednią kadencję – mówi wójt Marcin Skonieczka. – Obecnie mamy ukończony jeden plan miejscowy. Nie został on zaakceptowany przez poprzednią radę z uwagi na protesty mieszkańców Wielkądza, Czapeli i Wiewiórek.

Włodarzowi zależy na wiatrakach z punktu widzenia dochodów budżetu, ale ze sprawy się wyłączył. Ma to być suwerenna decyzja radnych.

– Po to rada jest, by podjęła decyzję w imieniu mieszkańców gminy. Plusy, to dochody do budżetu samorządu. Ale są też osoby nieco pokrzywdzone tym, że u nich elektrownia nie stanie – skłonił Kolasa.

Radni mają pochylić się nad tematem ponownie już niebawem. – Mamy do wyboru dwie opcje: albo robimy inwestycje i czekamy na opór ludzi, albo wyznaczamy koło o promieniu 1 km od każdej z planowanych lokalizacji elektrowni i pytamy mieszkańców o zdanie – podsumował przewodniczący Dudzik. Pojawiła się też propozycja, by 10-20 proc. od 100 tys. zł za każdy wiatrak zostawało w danym sołectwie i było przeznaczone na jego rozwój.

W gminie od sześciu lat stoją cztery elektrownie wiatrowe – dwie w Płużnicy, jedna w Bartoszewicach i kolejna pod Nową Wsią Królewską. Dotychczas mieszkańcy mieszkający w ich pobliżu nie zgłaszali do władz żadnych skarg na funkcjonowanie wiatraków czy związane z tym uciążliwości.

Do tematu wrócimy.

Tekst i fot.

Adrianna Błaszkievicz

Ryńsk

Lustro ułatwi wyjazd

Zarząd Dróg Wojewódzkich negatywnie ustosunkował się do wniosku władz gminy Wąbrzeźno, by ustawić lustro przy skrzyżowaniu ul. Poniatowskiego z ul. Mikołaja Ryńskiego w Ryńsku (zdjęcie górne). Po dokonaniu oceny widoczności stwierdzono, że jest ona stuprocentowa.

– Będzie za to lustro na skrzyżowaniu drogi 548 z ul. Jeziorną. W tym miejscu było niezbędne – informuje wójt gminy Wąbrzeźno Władysław Łukasik.

Rzeczywiście, wyjeżdżający z ul. Jeziornej (zdjęcie dolne) mają po lewej stronie górę, a za nią zakręt. Bez lustra trudno stwierdzić czy coś jedzie.

Jest to niebezpieczne zwłaszcza przy skręcaniu w lewo.

fot. (aba)

Powiat

Zdobądź pieniądze...

dokończenie ze str. 1

Dotacje w wysokości 22 tys. 400 zł otrzyma 10 osób z najlepszymi pomysłami.

Nabór formularzy rekrutacyjnych potrwa do 27 lutego. W marcu odbędzie się szkolenie, na przełom marca i kwietnia przewidziano nabór wniosków.

Chętni mogą zgłaszać się do pokoju nr 17 wąbrzeskiego pośredniaka. Informacji zasięgnąć można

też pod nr tel. 56 688 24 51, wew. 127.

To już ostatni nabór w ramach projektu „Przedsiębiorczość szansą na rozwój regionu kujawsko-pomorskiego”, który nasz PUP realizuje w partnerstwie z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Toruniu.

Projekt jest współfinansowany ze środków unijnych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

(pg)

REKLAMA

TIRWIT
TIR - CZĘŚCI

TURBOSPĘŻARKI DO:

- samochodów osobowych i dostawczych
- samochodów ciężarowych
- ciągników i maszyn rolniczych
- maszyn budowlanych

ul. Dworcowa 11
87-400 Golub-Dobrzyń

tel. 56 682 00 40
kom. 605 207 603

Książka

Koncert w duchu świątecznym

W minioną niedzielę w Gminnym Ośrodku Kultury w Książkach rozbrzmiewały najpiękniejsze polskie kolędy i pastorałki.

Na koncercie wystąpili: Chór Cantate Domino z Pływaczewa, Oliwia Motylińska z Nieżywiecia oraz Agata Kozubowska, Martyna Fabrykiewicz i Justyna Wolińska ze Szkoły Podstawowej w Książkach. Z Gminnego Ośrodka Kul-

tury zaprezentowały się zespoły „Skowronki” i „Książkowie” oraz wokaliści: Jona Szmiechel, Magdalena Sacha, Martyna i Dawid Ciupak.

Koncert wieńczył występ klubu seniora, który wspólnie z pu-

blicznością wykonał kolędy „Do szopy hej pasterze” oraz „Gdy się Chrystus rodzi”.

Tradycja organizacji w GOK koncertu kolę sięga roku 1987 r.

(pg), fot.

GOK w Książkach

Zespół dziecięcy „Skowronki”

Jona Szmiechel

Koncert wieńczył występ Klubu Seniora, który wspólnie z publicznością wykonał kolędy „Do szopy hej pasterze” oraz „Gdy się Chrystus rodzi”

Chór Cantate Domino z Pływaczewa

Martyna i Dawid Ciupak

Sala GOK zapęłniła się po brzegi

WIELKA PROMOCJA OGŁOSZEŃ DROBNYCH

Wyślij z komórki ogłoszenie do naszych tygodników

1. Wpisz w telefonie komórkowym dowolnej sieci SMS z treścią ogłoszenia. Zaczynaj od podania prefiksu AF.CWA (ogłoszenie do Tygodnika Regionu Wąbrzeskiego CWA), AF.CGD (ogłoszenie do Tygodnika Regionu Golubsko-Dobrzyńskiego CGD), AF.CLI (ogłoszenie do Tygodnika Regionu Lipnowskiego CLI). Po spacji wpisz treść ogłoszenia.
  2. Prefiks musi być oddzielony spacją od treści ogłoszenia – jest to warunek konieczny przyjęcia ogłoszenia przez system. Maksymalna liczba znaków razem z prefiksem, znakami interpunkcyjnymi i spacjami w obrębie jednego SMS-a wynosi 160. Treść SMS-a nie może zawierać polskich znaków (ą,ć,ę,ł,ń,ó,ś,ż,ź).
  3. Wyślij SMS z treścią ogłoszenia pod numer 73880. Koszt SMS-a to 3,69 zł brutto (3 zł netto plus VAT 23%). Przykładowa całość powinna wyglądać tak: AF.CLI (spacja) Kupie samochód, tel. 123 456 789.
  4. Otrzymasz od nas potwierdzenie otrzymania SMS-a o treści: Dziękujemy za przesłanie ogłoszenia. Redakcja CLI (CWA lub CGD).
  6. Na ogłoszenia do wydania czwartkowego czekamy do poniedziałku do godz. 24.00.
  7. Jeden SMS oznacza jednorazową emisję ogłoszenia.
- Szczegółowy regulamin wysyłania i publikowania ogłoszeń przez SMS dostępny jest na stronie internetowej www.wpr.info.pl.

Promocja trwa do 31 marca 2015 r. Regularna cena ogłoszenia drobnego to 4,92 zł brutto (4 zł plus VAT 23%).

Promocja nie obejmuje ogłoszeń drobnych składanych na kuponach papierowych

Kurkocin

Powstrzymać chorobę

Nastoletni Bartek z Kurkocina marzy o tym, by zagrać w piłkę nożną, co – niestety – może się już nie udać. Bardziej realnym pragnieniem jest własny pokój.

W małym domu rodzinnym chłopiec nie ma swojego pokoju

Bartek Zieliński jest uczniem klasy trzeciej gimnazjum w Dębowej Łące. Mieszka w Kurkocinie, i to tam dojeżdżają nauczyciele na zajęcia indywidualne. Bartek do szkoły na lekcje już nie chodzi, mimo że placówka jest przystosowana do potrzeb uczniów niepełnosprawnych. Czasem pojawia się na uroczystościach szkolnych. Ma świadectwo z czerwonym paskiem. W normalnym życiu przeszkadza nastolatкови choroba – dystrofia mięśniowa Duchenne’a, czyli postępujący i nieodwracalny zanik mięśni.

Najważniejsza rehabilitacja

Choroba zaczęła się objawiać, kiedy Bartek miał dwa lata. Lekarze nie od razu ją zdiagnozowali.

– W wieku trzech lat Bartek trafił do Centrum Zdrowia Dziecka w Warszawie – mówi mama Bartka, Jadwiga Zielińska. – Tam w końcu, po długiej wędrówce po lekarzach, zdiagnozowano chorobę. To był dla nas szok, od razu rozpoczęliśmy intensywną rehabilitację. Choroba mimo to postępowała.

Do pierwszej klasy Bartek uczęszczał jeszcze z rówieśnikami. Niestety, gdy miał 10 lat, przestał chodzić. Od tamtej chwili porusza się na wózku. Ma także skoliozę, przykurcz stóp i nie przyswaja białka.

– Najnowsza terapia to leczenie komórkami macierzystymi, które pobiera się ze szpiku choroego – opowiada matka chłopca. – My znaleźliśmy szansę dla Bartka w klinice w Białymstoku. Tam jest przeprowadzane eksperymentalne leczenie lekiem Neupogen. Byliśmy już cztery razy. Po tym leczeniu stan Bartka poprawia się. Wcześniej Bartek nie mógł sam siadać czy przewrócić się na bok. Po kuracji może.

Choroba jest śmiertelna i nie ma leku, który spowodowałby wyliczenie chłopca. Ale wyjazdy do kliniki i intensywna rehabilitacja pozwalają ją opóźnić. Niestety,

wszystko kosztuje. Rehabilitacja około 80 złotych za godzinę, a Bartek musi ćwiczyć ponad dwie godziny. Wyjazdy do Białegostoku, zakup leku i nocleg dla matki chłopca to kolejne pieniądze. Dlatego klasa Bartka i jego szkoła organizują akcję charytatywną.

– Koncert charytatywny dla Bartka odbędzie się w zespole szkół w Dębowej Łące w sobotę, 31 stycznia, o godzinie 16.00 – informuje wychowawca chłopca Jan Bliźniak. – W programie jest m.in. koncert koled i pastorałek w wykonaniu kolegów z klasy Bartka, przegląd piosenki dla uczniów klas IV, loteria fantowa oraz mecz piłki siatkowej. Dochód zostanie przeznaczony na wyjazd Bartka do Białegostoku.

Historia oknem na świat

Bartek na koncert się wybiera. Chce namalować obraz na aukcję, bo ma talent. Pracował nawet nad warsztatem z Celiną Szymańską. Ale po imprezie trzeba będzie wrócić do szarej rzeczywistości, w której bywają chwile załamania.

– Był taki moment, że Bartek przestał ćwiczyć – opowiada matka chłopca. – Załamał się, bo uznał, że to i tak nie ma sensu. Oczywiście przyniosło to fatalne skutki, choroba postępowała, a on przytył tak, że ciężko było go podnieść.

Wtedy pomógł mu jego ulubiony przedmiot – historia, a właściwie jego nauczycielka, która przekonała go do wznowienia ćwiczeń.

– Zawsze powtarzam Bartkowi, że nie może chodzić i biegać, ale może być kimś w życiu – mówi Danuta Szarowska, nauczycielka historii. – Tłumaczę mu, że historia może być jego sposobem na życie, że może być np. archiwistą. Poza tym historia dla Bartka to takie okno na świat. Ona pomaga Bartkowi marzyć. Kiedy mu przynoszę książki, to je czyta, a filmy ogląda. Tak naprawdę, to on jest ciekawy świata.

A lekcje bywają czasem bar-

dzo trudne. Kiedy Bartek miał problemy z mową, porozumiewał się z nauczycielką, pisząc na kartce. Wtedy jednak zawiodła i ręka, która zaczęła niekontrolowanie drżeć.

– Wskazywał mi wtedy zdania w książce – opowiada nauczycielka. – I tak kontynuowaliśmy lekcję. Ale nauka to nie wszystko. Bartek potrzebuje też rozmowy i często po prostu rozmawiamy. W tym celu jest uwieczona bardzo wartościowa dusza, która potrzebuje, by dostrzec w nim normalnego człowieka, a nie tylko kalekę.

Bartek jest bardzo skryty. Gdy już się przed kimś otworzy, jak przed swoją nauczycielką od historii, potrafi nawet żartować i się śmiać. Nam zdradził jedynie, że kocha piłkę nożną, ogląda mecze, że jest kibicem Realu Madryt i ma dwa marzenia. – Pierwsze to chciałbym kopać piłkę – mówi cichym głosem chłopak.

Zbudować własny kąpiel

O ile pierwsze, prozaiczne dla nas zdrowe, marzenie kopnięcia piłki zdaje się być nie do zrealizowania, dopóki naukowcy nie wymyślą jakiegoś leku na tę chorobę, to drugie jest już całkiem realne. Zwłaszcza przy pomocy ludzi dobrej woli.

– Chciałbym mieć swój pokój – jeszcze ciszej wymawia jakby skrzepowany swoim pragnieniem.

Teraz mieszka w jednym, zaledwie 12-metrowym pokoju z mamą, tatą, 14-letnią siostrą i 4-letnim bratem. W takich warunkach nie ma mowy ani o porządnym miejscu do rehabilitacji, ani swobodnym poruszaniu się na wózku.

– Nowy pokój byłby dla Bartka z pewnością nową motywacją – mówi wychowawca Jan Bliźniak. – Motywacją do rehabilitacji. Nowym rozdziałem w życiu.

Ale szans na pokój bez ludzi dobrej woli nie ma. Matka chłopca nie pracuje, ponieważ Bartkiem trzeba się opiekować cały czas. Tata prowadzi niewielkie pięciohektarowe gospodarstwo rolne. Nie mają nawet samochodu, by zwozić chłopca na rehabilitację.

– Rok temu już zgłaszałam się do programu „Nasz nowy dom” w telewizji – mówi Jadwiga Zielińska. – Jednak nie było żadnego odzewu. Widać nas nie zakwalifikowali.

Pomysły na pokój są trzy. Wyremontować 10-metrową komórkę za schodami. Przenieść rodzinę na zaadaptowane poddasze, a Bartkowi pozostawić ten pokój, w którym obecnie wszyscy przebywają, co proponuje stowarzyszenie Pauliny

Marzeniem Bartka jest zagrać w piłkę dobrej woli i zrobimy ten pokój.

Holtz „Piękne Anioły”...

– Albo po prostu dobudować pokój z tarasem i jazdem do ogrodu tak, żeby Bartek mógł być bardziej samodzielny – dodaje Jan Bliźniak. – Trzeba by zorganizować akcję, zebrać materiały. Jak pojawiają się, przyjdą także ludzie

Wszyscy, którzy chcą pomóc w realizacji marzenia Bartka, którzy posiadają materiały budowlane i chcą je przekazać, mogą się kontaktować z wychowawcą chłopca pod nr. tel. 604 469 834.

Tekst i fot. Celina Nałęcz

REKLAMA

W Płunicy pomagają starszym

Dużo pracujesz i martwisz się, że członek Twojej rodziny, wymagający pomocy z racji wieku, siedzi sam w domu? A może w sąsiedztwie jest ktoś kto potrzebuje wsparcia w codziennych czynnościach? W gminie Płunica znaleziono dobre rozwiązanie.

Spółdzielnia Socjalna „Pomocna ekipa” rozwija zakres usług opiekuńczych. Ma już pod swoimi skrzydłami kilka osób w podeszłym wieku, odwiedzanych regularnie przez kompetentnych opiekunów. Osoby zatrudnione w Spółdzielni wspierają starszych, chorych i niepełnosprawnych w codziennych czynnościach w domu. Pomogą posprzątać mieszkanie, zrobić pranie albo przygotować posiłek.

Służą pomocą przy załatwianiu spraw urzędowych. Zadbają o to, by Twoi bliscy nie zapomnieli o wizycie u lekarza lub pielęgniarki albo o swoich codziennych lekarskich. Opiekunowie robią dla nich i przynoszą do domu zakupy. Często wystarczy, że po prostu odwiedzą i wypiją razem herbatę. Samotność doskwiera wówczas znacznie mniej...

Spółdzielnia wzięła w tym roku czynny udział w zbiórce pieniędzy podczas Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Ufundowała dwa bony na usługę sprzątania pomieszczeń oraz koszenia trawy, które cieszyły się dużą popularnością podczas licytacji. Finał akcji odbył się w Nowej Wsi Królewskiej 11.01.2015 r. Warto dodać, że zebrane pieniądze zostaną przeznaczone m.in. na godną opiekę medyczną seniorów.

Oferta Spółdzielni Socjalnej jest skierowana do mieszkańców gminy Płunica oraz powiatu wąbrzeskiego. Ceny za pracę opiekunów godzinowych wahają się w granicach kilkunastu złotych. Szczegółowy cennik dostępny jest na stronie www.spoldzielnia.socjalna.plunica.info. Kontakt możliwy jest poprzez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, jak również przez p. Winicjusza Rygielskiego, Prezesa Spółdzielni, pod nr tel.: 782 246 712 lub poprzez e-mail: biuro@spoldzielnia.socjalna.plunica.info.

Artykuł powstał w ramach projektu: „Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.
Działanie 7.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej.
7.2.2 Wsparcie ekonomii społecznej.
Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Wąbrzeźno

Studniówka Działowskiego

Polonez, kabaret, jedno z ostatnich wspólnych zdjęć i zabawa do białego rana – tak w wielkim skrócie opisać można studniówkę Liceum Ogólnokształcącego im. Zygmunta Działowskiego w Wąbrzeźnie, która odbyła się w piątek.

Maturzyści zatańczyli poloneza na deskach sceny Wąbrzeskiego Domu Kultury do melodii skomponowanej przez Wojciecha Kilara. Na widowni zasiedli członkowie ich rodzin, przerywając występ gromkimi brawami.

– Do 4 maja pozostało 100 dni – przypominał dyrektor Bolesław Künstler. – Życzę, by świadectwa dojrzałości po pierwsze były, a po

drugie – by były na dobrym poziomie. Ale nauka zacznie się od jutra. Dzisiejsza noc przeznaczona jest na zabawę.

Maturzyści podziękowali swoim belfrom, w tym szczególnie wychowawcom – Katarzynie Zywert, Pawłowi Turbakowi i Jarosławowi Krause.

Ostatnim akordem uroczystości na sali widowiskowej był

kabaret – wystawiany co roku podczas studniówki. I tym razem maturzyści wbili kilka szpil swoim nauczycielom, ale także samym sobie.

Później była już tylko dobra zabawa prawie do białego rana, ponieważ maturzyści kończyli studniówkę nieco po 5.

Tekst i fot. (pw)

KAMPANIA INFORMACYJNA MINISTERSTWA INFRASTRUKTURY I ROZWOJU

Porozmawiajmy o Funduszach Europejskich

Nie taki diabeł straszny, jak go malują...

W dużym pokoju duży stół. Na stole laptop, dokumenty, sterta wydruków. Przy stole siedzi studentka Marysia, przegląda papiery, szuka czegoś, ale rezygnuje. Wraca do pisania, ale widząc, że nie jest zadowolona. Znowu szuka wśród leżących dokumentów. Przez pokój przechodzi Dziadek.

M: Diabeł ogonem nakrył.

D: A czego szukasz?

M: Gazetę tu miałam...

D: Nogę od stołka lakieruję i podłożyłem, żeby podłogi nie zachlapać. Zaraz ci przyniosę.

M: Sama przyniosę.

Wybiega. Dziadek patrzy zdumiony na laptop. Wraca Marysia z gazetą.

M: Zaraz ci oddam, tylko coś sprawdź.

D: A co ty piszesz w ogóle?

M: Referat na zajęcia. O Funduszach Europejskich.

D: Wszędzie tylko finanse, pieniądze, dotacje... Jakby było tyle pieniędzy, to byśmy po złotych chodnikach stąpali. A na razie chodzimy głównie po dziurawych.

M: No i właśnie, także dzięki tym dziurom dostajemy dotacje. Jeśli PKB na jednego mieszkańca w regionie jest mniejsze niż w Unii Europejskiej, wówczas taki region może liczyć na wsparcie z dotacji. Jeśli więc wszystkie regiony kraju mają niskie PKB, wówczas cały kraj może liczyć na wsparcie finansowe i tak jest w przypadku Polski.

D: To znaczy, że powinienem się cieszyć, że mamy za mało. A ja zawsze tym się martwiłem.

M: Postuchaj, do 2020 r. dostaniemy ponad 82 mld euro!

D: Będzie tego, ho, ho! Prawie 1 euro dziennie dla każdego Polaka.

M: Nie można tak liczyć! To jakby powiedzieć, że na każdego człowieka na ziemi przypada 5 metrów równika. To nie są pieniądze na prywatne wydatki obywateli Unii. Zostaną za nie uruchomione programy: Infrastruktura i Środowisko, Regionalne Programy Operacyjne dla województw, Polska Cyfrowa, Polska Wschodnia, Wiedza Edukacja Rozwój i inne.

D: Wszędzie pięknie, ale to tylko haśła.

M: Haśła? Czyli uważasz, że niepotrzebne są nowe drogi, koleje, mosty, szerokopasmowy internet, nowoczesny miejski transport, który nie truje środowiska, inwestycje w energetykę? A może pieniądze na badania naukowe będą kulą u nogi?

D: Masz mnie za matołka? Przecież ja to rozumiem, tylko się zastanawiam, czy nie podchodzisz do tego zbyt entuzjastycznie. Powiedz konkretnie, kto ma szansę na te pieniądze.

M: Przedsiębiorstwa...

D: Państwowe!

M: Prywatne też. Po prostu trzeba mieć dobry pomysł.

D: A kto będzie wiedział, czy jest dobry, czy zły?

M: Przede wszystkim trzeba wejść na stronę funduszeuropejskie.gov.pl

Tam przeczytasz o konkretnych programach i jak krok po kroku dojść do celu.

Marysia bierze kartkę i czyta.

Możesz skorzystać z usług Sieci Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich, gdzie otrzymasz konkretną informację, która pomoże ci w podjęciu decyzji o przygotowaniu projektu lub będzie przydatna przy jego rozliczeniu. Dowiesz się, jak uzyskać dofinansowanie, które instytucje odpowiadają za przyjmowanie wniosków, jakie są procedury, wymagane dokumenty, terminy, rozliczanie dotacji. Proste?

D: Może gdybyś mi to przeczytała jeszcze raz powoli to by było prostsze. Ale wy, młodzi, używacie już w tych sprawach innego języka.

M: W punktach informacyjnych w całym kraju, konsultanci są naprawdę pomocni i życzliwi. Nie taki diabeł straszny, jak go malujecie.

D: Maluję? A niech to, zapomnieliśmy umyć pędzel. Na pewno zasechł na amen.

Stanisław Tym

Fundusze Europejskie 2014-2020

Polska otrzyma w najbliższych latach 82,5 mld euro z Funduszy Europejskich. Kwota zostanie rozdysponowana na dofinansowanie projektów w programach operacyjnych: Infrastruktura i Środowisko, Inteligentny Rozwój, Wiedza, Edukacja, Rozwój, Polska Cyfrowa, Polska Wschodnia, Europejska Współpraca Terytorialna, Pomoc Techniczna oraz 16 Programach Regionalnych zarządzanych przez samorządy wojewódzkie. Aktualne informacje nt. środków unijnych znaleźć można na:

www.funduszeuropejskie.gov.pl

W całym kraju działają Punkty Informacyjne Funduszy Europejskich. Warto je odwiedzić, by dowiedzieć się, czy Wasza firma, organizacja, instytucja lub urząd mogą skorzystać z dofinansowania. Pracownicy punktów udzielają potrzebnych informacji o tym, na co można dostać wsparcie (dotacje i nie tylko), jakie instytucje odpowiadają za przyjmowanie wniosków, jakie są procedury, terminy konkursów i zasady rozliczania dotacji.

Znajdź Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w swojej okolicy!

Lista wszystkich punktów znajduje się pod adresem:

www.funduszeuropejskie.gov.pl/punkty

Centralny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich:
ul. Żurawia 3/5, 00-503 Warszawa;
e-mail: punktyinformacyjny@cpe.gov.pl

Film „Porozmawiajmy o Funduszach Europejskich” oglądaj na YouTube

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna

Wąbrzeźno

Gdybym miał nogi, poszedłbym do swojego domu

Dom Pomocy Społecznej ma być domem nie tylko z nazwy. Jednak stworzenie odpowiednich warunków i atmosfery nie należy to do łatwych zadań, o czym wiedzą z pewnością wszystkie pracujące tu osoby. Na co dzień nawet nie zdajemy sobie sprawy, ilu ludzi zaangażowanych jest w zwyczajne funkcjonowanie DPS-u.

Dariusz wypłata walentynkowe serce z wikliny papierowej

– Obecnie sprawujemy całodobową opiekę nad 75 mieszkańcami naszego domu – mówi Aldona Klimczak, dyrektor DPS-u w Wąbrzeźnie. – Naszym podopiecznym zabezpieczamy potrzeby bytowe, opiekuńcze, zdrowotne, tj. mieszkanie, odzież, obuwie, wyżywienie, profilaktykę i diagnostykę zdrowotną, rehabilitację społeczną, terapię i wiele innych. Często spotykamy się z prozaicznymi problemami, które powstają na styku z jednej strony przepisów, zaś z drugiej – zwykłych ludzkich potrzeb. Musimy dbać o bezpieczeństwo mieszkańców, ale przecież nie możemy ograniczać ich wolności – dodaje dyrektor Klimczak.

– Dom pomocy społecznej to nie jest więzienie, a jednym z podstawowych zadań jest przygotowanie mieszkańców do życia w naturalnym środowisku, czasami się to udaje, czasami nie – uzupełnia Wiesława Rudnicka, kierownik działu organizacyjno-terapeutyczno-opiekuńczego. – Jedna z mieszkających u nas kobiet wyszła za mąż, założyła rodzinę, znalazła mieszkanie i pracę, została mamą, żyje tak, jak większość społeczeństwa. Lecz udaje się to bardzo rzadko.

– Prowadzimy rehabilitację zawodową mieszkańców, staramy się przywracać ich do funkcjonowania na rynku pracy. Nasza mieszkanka np. pracuje w „Kregielni Mango” Zakładzie Aktywności Zawodowej w Wąbrzeźnie, część mieszkańców bierze udział w zajęciach Warsztatów Terapii Zajęciowej w Wąbrzeźnie – informuje dyr. Klimczak. – Pensjonariuszom zapewniamy ochronę godności osobistej, poczucie niezależności,

intymności i bezpieczeństwa, wszystko po to, aby żyli w warunkach jak najbardziej zbliżonych do środowiska rodzinnego.

Dla każdego coś odpowiedniego

Jak podkreśla Aldona Klimczak, bez profesjonalnie przygotowanych pracowników trudno byłoby odpowiednio zabezpieczyć wszystkie potrzeby pensjonariuszy DPS-u. Szczególne zadanie stoi przed zespołem terapeutycznym. Wiele podopiecznych cierpi na schorzenia psychiczne, niektórzy są niepełnosprawni intelektualnie. Wyjątkowo skomplikowana jest opieka nad pacjentami z chorobą afektywną dwubiegunową. – Trudno jest np. dobrać odpowiedni program terapii dla osób, które przeżywają stany od depresji do euforii – opowiada Wiesława Rudnicka. – W naszej pracy trzeba by mieć oczy naokoło głowy, a i tak może się niekiedy zdarzyć, że wszystkiego nie zobaczymy. Niektórzy mieszkańcy mogą na przykład samodzielnie wychodzić do miasta. Każde wyjście powinni zgłaszać, określić cel wyjścia, godzinę powrotu itp. W przeszłości zdarzyło się jednak, że ktoś nie wrócił na czas. Szczęśliwie znaleźliśmy tę osobę aż w Krakowie. Człowiek jest tylko człowiekiem, potrzebuje poczucia wolności, zainteresowania i ciepła drugiej osoby, nasi mieszkańcy nie różnią się pod tym względem od innych ludzi.

Tak jak w każdej grupie, wśród mieszkańców DPS-u zawiązują się przyjaźnie (a nawet jedno małżeństwo), toczą się mniejsze czy większe konflikty, zauważalna jest rywalizacja. Dyrektor Aldona Klimczak zaznacza, że bardzo ważną kwestią

jest integracja ze środowiskiem lokalnym, dlatego organizowane są różne uroczystości z udziałem uczniów wąbrzeskich szkół, dzieci z przedszkola, rodzin mieszkańców, a także mieszkańców miasta np. podczas otwartych pikników. – Tylko ok. 45 proc. rodzin odwiedza mieszkających u nas swoich bliskich, wielu nie zabiera ich do domu nawet na święta. Wynika to z różnych względów, jedni nie mogą z powodu warunków finansowych, niektórzy zapominają, a jeszcze inni po prostu nie chcą. Staramy się to zmieniać, lecz tak naprawdę nie mamy wpływu na rodziny naszych pensjonariuszy. Możemy tylko zachęcać, mobilizować. Mieszka u nas np. pan Marek, może poruszać się tylko na wózku. Jego największym marzeniem jest, aby mieć nogi i wrócić do domu. Niestety, najbliżsi go nie odwiedzają – opowiada szefowa DPS-u.

Tu rozwijają swoje pasje

Mimo wszystko mieszkańcy DPS-u na ogół nie okazują smutku. Pewnie dlatego, że mogą brać udział w różnych zajęciach terapeutycznych, rozwijają swoje zainteresowania i pasje, jak na przykład Wojtek, który w ramach terapii sporo czasu spędza przed komputerem. – Panie terapeutki pomogły mi opanować pracę na komputerze, teraz zdobywam wiedzę samodzielnie – z dumą mówi Wojtek. – Przeglądam internet, rozmawiam na forach internetowych, oglądam filmy, mam też konto na fejsbuku. Bardzo interesują mnie różne nowinki na rynku elektronicznym – mówi. Choć komputer to nie wszystko, czym zajmuje się pan Wojtek. Recytuje również wiersze, wychodzi na spotkania i wystawy w domu kultury, czasami do kina.

Swoją pasję rozwija Zbigniew Bojko, który z pudełek i zapałek tworzy małe cuda architektury. – Szkielet budynku robi się z kartonu, potem oklejam wszystko zapałkami. Trwa to długo, ale nie liczę czasu, jaki na to poświęcam – pogodnie wyjaśnia i pokazuje wiatrak, nad którym aktualnie pracuje. – Tu muszę jeszcze zrobić skrzydła, w okna wstawić szybki i będzie gotowe – cieszy się.

Śpiew to sposób na życie, jaki ceni sobie Tomasz. I od razu demonstrowa swoje zamiłowanie melodyjną piosenką o pszczołce Mai. Z kolei Marek prawie nie rozstaje się z pudełkiem kredek i pisaków.

Marek swoje marzenia przekłada na obrazy i rysunki

Zbigniew Bojko nie liczy czasu spędzanego na wyklejaniu domków z zapałek

Dzięki internetowi Wojtek może kontaktować się z całym światem

– Śpiew to moja pasja – mówi Tomasz

Przenosi na papier swoje marzenia. Choć jak sam uważa, wystarczyłoby mu jedynie nogi, aby pójść do własnego domu...

Takich przykładów jest jeszcze w wąbrzeskim Domu Pomocy Społecznej wiele. Co człowiek, to inna historia. Są też podopieczni,

którzy ze względu na stan zdrowia mogą już tylko leżeć w swoim łóżku. I czekają, aż przyjdzie ktoś z najbliższych, aby po prostu porozmawiać.

Tekst i fot.
Krzysztof Zaniewski

Książki

Przedszkolaki dziadkom

Klub seniora, działający przy Gminnym Ośrodku Kultury w Książkach, świętował Dzień Babci i Dziadka. O artystyczną oprawę uroczystości zadbały maluchy z miejscowego przedszkola. Do występu przygotowały je Marzena Aleksandrowicz i Małgosia Kuligowska. Wzruszeni bohaterowie święta odwiedzili się dzieciom słodkimi poczęstunkami.

(pg), fot. GOK w Książkach

Wąbrzeźno

Styczniowe rocznice upamiętnione

Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Witalisa Szlachcickowskiego zaprasza do oglądania wystaw poświęconych 95. rocznicy powrotu Wąbrzeźna do Macierzy (20 stycznia 1920 r.) oraz 70. rocznicy wyzwolenia miasta spod okupacji hitlerowskiej (24 stycznia 1945 r.). Ekspozycje można oglądać do 15 lutego br.

Bibliotekarka Aleksandra Czyżewska chętnie udzieli odpowiedzi na pytania dotyczące wystawy

Książki prezentujące wojenne losy wąbrzeźnian

Na wystawach udostępnione zostały materiały z bogatej kolekcji regionalistów, m.in. dokumenty, fotografie, wycinki prasowe, opracowania historyczne. – W naszych zbiorach posiadamy bardzo inte-

resujące oryginalne dokumenty życia społecznego z czasów odzyskania przez Polskę niepodległości, a także z okresu II wojny i okupacji – informuje Aleksandra Kurek, dyrektor biblioteki. – Jednym z cie-

kawszych eksponatów na tej wystawie jest np. oryginalne zaproszenie dla pierwszego wąbrzeskiego starosty doktora Józefa Szczepańskiego na raut zorganizowany 15 lutego 1920 roku w salach Dworu Artusa w Toruniu. Na przyjęcie zapraszał generał Józef Haller. Pamiątkę tę otrzymaliśmy od pani Ireny Czywickiej, córki starosty Szczepańskiego – dodaje Aleksandra Kurek. – Przypominamy również ludzi związanych z naszym powiatem, którzy w szczególny sposób zapisali się w polskiej historii. Należy do nich m.in. mieszkająca w Piątkowie koło Wąbrzeźna hrabina Maria z Potockich Gajewska, która wraz z mężem Oswaldem Potockim przygotowała tłumaczenie dokumentacji o polskości Pomorza dla konferencji w Wersalu.

Odwiedzający bibliotekę zobaczą opracowania historyczne Witalisa Szlachcickowskiego dokumentujące udział społeczeństwa Wąbrzeźna i okolic w walkach wyzwoleniczych, wąbrzeskie pocztówki upamiętniające wkroczenie polskich wojsk w roku 1920, zdjęcia generała Hallera na wąbrzeskim rynku czy fotografie chóru „Lutnia” z okresu międzywojennego.

Zaciekawić mogą też publikacje pokazujące wojenne losy wąbrzeźnian, opisane przez Edmunda Stańciewskiego, Henryka Klimka czy Edmunda Wojnowskiego. Wystawione są też unikatowe dokumenty z czasów okupacji hitlerowskiej i obozowe rysunki doktora Wojnowskiego.

Tekst i fot.
Krzysztof Zaniewski

Wąbrzeźno

Wystawa fotografii

Wąbrzeski Dom Kultury zaprasza do oglądania wystawy zorganizowanej w 2013 roku przez Wojewódzki Ośrodek Animacji Kultury w Toruniu w ramach XXII Konfrontacji Amatorskiej Twórczości Artystycznej Regionu, będącej posumowaniem konkursu w dziedzinie fotografii „W życiu jak w teatrze”. Ekspozycję można oglądać już od 30 stycznia, od poniedziałku do piątku w godz. 8.00–18.00. Wstęp wolny.

Jak informują organizatorzy, na wystawie zaprezentowano zdjęcia 25. uczestników, którzy w różny sposób interpretowali temat przewodni konfrontacji.

– Prace nagrodzonej pierwszą nagrodą Pauliny Wydrzyńskiej to przykład doskonale zrealizowanej i pomysłowej fotografii kreatywnej. Bohaterką sesji jest młoda kobieta, która pokazana została w scenerii wiejskiej. Aranżowane sytuacje zdominowała groteska, dzięki cze-

mu zachowana została stylistyczna spójność całej sesji – informuje Marlena Tywanek z Wąbrzeskiego Domu Kultury. – Ekspozowane fotografie w różnym stopniu wykorzystują tradycję fotografii kreatywnej. Autorzy mają też różne źródła inspiracji i w różnych kierunkach podążają w swoich twórczych poszukiwaniach. Dzięki temu wystawa jest zarazem i różnorodna, i spójna.

oprac. Krzysztof Zaniewski

Ryńsk

Po wiedzę do... młyna

Uczniowie klas IV–VI oraz klas III Zespołu Szkół w Ryńsku odwiedzili Centrum Nowoczesności Młyn Wiedzy w Toruniu. Dzieci mogły doświadczyć w praktyce tego, czego uczą się na lekcjach. Obejrzały wystawy: „O obrotach”, „Rzeka”, a także wahadło Foucaulta. Szczególnie spodobała im się czasowa interaktywna ekspozycja, gdzie mogli zostać prawdziwym DJ'em, skomponować utwór z bicia własnego serca, przy pomocy dłoni stworzyć i „narysować” melodię. Największą kreatywnością wykazali się młodzi budowniczowie, kiedy korzystali z pracowni „przeBUDOWA”, wyposażonej w nowatorski system elementów (wielkich klocków) Imagination Play GroundTM. Tworząc dowolne budowle i obiekty – od budynków, zamków, mostów poprzez tunele, akwedukty, po różnego rodzaju postacie – rozwijali swoją kreatywność i wyobraźnię.

fot. nadesłane

Płużnica

Młodzi radni docenieni

Młodzieżowa Rada Gminy Płużnica, jako jedyna grupa z naszego województwa, otrzymała nominację do nagrody Super Samorząd.

Młodzież zasłużyła na nominację zbieraniem opinii mieszkańców na temat poziomu życia w gminie i propozycji kierunków rozwoju

Młodzież realizowała zadanie „Nasza gmina – nasza sprawa” od kwietnia do grudnia. Polegało ono na zbieraniu opinii od mieszkańców na temat poziomu życia w gminie i propozycji kierunków rozwoju. Na ten temat wypowiedziało się 450 osób w różnym wieku. Koordynatorem zadania była Pracownia Zrównoważone-

go Rozwoju z Torunia.

Nagrodę Super Samorząd przyznaje Fundacja Batorego. W akcji chodzi o zaangażowanie jak największej liczby mieszkańców w sprawy gminy oraz zachęcanie ich do podejmowania własnych inicjatyw. Nominację do tegorocznej nagrody otrzymało 12 grup wyróżnionych z 600 z terenu

kraju. MRG z Płużnicy jest jedną w tym gronie z naszego województwa.

W 2013 roku Młodzieżowa Rada otrzymała nagrodę Super Samorząd od fundacji za wykonanie społecznej koncepcji plaży w Ostrowie.

(pg), fot. nadesłane

Wąbrzeźno

Wystąpił Pinokio, przyjadą Wilk i Zając

W miniony czwartek ponad 300 osób, wśród których były dzieci z miejskich i powiatowych placówek oświatowych, obejrzało w Wąbrzeskim Domu Kultury spektakl „Pinokio”. W postaci stworzone przez włoskiego pisarza Carla Collodiego wcielił się aktorzy z krakowskiego teatru. Kolejny spektakl najmłodszy będą mieli okazję obejrzeć 19 lutego o godz. 10.00. Jego bohaterami będą Wilk i Zając z kultowego filmu animowanego „Nu, Pagadi” („Ja ci pokażę”). Pełen komicznych sytuacji i humoru słownego spektakl bawi, z zarazem uczy dzieci odpowiednich zachowań. Bilety w cenie 2 zł można nabyć w kasie WDK od 16 lutego, w godz. 12.00-16.00 lub w dniu spektaklu.

(pg), fot. nadesłane

Ryńsk

Zanieśli dobrą nowinę

Uczniowie Zespołu Szkół w Ryńsku, pod opieką Haliny Imieli, w grudniu przygotowali jasełka i przez kilka tygodni nieśli dobrą nowinę podopiecznym DPS-u, Warsztatów Terapii Zajęciowej i mieszkańcom Ryńska.

Młodzi z bożonarodzeniowym przedstawieniem odwiedzili najpierw Dom Pomocy Społecznej w Wąbrzeźnie. Pensjonariusze z zainteresowaniem obejrzały spektakl, wspólnie z aktorami śpiewali piosenki, nagrodzili występujących gromkimi oklaskami.

Ze spotkania z uczniami i nie-

sioną przez nich dobrą nowiną o przyjściu na świat Jezusa cieszyli się też uczestnicy Warsztatów Terapii Zajęciowej. W ramach współpracy młodzież mogła zwiedzić pracownię malarską, stolarską, a także pomieszczenia z różnymi zwierzętami.

W święto Trzech Króli akto-

rzy zagrali u siebie, czyli w świetlicy wiejskiej w Ryńsku, dla mieszkańców miejscowości oraz osób samotnych. Na zakończenie otrzymali paczki od Akcji Katolickiej i księdza proboszcza.

opr. (aba)
fot. nadesłane

PROGRAM TELEWIZYJNY

HITY TYGODNIA

CZWARTEK 20:00 TV PLUS - KULOODPORNİ

Komedia kryminalna, 84 min, USA, 1996

Tajny policjant, Jack Carter, prowadzi śledztwo przeciwko królowi narkotykowego biznesu, Frankowi Coltonowi. Aby zdobyć dowody przeciwko gangsterowi, próbuje przeniknąć w szeregi mafii. Udając włamywacza, zaprzyjaźnia się ze złodziejem samochodów, Archiem Mosesem. Pewnego razu Archie, który ma powiązania z gangiem handlarzy narkotyków, wtajemnicza przyjaciela w plany Coltona. Szykuje się wielka transakcja, na której można zbić fortunę. Wyposażony w podsłuch policjant udaje się na spotkanie z gangsterami, ale sprawy wymykają się spod kontroli.

SOBOTA 20:00 TVN - WASABI: HUBERT ZAWODOWIEC

Komedia sensacyjna, 94 min, Francja, Japonia, 2001

Hubert Fiorentini jest paryskim policjantem, który w zwalczaniu przestępczości stosuje niekonwencjonalne metody. Po jednej z akcji zostaje wysłany na przymusowy urlop. Wyjeżdża do Tokio, gdzie przed wielu laty poznał smak prawdziwej miłości. Wprawdzie ukochana Huberta już nie żyje, ale w mieście czeka na niego miła niespodzianka. Okazuje się, że jest ojcem 19-letniej Yumi Yoshimido. Bystra i przedsiębiorcza dziewczyna przysparza jednak ojcu samych kłopotów. Od chwili poznania oboje muszą uciekać przed japońską mafią.

NIEDZIELA 20:00 TVN - ZABÓJCZA BROŃ 3

Komedia sensacyjna, 116 min, USA, 1992

Martin Riggs i Roger Murtaugh są policjantami z wydziału zabójstw z Los Angeles. Kolejny raz stają do walki z przestępczym światem. Tym razem muszą ustalić, kto kradnie z policyjnych magazynów broń zarekwirowaną przestępcom. W znalezieniu sprawców pomagają im ich nowa koleżanka, wyjątkowo atrakcyjna i doskonale przeszkolona w walce wręcz sierżant Lorna Cole.

ŚRODA 20:00 TV PLUS - TOP GUN

Film sensacyjny, 110 min, USA, 1986

Maverick i Goose to dwaj piloci marynarki udowadniający z każdym lotem, że są najlepsi w szwadronie. Zostali wybrani do szkolenia w szkole asów przestworzy - Top Gun. Tutaj są szkoleni na najlepszych pilotów na świecie. Maverick zakochuje się w swojej instruktorce Charlie.

TVP 1

06:10 Świat się kręci
06:55 Info poranek
08:00 Wiadomości
08:10 Pogoda poranna
08:15 Polityka przy kawie
08:50 Jaka to melodia? - rozrywka
09:20 Klan odc. 2687 - serial
09:50 Ojciec Mateusz odc. 100 - serial
10:50 Wspaniałe stulecie odc. 64 - serial
12:00 Wiadomości
12:10 Agrobiznes
12:40 Przepis dnia
12:50 Tasmania. Diabelska wyspa odc. 3
13:55 Autostrada do nieba odc. 16 - serial
15:00 Wiadomości
15:10 Pogoda
15:20 Okrasa łamie przepisy
15:50 Wspaniałe stulecie odc. 65 - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:25 Jaka to melodia? - rozrywka
17:55 Klan odc. 2688 - serial
18:30 Świat się kręci
19:15 Przepis dnia
19:30 Wiadomości
20:00 Sport
20:05 Mistrzostwa Świata mężczyzn w Katarze - piłka ręczna
20:10 Pogoda
20:15 Spokojnie, to tylko ekonomia!
20:30 Ojciec Mateusz odc. 105 - serial
21:20 Sprawa dla reportera
22:20 Oddam córkę za długi
23:25 Głową w mur odc. 8 - serial
00:20 Tropiciel. Ślady zbrodni - film kryminalny
01:55 Sprawa dla reportera
02:55 Notacje odc. 92

06:10 Mango - Telezakupy
07:15 W-11 wydział śledczy odc. 750 - serial
07:50 Doradca smaku
08:00 Dzień dobry TVN
10:55 Na Wspólnej odc. 2008 - serial
11:25 Kuchenne rewolucje s. 9 odc. 5 - rozrywka
12:25 Szpital odc. 179 - serial
13:25 Ukryta prawda odc. 283 - serial
14:25 Ugotowani s. 7 odc. 35 - rozrywka
15:00 Szkoła odc. 35 - serial
16:00 Rozmowy w toku odc. 2247 - talk show
17:00 Ukryta prawda odc. 284 - serial
18:00 Szpital odc. 180 - serial
19:00 Fakty
19:35 Sport
19:45 Pogoda
19:50 Uwaga!
20:10 Doradca smaku
20:15 Na Wspólnej odc. 2009 - serial
20:50 Szkoła odc. 36 - serial
21:50 Kuchenne rewolucje s. 9 odc. 11 - rozrywka
22:50 Ocean strachu II - thriller
00:50 Lekarze s. 5 odc. 9 - serial
01:50 Człowiek - cel s. 2 odc. 8 - serial
02:50 Uwaga!

06:00 Złotopolscy odc. 108, 109 - serial
07:00 Nash Bridges s. 4 odc. 76, 77 - serial
08:50 Gliniarz i prokurator s. 5 odc. 13 - serial
09:50 Co ludzie powiedzą? odc. 4 - serial
10:25 Sekret s. 2 odc. 98, 99 - serial
12:40 Królowa serc odc. 30, 31 - serial
14:40 Zbuntowany anioł odc. 17 - serial
15:30 Xena: wojownicza księżniczka s. 2 odc. 14 - serial
16:30 Gwiazdne wrota s. 9 odc. 6 - serial
17:30 Wojciech Cejrowski - boso przez świat odc. 25, 26, 27
19:00 Pingwiny z Madagaskaru s. 2 odc. 34, 35 - serial
20:00 Kuloodporni - komedia kryminalna
21:50 Krwawe wyzwanie - film sensacyjny
23:50 Tropiciel odc. 5, 6 - serial
02:00 Kręcimy z gwiazdami s. 2 odc. 4 - rozrywka

TVP 2

06:05 M jak miłość odc. 716, 717 - serial
08:00 Pytanie na śniadanie
11:05 Barwy szczęścia odc. 1231 - serial
11:35 Na dobre i na złe odc. 461 - serial
12:40 Postaw na milion - rozrywka
13:40 Wojciech Cejrowski - boso przez świat odc. 88
14:10 Baron 24 odc. 17 - serial
14:40 Szkoła życia odc. 15 - serial
15:25 Rodzinka.pl odc. 14 - serial
16:00 Panorama - kraj
16:20 Pogoda - kraj
16:30 Na dobre i na złe odc. 584 - serial
17:25 In vitro. Czekając na dziecko - 9 miesięcy później odc. 1
18:00 Panorama
18:30 Sport-telegram
18:40 Pogoda
18:50 Jeden z dziesięciu - rozrywka
19:25 Barwy szczęścia odc. 1231, 1232 - serial
20:40 Pitch Black - film science-fiction
22:35 Blaszyń bębenek - dramat wojenny
01:25 Kłamstewka - komedia romantyczna

06:25 Męski typ s. 2 odc. 7 - talk show
06:55 Niewinna intryga odc. 103 - serial
08:00 Sąd rodzinny odc. 119 - serial
09:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska odc. 520 - serial
10:00 Kryminalni s. 6 odc. 3 - serial
11:10 Mango - Telezakupy
12:45 Sąd rodzinny odc. 120 - serial
13:45 Szpital odc. 48 - serial
14:45 Sędzia Anna Maria Wesołowska odc. 521 - serial
15:45 Julia odc. 112 - serial
16:20 Brzydula odc. 52 - serial
16:55 Kryminalni s. 7 odc. 1 - serial
18:00 Agenci NCIS: Los Angeles s. 2 odc. 19 - serial
19:00 Dowody zbrodni s. 7 odc. 9 - serial
20:00 W chmurach - film obyczajowy
22:20 Mentalista s. 2 odc. 8 - serial
23:20 Kłamstwo - thriller
01:25 Sekrety magii odc. 267 - rozrywka

07:05 Informacje kulturalne
07:25 Rodzina Połanieckich odc. 3 - serial
09:05 Izrael - droga do apartheidu
10:55 Gdzie jest bohater - nowe filmowe
11:30 Bitwa o literaturę
12:05 Libera - Przewodnik po sztuce odc. 29
12:25 Korzenie kultury odc. 20 - rozmowa
13:20 Informacje kulturalne
13:45 Brutalna siła - dramat kryminalny
15:35 Rodzin, USA 2012 a Połanieckich odc. 3 - serial
17:15 Izrael - droga do apartheidu
19:05 Fernando i humaniści - nowe filmowe
19:35 Zbrodnia i kara - film krótkometrażowy
20:20 Hala odlotów odc. 92 - talk show
21:15 Dwunastu gniewnych ludzi - dramat obyczajowy
23:05 Hala odlotów odc. 92 - talk show
00:00 Cztery noce z Anną - dramat psychologiczny
01:45 Bractwo Bang Bang - dramat obyczajowy

06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:00 Pielęgniarki s. 2 odc. 44 - serial
09:00 Malanowski i Partnerzy s. 2 odc. 75, 76 - serial
10:00 Dzień, który zmienił moje życie s. 2 odc. 44 - serial
11:00 Dlaczego ja? odc. 596 - serial
12:00 Pielęgniarki s. 2 odc. 45 - serial
13:00 Trudne sprawy s. 4 odc. 6 - serial
14:00 Pierwsza miłość odc. 2026 - serial
14:45 Dzień, który zmienił moje życie s. 2 odc. 45 - serial
15:50 Wydarzenia
16:10 Pogoda
16:15 Interwencja
16:30 Malanowski i Partnerzy odc. 54 - serial
17:00 Dlaczego ja? odc. 367 - serial
18:00 Pierwsza miłość odc. 2027 - serial
18:50 Wydarzenia
19:20 Sport
19:25 Pogoda
19:30 Świat według Kiepskich odc. 429 - serial
20:05 Klik: i robisz, co chcesz - komedia
22:20 Czarny łabędź - dramat psychologiczny
00:40 Najlepszy ojciec świata - komediodramat
02:50 Tajemnice losu

06:00 Kłamczuch odc. 20 - rozrywka
07:05 Scooby Doo odc. 8 - serial
07:35 Klub przyjaciół Myszk Miki odc. 19 - serial
08:05 Scooby Doo odc. 11 - serial
08:35 Klub przyjaciół Myszk Miki odc. 22 - serial
09:05 Ninjago - mistrzowie spinjitzu odc. 17, 18 - serial
10:00 Nie igraj z aniołem odc. 178 - serial
11:00 Burza odc. 99 - serial
12:00 Na patrolu odc. 23 - serial
12:30 Sekrety sąsiadów odc. 23 - serial
13:00 Policjantki i policjanci odc. 23 - serial
14:00 STOP Drogówka
15:00 Dom nie do poznania odc. 47 - rozrywka
16:00 Nie igraj z aniołem odc. 179 - serial
17:00 Burza odc. 100 - serial
18:00 Na patrolu odc. 24 - serial
18:30 Sekrety sąsiadów odc. 24 - serial
19:00 Policjantki i policjanci odc. 24 - serial
20:00 Megawąż - horror
21:55 Napiętowane miasto - thriller
00:00 Kroniki facetów z klasą odc. 21 - rozrywka
01:00 Mega Chichot - rozrywka
01:30 Interwencja
01:50 To był dzień
02:50 Seks w wielkim mieście odc. 79 - serial

07:25 Zaproszenie odc. 235 - przyroda i podróże
08:00 Między światami
09:05 Wspaniałe stulecie odc. 23 - serial
10:00 Cafe Historia
10:20 Polska i świat z historią w tle odc. 55
10:40 Himalaje 78 odc. 1 - przyroda i podróże
11:10 Okrasa łamie przepisy
11:45 Gdy świat się wali odc. 14
12:50 Haracz szarego dnia - film wojenny
14:20 Notacje odc. 20
14:50 Flesz historii
15:05 Ex libris
15:25 Sensacje XX wieku odc. 109, 110
16:25 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
17:00 Wspaniałe stulecie odc. 24 - serial
18:05 Dziewczęta z Auschwitz
19:00 Wiadomości
19:45 Gdy świat się wali odc. 15
21:00 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
21:40 Sensacje XX wieku odc. 111, 115
22:35 Szerokie tory odc. 69
23:10 Przewodnik historyczny Bogusława Wołoszańskiego odc. 4
23:40 Miejsca Przekłete odc. 3
00:15 Konie
00:55 Naszaarmia.pl
01:25 Dziewice
02:35 Ameryka - Nie dać się zabić
02:55 Przerwa w nadawaniu

06:10 Świat się kręci
06:55 Info poranek
08:00 Wiadomości
08:10 Pogoda poranna
08:15 Polityka przy kawie
08:50 Jaka to melodia? - rozrywka
09:20 Klan odc. 2688 - serial
09:50 Ojciec Mateusz odc. 101 - serial
10:50 Wspaniałe stulecie odc. 17 - serial
12:00 Wiadomości
12:10 Agrobiznes
12:35 Przepis dnia
12:50 Pustynne lwy
13:55 Autostrada do nieba odc. 17 - serial
15:00 Wiadomości
15:10 Pogoda
15:20 Okrasa łamie przepisy
15:50 Wspaniałe stulecie odc. 66 - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:25 Jaka to melodia? - rozrywka
17:55 Puchar Świata w Willingen - narciarstwo klasyczne
20:05 Wiadomości
20:35 Sport
20:40 Tauron Bachleda Ski - magazyn
20:43 Mistrzostwa Świata mężczyzn w Katarze - piłka ręczna
20:45 Pogoda
20:48 Pogoda dla kierowców
20:50 Spokojnie, to tylko ekonomia!
21:00 Herb piratów odc. 5 - serial
21:55 Ostatni Mohikanin - film przygodowy
23:50 Zemsta s. 2 odc. 8 - serial
00:40 Notacje odc. 661
01:00 Głowa w mur odc. 8 - serial
01:45 Ostatni Mohikanin - film przygodowy

06:10 Mango - Telezakupy
07:15 W-11 wydział śledczy odc. 752 - serial
07:50 Doradca smaku
08:00 Dzień dobry TVN
10:55 Na Wspólnej odc. 2009 - serial
11:25 Kuchenne rewolucje s. 9 odc. 6 - rozrywka
12:25 Szpital odc. 180 - serial
13:25 Ukryta prawda odc. 284 - serial
14:25 Ugotowani s. 7 odc. 36 - rozrywka
15:00 Szkoła odc. 36 - serial
16:00 Rozmowy w toku odc. 2248 - talk show
17:00 Ukryta prawda odc. 285 - serial
18:00 Szpital odc. 181 - serial
19:00 Fakty
19:35 Sport
19:45 Pogoda
19:50 Uwaga!
20:00 Władca pierścieni: Powrót króla - film fantastyczny
00:15 Gatunek II - film science-fiction
02:10 Kuba Wojewódzki s. 8 odc. 16 - talk show

06:00 Złotopolscy odc. 109, 110 - serial
07:00 Nash Bridges s. 4 odc. 78, 79 - serial
08:50 Gliniarz i prokurator s. 5 odc. 14 - serial
09:50 Co ludzie powiedzą? odc. 5 - serial
10:25 Sekret s. 2 odc. 100, 101 - serial
12:35 Królowa serc odc. 31, 32 - serial
14:35 Zbuntowany anioł odc. 18 - serial
15:30 Xena: wojownicza księżniczka s. 2 odc. 15 - serial
16:30 Gwiezdne wrota s. 9 odc. 7 - serial
17:30 Wojciech Cejrowski - boso przez świat odc. 27, 39, 40
19:00 Pingwiny z Madagaskaru s. 2 odc. 35, 36 - serial
20:00 Zasady walki - film sensacyjny
22:30 Zlecenie na śmierć - thriller
00:25 Piątek trzynastego V: Nowy początek - horror
02:15 Dyżur odc. 9
02:45 JRG w akcji odc. 12 - rozrywka

06:05 M jak miłość odc. 717, 718 - serial
08:00 Pytanie na śniadanie
10:55 Barwy szczęścia odc. 1232 - serial
11:35 Na dobre i na złe odc. 462 - serial
12:35 Mariolka prawdę ci powie odc. 2 - rozrywka
13:35 Metr od świętości odc. 2
14:05 Baron 24 odc. 18 - serial
14:40 Szkoła życia odc. 16 - serial
15:25 Rodzinka.pl odc. 15 - serial
16:00 Panorama - kraj
16:15 Pogoda - kraj
16:20 Alternatywy 4 odc. 4 - serial
17:25 In vitro. Czekając na dziecko - 9 miesięcy później odc. 2
18:00 Panorama
18:30 Sport-telegram
18:40 Pogoda
18:50 Jeden z dziesięciu - rozrywka
19:25 Barwy szczęścia odc. 1232 - serial
20:05 Koralina i tajemnicze drzwi - film animowany
21:55 Dzięki Bogu już weekend odc. 18 - rozrywka
23:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas s. 13 odc. 20 - serial
23:55 Pitch Black - film science-fiction
01:50 Kabaretowa Scena Dwójki przedstawia odc. 1 - rozrywka
02:55 Gruby i chudszy II: Rodzina Klumpów - komedia

06:25 Męski typ s. 2 odc. 8 - talk show
06:55 Niewinna intryga odc. 104 - serial
08:00 Sąd rodzinny odc. 120 - serial
09:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska odc. 521 - serial
10:00 Kryminalni odc. 1 - serial
11:10 Mango - Telezakupy
12:45 Sąd rodzinny odc. 121 - serial
13:45 Szpital odc. 49 - serial
14:45 Sędzia Anna Maria Wesołowska odc. 522 - serial
15:45 Julia odc. 113 - serial
16:20 Brzydula odc. 53 - serial
16:55 Kryminalni s. 7 odc. 2 - serial
18:00 Agenci NCIS: Los Angeles s. 2 odc. 20 - serial
19:00 Dowody zbrodni s. 7 odc. 10 - serial
20:00 Uwolnić orkę IV: Ucieczka z Zatoki Piratów - film przygodowy
22:15 Kangur Jack - komedia
00:00 Czarna lista odc. 18 - serial
01:00 Bobby - film obyczajowy

07:00 Afisz kulturalny
07:15 Rodzina Połanieckich odc. 4 - serial
08:50 Enologia - nauka i wino
10:00 Prywatne niebo - komedia
11:30 Studio Kultura - Niedziela z...
12:30 Droga wewnętrzna - komedia
13:05 Rosja - Polska odc. 7
13:40 Nakarmić kruki - dramat obyczajowy
15:40 Rodzina Połanieckich odc. 4 - serial
17:15 Enologia - nauka i wino
18:25 Prywatne niebo - komedia
20:00 Informacje kulturalne
20:20 Pozdrowienia z raju - thriller
22:35 Tygodnik kulturalny
23:30 Dwunastu gniewnych ludzi - dramat obyczajowy
01:15 Informacje kulturalne
01:35 Solidarity of Arts 2014 - Esperanza Spalding+

02:55 Tygodnik kulturalny

06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:00 Pielęgniarki s. 2 odc. 45 - serial
09:00 Malanowski i Partnerzy s. 2 odc. 77, 78 - serial
10:00 Dzień, który zmienił moje życie s. 2 odc. 45 - serial
11:00 Dlaczego ja? odc. 597 - serial
12:00 Pielęgniarki s. 2 odc. 46 - serial
13:00 Trudne sprawy s. 4 odc. 7 - serial
14:00 Pierwsza miłość odc. 2027 - serial
14:45 Dzień, który zmienił moje życie s. 2 odc. 46 - serial
15:50 Wydarzenia
16:10 Pogoda
16:15 Interwencja
16:30 Malanowski i Partnerzy odc. 55 - serial
17:00 Dlaczego ja? odc. 368 - serial
18:00 Pierwsza miłość odc. 2028 - serial
18:50 Wydarzenia
19:20 Sport
19:25 Pogoda
19:30 Świat według Kiepskich odc. 430 - serial
20:10 Sezon na misia II - film animowany
21:55 Kick-Ass - komedia
00:20 Zły porucznik. Miejsce akcji: Nowy Orlean - film kryminalny
02:55 Tajemnice losu

06:00 Kłamczuch odc. 21 - rozrywka
07:05 Scooby Doo odc. 9 - serial
07:35 Klub przyjaciół Myszki Miki odc. 20 - serial
08:05 Scooby Doo odc. 12 - serial
08:35 Klub przyjaciół Myszki Miki odc. 23 - serial
09:05 Ninjago - mistrzowie spinjitzu odc. 18, 19 - serial
10:00 Nie igraj z aniołem odc. 179 - serial
11:00 Burza odc. 100 - serial
12:00 Galileo
13:00 Czysta chata odc. 4 - rozrywka
14:00 STOP Drogówka
15:00 Dom nie do poznania odc. 48 - rozrywka
16:00 Nie igraj z aniołem odc. 180 - serial
17:00 Burza odc. 101 - serial
18:00 Pamiętniki z wakacji odc. 20, 21 - serial
20:00 Atak morderczych mrówek - horror
22:00 STOP Drogówka
23:00 Studenckie praktyki - film erotyczny
01:30 Osobliwości kulturowe odc. 6
02:30 Interwencja
02:50 Seks w wielkim mieście odc. 80 - serial

07:25 Zaproszenie odc. 236 - przyroda i podróże
08:00 Śmiałkowie górnego Mekongu
09:05 Wspaniałe stulecie odc. 24 - serial
10:05 Przewodnik historyczny Bogusława Wołoszańskiego odc. 4
10:40 Namibia odc. 5
11:10 Makłowicz w podróży
11:45 Gdy świat się wali odc. 15
12:50 Okręty II wojny światowej
14:05 Cafe Historia
14:25 Notacje odc. 753
14:45 Spór o historię odc. 84
15:25 Sensacje XX wieku odc. 111, 115
16:30 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
17:00 Wspaniałe stulecie odc. 25 - serial
18:05 Teatr i polityka. "Dziady" 1967/68
19:05 Wiadomości
19:45 Gdy świat się wali odc. 16
21:00 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
21:40 Sensacje XX wieku odc. 114, 113
22:35 Szerokie tory odc. 151
23:10 Miejsca Przekłete odc. 4, 5
00:20 Ten, który zestrzelił Boeinga
01:10 Naszaarmia.pl
01:35 Lisi schron
02:25 W cieniu Kremla odc. 1
02:50 Przerwa w nadawaniu

06:05 Ekspres miłosierdzia odc. 14
06:35 Pełnosprawni - magazyn
06:55 Las story
07:20 Odnawialne energie
07:50 Rok w ogrodzie
08:15 Naszaarmia.pl
08:45 Płonący brzeg odc. 3 - serial
09:50 Enklawy dzikiej przyrody odc. 14
10:20 Jak to działa?
10:50 Wiadomości naukowe
11:00 Czterej pancerni i pies odc. 4 - serial
12:05 Herb piratów odc. 5 - serial
12:55 Jaka to melodia? - rozrywka
13:30 Okrasa łamie przepisy
14:10 Nie-przyjaciele - film dla młodzieży
15:50 Puchar Świata w Willingen - narciarstwo klasyczne
16:50 Teleexpress
17:05 Puchar Świata w Willingen - narciarstwo klasyczne
18:35 Ranczo odc. 100 - serial
19:30 Wiadomości
20:00 Sport
20:05 Mistrzostwa Świata mężczyzn w Katarze - piłka ręczna
20:10 Pogoda
20:15 Spokojnie, to tylko ekonomia!
20:25 Green Zone - film sensacyjny
22:25 Prześladowca - thriller
00:05 Żywe trupy s. 2 odc. 5 - serial
01:00 Trzy metry nad niebem - dramat psychologiczny

07:55 Kobieta na krańcu świata s. 6 odc. 4
08:30 Dzień dobry TVN
11:00 Na Wspólnej odc. 2006, 2007, 2008, 2009 - serial
12:50 Mam talent s. 7 odc. 9 - rozrywka
14:50 Jak robimy prąd
15:25 Science Show
15:55 Top Model s. 4 odc. 9 - rozrywka
17:00 Perfekcyjna pani domu s. 5 odc. 9 - rozrywka
18:00 Kuchenne rewolucje s. 9 odc. 11 - rozrywka
19:00 Fakty
19:25 Sport
19:35 Pogoda
19:45 Uwaga!
20:00 Błękitna głębia - film sensacyjny
22:15 Sprawa Thomasa Crowna - film kryminalny
00:40 Carrie - horror
02:45 Uwaga!

06:00 Dyżur s. 2 odc. 22
06:30 Menu na miarę
07:00 Taki jest świat
08:00 Wojciech Cejrowski - boso przez świat odc. 20, 22, 24, 26, 39
10:40 Podniebna przygoda - film przygodowy
12:45 W królestwie smoków - film fantastyczny
14:55 Urodzony zwycięzca - film sensacyjny
16:55 Jack Hunter i zaginiony skarb Ugaritu odc. 1 - film przygodowy
19:00 Pingwiny z Madagaskaru s. 2 odc. 36, 37 - serial
20:00 Wasabi: Hubert zawodowiec - komedia sensacyjna
21:55 Najemnik - film sensacyjny
23:55 Obrońca - film sensacyjny
02:00 Taki jest świat
02:50 Kręcimy z gwiazdami s. 2 odc. 5 - rozrywka

06:25 Bliskie i groźne spotkania Steve'a s. 2 odc. 10
07:05 M jak miłość odc. 1113 - serial
08:00 Pytanie na śniadanie
11:00 Program do czytania
11:10 Rozmowy po-szczególne odc. 24 - talk show
11:45 superSTARcie odc. 6 - rozrywka
13:00 Narodziny Europy odc. 1
14:00 Familiada - rozrywka
14:35 Rodzinka.pl odc. 23 - serial
15:15 Koralina i tajemnicze drzwi - film animowany
17:00 Słowo na niedzielę
17:10 Dzięki Bogu już weekend - rozrywka
18:00 Panorama
18:35 Sport-telegram
18:45 Pogoda
18:50 Postaw na milion - kulisy
19:00 Postaw na milion - rozrywka
20:05 XV Mazurska Noc Kabaretowa - Mragowo 2013 - rozrywka
22:00 Gruby i chudszy II: Rodzina Klumpów - komedia
23:55 Coma - Przystanek Woodstock
01:10 Ojciec ludu - komedia

06:50 Mango - Telezakupy
08:55 Violetta odc. 79 - serial
09:55 Dwóch i pół s. 11 odc. 8 - serial
10:25 Brzydula odc. 49, 50, 51, 52 - serial
12:50 Uwolnić orkę IV: Ucieczka z Zatoki Piratów - film przygodowy
15:00 Dennis znów rozrabia - komedia
16:30 Bez śladu s. 7 odc. 2 - serial
17:30 Dowody zbrodni s. 7 odc. 6 - serial
18:30 Agenci NCIS: Los Angeles s. 2 odc. 16 - serial
19:30 Dreamgirls - musical
22:15 Eurotrip - komedia
00:05 Wykluczeni - komedia
01:55 Sekrety magii odc. 269 - rozrywka

07:05 Informacje kulturalne
07:25 Punkt widzenia odc. 7 - serial
08:25 Legendy Magnum Photos odc. 5
09:00 Księga przestrzeni odc. 4
09:35 Virtuti - dramat wojenny
11:30 Szlakiem Kolberga - Misia Furtak odc. 7
12:05 Informacje kulturalne
12:30 Dzieci w czasach ADHD
14:05 Stacja bezsenność - nowele filmowe
14:55 Jubileuszowe dedykacje - Elżbieta Wojnowska - rozrywka
16:05 Dolina Kreatywna, czyli czego szuka młoda sztuka
16:40 Oczy bez twarzy - horror
18:20 Tygodnik kulturalny
19:15 Potęga soulu odc. 1
20:20 Dom na weekend - dramat obyczajowy
22:00 Koncert Artura Rojka - Składam się z ciągłych powtórzeń
23:05 RPA - państwo przemocy - dramat obyczajowy
00:35 Dom na weekend - dramat obyczajowy
02:15 Bossak. Kronika wypadków filmowych

06:00 Nowy dzień z Polsat News
07:45 Jeźdźcy smoków odc. 9 - serial
08:15 Scooby-Doo i Brygada Detektywów odc. 10, 11 - serial
09:15 Shopping Queen - Królowa zakupów odc. 4 - rozrywka
10:10 Ewa gotuje
10:50 Sezon na misia II - film animowany
12:30 Uliczny wojownik - film sensacyjny
14:45 Dzień, który zmienił moje życie odc. 13 - serial
15:45 Trudne sprawy s. 5 odc. 65 - serial
16:45 Dlaczego ja? odc. 250 - serial
17:45 Nasz nowy dom odc. 5 - rozrywka
18:50 Wydarzenia
19:20 Sport
19:25 Pogoda
19:30 Świat według Kiepskich odc. 432 - serial
20:05 XVIII Rybnicka Jesień Kabaretowa - Ryjek 2013 odc. 1 - rozrywka
22:05 Mściciel - film sensacyjny
00:00 Pająk - horror
02:00 Tajemnice losu

06:00 Przyjaciele z Kieszonkowa - serial
06:40 Scooby Doo odc. 10 - serial
07:10 Klub przyjaciół Myszki Miki odc. 21 - serial
07:40 Scooby Doo odc. 13 - serial
08:10 Klub przyjaciół Myszki Miki odc. 24 - serial
08:40 Wszystko o psach odc. 4
09:40 Zaklinacz psów s. 8 odc. 4
10:40 Frank i dżungla odc. 5
11:50 Wszystko o psach odc. 5
12:50 Skład osobliwości odc. 10
13:20 Skład osobliwości s. 2 odc. 1
13:50 STOP Drogówka
14:50 Rozmowy kontrolowane - komedia
16:55 Rocky III - film sensacyjny
19:00 Galileo
20:00 Hawaii 5.0 odc. 9, 10 - serial
22:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami odc. 26 - serial
23:00 Piła II - horror
00:55 Cyberzołnierzy - film sensacyjny
02:50 Seks w wielkim mieście odc. 81 - serial

07:25 Zaproszenie odc. 263 - przyroda i podróże
08:00 Łabędzi śpiew syren - przyroda
09:05 Wspaniałe stulecie odc. 25 - serial
10:05 Nieznana Białoruś
10:45 Wielka historia małych miast odc. 21
11:15 Skarby opactwa w Krzeszowie
11:50 Gdy świat się wali odc. 16
12:55 Opowieści z końca świata
14:00 Szerokie tory odc. 130
14:40 Spór o historię odc. 82
15:25 Dzieje kultury polskiej odc. 2
16:25 Encyklopedia II wojny światowej odc. 49
17:00 Wspaniałe stulecie odc. 26 - serial
18:05 Wrzesień 1939. Jak nas wyzwalano
18:40 Cafe Historia
19:05 Wiadomości
19:45 Titanic - ostateczny scenariusz
21:00 Przewodnik historyczny Bogusława Wołoszańskiego odc. 5
21:35 Jaster
22:50 Encyklopedia II wojny światowej odc. 42
23:25 Dekalog odc. 7 - film psychologiczny
01:00 Naszaarmia.pl
01:30 Dziedzictwo i tajemnice morskigo świata odc. 4 - przyroda
02:35 Gra o wolność - ocalone taśmy

06:05 Kopciuszek odc. 16 - serial
06:30 My, wy, oni
07:00 Msza św. z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie Łagiewnikach
08:00 Tydzień
08:25 Kultura od kuchni
08:45 Ziarno odc. 527 - dla młodzieży
09:25 Drużyna A s. 3 odc. 10 - serial
10:25 Daleko od szosy odc. 4 - serial
11:45 Między ziemią a niebem
12:00 Anioł Pański
12:10 Między ziemią a niebem
12:50 Płonący brzeg odc. 3 - serial
13:55 Enklawy dzięki przyrody odc. 15
14:35 Puchar Świata w Willingen narciarstwo klasyczne
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:30 Komisarz Alex odc. 34 - serial
18:30 Jaka to melodia? - rozrywka
19:15 Wiadomości naukowe
19:30 Wiadomości
20:00 Sport
20:10 Mistrzostwa Świata mężczyzn w Katarze - piłka ręczna
20:15 Pogoda
20:25 Cisza nad rozlewiskiem odc. 9 - serial
21:20 Trzy metry nad niebem - dramat psychologiczny
23:30 Green Zone - film sensacyjny
01:35 Żywe trupy s. 2 odc. 5 - serial
02:30 Prześladowca - thriller

07:55 Maja w ogrodzie
08:25 Akademia ogrodnika
08:30 Dzień dobry TVN
11:00 Co za tydzień
11:35 Kobieta na krańcu świata s. 6 odc. 5
12:10 Naga broń - komedia
13:55 Porachunki z tatą - komedia
16:10 Akademia policyjna IV: Patrol obywatelski - komedia
18:00 Ugotowani s. 6 odc. 8 - rozrywka
19:00 Fakty
19:25 Sport
19:35 Pogoda
19:45 Uwaga!
20:00 Zabójcza broń III - komedia sensacyjna
22:20 Polowanie na "Czerwony Październik" - film sensacyjny
01:00 Rajd Dakar 2015 odc. 3 - sporty motorowe
01:30 MasterChef s. 3 odc. 11 - rozrywka
02:30 Uwaga!
02:45 Sekrety magii odc. 270 - rozrywka

06:20 Allo, Allo s. 7 odc. 2, 3, 4, 5 - serial
09:00 Wojciech Cejrowski. Boso Karaiby odc. 7, 8
10:00 Aukcja w ciemno s. 3 odc. 25, 26
11:00 Lowcy okazji s. 3 odc. 22, 23
11:55 Zakochany kundel II: Przygody Chapsa - film animowany
13:15 Najpiękniejsze baśnie braci Grimm - film fantastyczny
14:40 Nieustraszeni bracia Grimm - film fantastyczny
17:00 Jack Hunter i grobowiec Akenatena odc. 2 - film przygodowy
19:00 Pingwiny z Madagaskaru s. 2 odc. 37, 38 - serial
20:00 Anatomia strachu - thriller
21:50 Tropiciele odc. 7, 8 - serial
00:00 Piątek trzynastego V: Nowy początek - horror
01:55 Taki jest świat
02:50 Dyzur odc. 12

06:20 100% natury odc. 1 - przyroda
06:50 M jak miłość odc. 1114 - serial
07:50 Barwy szczęścia odc. 1229, 1230, 1231, 1232 - serial
10:05 Przeprowadzka lwów odc. 1
11:05 Wojciech Cejrowski - boso przez świat odc. 62
11:35 Makłowicz w podróży
12:15 Helena trojańska odc. 1 - dramat historyczny
14:00 Familiada - rozrywka
14:35 Alternatywy 4 odc. 6 - serial
15:50 Kabaretowe hity 2012 roku odc. 1 - rozrywka
16:25 Na dobre i na złe odc. 584 - serial
17:25 Na sygnale s. 2 odc. 45 - serial
18:00 Panorama
18:30 Sport-telegram
18:40 Pogoda
18:55 Rodzinka.pl odc. 119, 120 - serial
20:05 Kabaretowa Scena Dwójki przedstawia odc. 44 - rozrywka
21:10 Krew z krwi odc. 1, 2 - serial
23:10 Rozmowy po-szczególne odc. 26 - talk show
23:45 Kukulka - dramat wojenny
01:40 Helena trojańska odc. 1 - dramat historyczny

06:15 Mango - Telezakupy
08:20 Brzydula odc. 53 - serial
08:55 Super Size Me
11:10 Czarny rumak powraca - film przygodowy
13:25 Quigley na antypodach - western
15:55 Elf - komedia
18:00 Agenci NCIS: Los Angeles s. 2 odc. 21, 22 - serial
20:00 Suma wszystkich strachów - film sensacyjny
22:35 Czarna lista odc. 19 - serial
23:40 Świadek koronny s. 2007 - film sensacyjny
01:50 Sekrety magii odc. 270 - rozrywka

07:05 Informacje kulturalne
07:25 Laika odc. 1 - serial
09:00 Potęga soulu odc. 1
10:10 Piękna młynarka - komedia
11:55 Kulturaneek
12:20 Informacje kulturalne
12:40 Legendy Magnum Photos odc. 5
13:15 Księga przestrzeni odc. 4
13:50 Katarynka - nowele filmowe
14:20 Kamizelka - nowele filmowe
15:15 Hala odlotów odc. 92 - talk show
16:10 Pavarotti i przyjaciele - Dla Gwatemali i Kosowa
17:15 Studio Kultura - Niedziela z...
18:10 Sauna - komedia
20:00 Annie Hall - komedia romantyczna
21:50 Studio Kultura
21:55 List z Argentyny
23:05 Zbrodnia i kara - film krótkometrażowy
23:50 Miasto kobiet - dramat obyczajowy
02:10 Psubrat - film krótkometrażowy
02:50 Teledyski zmieniły muzykę odc. 16

06:00 Nowy dzień z Polsat News
07:45 Jeźdźcy smoków odc. 10 - serial
08:15 Scooby-Doo i Brygada Detektywów odc. 12 - serial
08:45 Straszny dom - film animowany
10:40 Rodzinne rozgrywki - komedia
12:35 Dzień świstaka - komedia
14:45 XVIII Rybnicka Jesień Kabaretowa - Ryjek 2013 odc. 1 - rozrywka
16:45 Tata sam w domu odc. 8 - rozrywka
17:45 Nasz nowy dom odc. 6 - rozrywka
18:50 Wydarzenia
19:20 Sport
19:25 Pogoda
19:30 Państwo w państwie
20:10 Jak rozpętałem II wojnę światową - komedia
21:45 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku s. 8 odc. 3, 4 - serial
23:45 Odwrócić przeznaczenie - dramat obyczajowy
01:50 Magazyn sportowy - magazyn

06:00 Komisarz Rex odc. 12 - serial
07:10 Scooby Doo odc. 11 - serial
07:40 Klub przyjaciół Myszki Miki odc. 22 - serial
08:10 Scooby Doo odc. 14 - serial
08:40 Klub przyjaciół Myszki Miki odc. 25 - serial
09:15 Wyspa piratów - komedia sensacyjna
11:05 Galileo
13:20 Atak meteorytów - film science-fiction
15:15 Wyspa zła - film science-fiction
17:15 Fala śmierci odc. 1 - film katastroficzny
19:00 Galileo
20:00 Rocky III - film sensacyjny
22:05 Formuła - film sensacyjny
23:55 Zabójcze polowanie - film sensacyjny
02:00 Osobliwości kulturowe odc. 7

07:25 Zaproszenie odc. 287 - przyroda i podróże
07:55 Historia Kościoła odc. 9
08:30 Madonny polskie odc. 20
09:10 Wspaniałe stulecie odc. 26 - serial
10:10 Nieznana Białoruś odc. 54
10:45 Dzieje kultury polskiej odc. 2
11:55 Przewodnik historyczny Bogusława Wołoszańskiego odc. 5
12:30 Polska i świat z historią w tle odc. 51
12:50 Saga prastarej puszczy odc. 5
13:55 Szerokie tory odc. 96
14:35 Czy Lucyna to dziewczyna? - komedia
16:00 Kartki z PRL-u
16:30 Encyklopedia II wojny światowej odc. 42
17:00 Wspaniałe stulecie odc. 27 - serial
18:05 Nieznana Białoruś odc. 73
18:40 Ex libris
19:00 Wiadomości
19:45 Cyrk Columbia - komediodramat
21:45 Był bunt
22:55 Encyklopedia II wojny światowej odc. 86
23:30 Dekalog odc. 8 - film psychologiczny
00:45 Naszaarmia.pl
01:15 Cyrk Columbia - komediodramat

06:10 Sprawa dla reportera
06:55 Info poranek
07:10 Pogoda Info
07:15 Info poranek
07:40 Życie dla Ciebie. 10 mniej. Zwolnij!
08:00 Wiadomości
08:10 Pogoda poranna
08:15 Polityka przy kawie
08:40 Jaka to melodia? - rozrywka
09:55 Ojciec Mateusz odc. 102 - serial
10:50 Wspaniałe stulecie odc. 66 - serial
12:00 Wiadomości
12:10 Agrobiznes
12:40 Przepis dnia
12:50 Samotność likaona
13:55 Autostrada do nieba odc. 18 - serial
15:00 Wiadomości
15:10 Pogoda
15:20 Okrasa łamie przepisy
15:50 Wspaniałe stulecie odc. 67 - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:25 Jaka to melodia? - rozrywka
17:55 Klan odc. 2689 - serial
18:30 Świat się kręci
19:15 Przepis dnia
19:30 Wiadomości
20:00 Sport
20:05 Mistrzostwa Świata mężczyzn w Katarze - piłka ręczna
20:10 Pogoda
20:20 Spokojnie, to tylko ekonomia!
20:25 Fryzjer - teatr
22:00 Światem rządzi Bóg
23:10 Bez wstydu - film psychologiczny
00:40 Ostatni dom po lewej - thriller
02:40 Notacje odc. 661

06:00 Uwaga!
06:20 Mango - Telezakupy
07:25 Detektywi odc. 671 - serial
08:00 Dzień dobry TVN
10:55 Ugotowani s. 6 odc. 8 - rozrywka
12:00 Szpital odc. 181 - serial
13:00 Ukryta prawda odc. 285 - serial
14:00 MasterChef s. 3 odc. 11 - rozrywka
15:00 Kuchenne rewolucje s. 3 odc. 2 - rozrywka
16:00 Rozmowy w toku odc. 2249 - talk show
17:00 Ukryta prawda odc. 286 - serial
18:00 Szpital odc. 182 - serial
19:00 Fakty
19:35 Sport
19:45 Pogoda
19:50 Uwaga!
20:10 Doradca smaku
20:15 Na Wspólnej odc. 2010 - serial
20:50 Szkoła odc. 37 - serial
21:50 Życie bez wstydu s. 2 odc. 10 - rozrywka
22:50 Kto poślubi mojego syna? odc. 10 - rozrywka
23:50 Prawo Agaty s. 6 odc. 9 - serial
00:50 Wybrani s. 2 odc. 19 - serial
01:50 Gra pozorów odc. 10 - serial
02:50 Uwaga!

06:00 Złotopolscy odc. 110, 111 - serial
07:00 Nash Bridges s. 5 odc. 80, 81 - serial
08:55 Gliniarz i prokurator s. 5 odc. 15 - serial
09:55 Co ludzie powiedzą? odc. 6 - serial
10:30 Sekret s. 2 odc. 102, 103 - serial
12:35 Królowa serc odc. 32, 33 - serial
14:35 Zbuntowany anioł odc. 19 - serial
15:30 Xena: wojowniczka księżniczka s. 2 odc. 16 - serial
16:30 Gwiazdne wrota s. 9 odc. 8 - serial
17:30 Wojciech Cejrowski - boso przez świat odc. 40
18:00 Wojciech Cejrowski. Boso - Ziemia Święta odc. 1, 2
19:00 Pingwiny z Madagaskaru s. 2 odc. 38, 39 - serial
20:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas s. 5 odc. 24, 25 - serial
21:55 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas s. 6 odc. 1 - serial
22:50 80 milionów - film sensacyjny
01:00 Kręcimy z gwiazdami s. 2 odc. 5 - rozrywka
02:00 Taki jest świat - pod lupą odc. 1 - rozrywka

06:35 Coś dla Ciebie
07:05 M jak miłość odc. 719 - serial
08:00 Pytanie na śniadanie
11:00 Barwy szczęścia odc. 1232 - serial
11:35 Na dobre i na złe odc. 463 - serial
12:40 Kabaretowy Klub Dwójki na wakacjach odc. 1 - rozrywka
13:35 Wojciech Cejrowski - boso przez świat odc. 90
14:05 Baron 24 odc. 19 - serial
14:40 Szkoła życia odc. 17 - serial
15:25 Rodzinka.pl odc. 16 - serial
16:00 Panorama - kraj
16:20 Pogoda - kraj
16:30 Janosik odc. 9 - serial
17:25 In vitro. Czekając na dziecko - 9 miesięcy później odc. 2
18:00 Panorama
18:35 Sport-telegram
18:40 Pogoda
18:50 Jeden z dziesięciu - rozrywka
19:30 Barwy szczęścia odc. 1232, 1233 - serial
20:40 M jak miłość odc. 1115 - serial
21:40 Kulisy serialu "M jak miłość"
21:45 Tomasz Lis na żywo
22:50 Honorowe zabójstwo Banaz
23:50 Magia kłamstwa odc. 33 - serial
00:45 Czas honoru. Powstanie odc. 1 - serial
01:45 Kukulka - dramat wojenny

06:25 Męski typ s. 2 odc. 9 - talk show
06:55 Niewinna intryga odc. 105 - serial
08:00 Sąd rodzinny odc. 121 - serial
09:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska odc. 522 - serial
10:00 Kryminalni odc. 2 - serial
11:05 Mango - Telezakupy
12:45 Sąd rodzinny odc. 122 - serial
13:40 Szpital odc. 50 - serial
14:40 Sędzia Anna Maria Wesołowska odc. 523 - serial
15:40 Julia odc. 114, 115 - serial
16:40 Brzydula odc. 54 - serial
17:10 Kryminalni odc. 3 - serial
18:10 Kangur Jack - komedia
20:00 Bez granic - melodramat
22:35 Graceland odc. 10 - serial
23:40 Jackass: świry w akcji III
01:45 Sekrety magii odc. 271 - rozrywka

07:15 Rodzina Połanieckich odc. 5 - serial
08:50 Maurizio Pollini - wirtuoz fortepianu
10:00 Wystrzał - film psychologiczny
11:30 Hala odlotów odc. 92 - talk show
12:25 Don Pasquale - muzyka
15:05 Ziegenort - film krótkometrażowy
15:35 Rodzina Połanieckich odc. 5 - serial
17:15 Maurizio Pollini - wirtuoz fortepianu
18:25 Prawo Archimedesesa - dramat psychologiczny
20:00 Informacje kulturalne
20:20 Julia wraca do domu - melodramat
22:20 Libera - Przewodnik po sztuce odc. 30
22:40 Bóg zapłać - film krótkometrażowy
22:55 Videofan
23:05 Videogalerie odc. 115 - kultura
23:45 Informacje kulturalne
00:05 Ostatnie dni - film biograficzny
01:50 Julia wraca do domu - melodramat

06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:00 Pielęgniarki s. 2 odc. 46 - serial
09:00 Malanowski i Partnerzy s. 3 odc. 79, 80 - serial
10:00 Dzień, który zmienił moje życie s. 2 odc. 46 - serial
11:00 Dlaczego ja? odc. 389 - serial
12:00 Pielęgniarki s. 2 odc. 47 - serial
13:00 Trudne sprawy s. 4 odc. 8 - serial
14:00 Pierwsza miłość odc. 2028 - serial
14:45 Dzień, który zmienił moje życie s. 2 odc. 47 - serial
15:50 Wydarzenia
16:10 Pogoda
16:15 Interwencja
16:30 Malanowski i Partnerzy odc. 56 - serial
17:00 Dlaczego ja? odc. 369 - serial
18:00 Pierwsza miłość odc. 2029 - serial
18:50 Wydarzenia
19:20 Sport
19:25 Pogoda
19:30 Świat według Kiępskich odc. 433 - serial
20:10 Apokalypso - film przygodowy
22:55 Zasady walki II - Zdrada - film sensacyjny
01:05 Na rozstaju uczuć - komediodramat

06:00 Kłamczuch odc. 22 - rozrywka
07:05 Scooby Doo odc. 12 - serial
07:35 Klub przyjaciół Myszki Miki odc. 23 - serial
08:05 Scooby Doo odc. 15 - serial
08:35 Klub przyjaciół Myszki Miki odc. 26 - serial
09:05 Ninjago - mistrzowie spinjitzu odc. 19, 20 - serial
10:00 Nie igraj z aniołem odc. 180 - serial
11:00 Burza odc. 101 - serial
12:00 Na patrolu odc. 24 - serial
12:30 Sekrety sąsiadów odc. 24 - serial
13:00 Policjantki i policjanci odc. 24 - serial
14:00 STOP Drogówka
15:00 Dom nie do poznania odc. 49 - rozrywka
16:00 Nie igraj z aniołem odc. 181 - serial
17:00 Burza odc. 102 - serial
18:00 Na patrolu odc. 25 - serial
18:30 Sekrety sąsiadów odc. 25 - serial
19:00 Policjantki i policjanci odc. 25 - serial
20:00 Śmierć na 1000 sposobów odc. 7, 8
21:00 Pamiętniki z wakacji odc. 20 - serial
22:00 Galileo
00:00 Kroniki facetów z klasą odc. 22 - rozrywka
01:00 STOP Drogówka
02:00 To był dzień

07:30 Tańcząca z Gruzją odc. 5
08:05 Wielcy marzyciele odc. 1
09:05 Wspaniałe stulecie odc. 27 - serial
10:05 Kolo historii odc. 32
10:40 Gdzie jesteś, Paititi? odc. 5
11:15 Makłowicz w podróży
11:45 Jutro już będzie inaczej
12:50 Pozegnanie cesarzy - film gbyczajowy
14:10 Zyciorysy odc. 2
14:25 Notacje odc. 752
14:40 Cafe Historia
15:05 Polska i świat z historią w tle odc. 32
15:25 Sensacje XX wieku odc. 114, 113
16:25 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
17:00 Wspaniałe stulecie odc. 28 - serial
18:05 Oddział do zadań specjalnych - "Parasol"
18:45 W naszej pamięci
19:05 Wiadomości
19:40 Flesz historii
20:00 Dzieci narysowały śmierć
21:00 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
21:40 Sensacje XX wieku odc. 91, 92
22:40 Dysydent końca wieku. Władimir Bukowski
23:50 Elegia na śmierć Roja
00:30 Kusy
01:00 Kawaleria powietrzna odc. 1
01:30 Czy Lucyna to dziewczyna? - komedia
02:50 Przerwa w nadawaniu

06:10 Świat się kręci
06:55 Info poranek
07:10 Pogoda Info
07:15 Info poranek
07:40 Gość poranka
07:50 Info poranek
08:00 Wiadomości
08:10 Pogoda poranna
08:15 Polityka przy kawie
08:50 Jaka to melodia? - rozrywka
09:20 Klan odc. 2689 - serial
09:50 Ojciec Mateusz odc. 103 - serial
10:50 Wspaniałe stulecie odc. 67 - serial
12:00 Wiadomości
12:10 Agrobiznes
12:40 Przepis dnia
12:50 Koliber i jego mały świat
13:55 Autostrada do nieba odc. 19 - serial
15:00 Wiadomości
15:10 Pogoda
15:20 Okrasa łamie przepisy
15:50 Wspaniałe stulecie odc. 68 - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:25 Jaka to melodia? - rozrywka
17:55 Klan odc. 2690 - serial
18:30 Świat się kręci
19:15 Przepis dnia
19:30 Wiadomości
20:00 Sport
20:10 Pogoda
20:20 Spokojnie, to tylko ekonomia!
20:25 Filary Ziemi odc. 4 - serial
22:25 Pacyfik odc. 10 - serial
23:35 Ostatni dom po lewej - thriller
01:40 Bo oszalałem dla niej - komedia

06:10 Mango - Telezakupy
07:15 Detektywi odc. 672 - serial
07:50 Doradca smaku
08:00 Dzień dobry TVN
10:55 Na Wspólnej odc. 2010 - serial
11:25 Kuchenne rewolucje s. 9 odc. 7 - rozrywka
12:25 Szpital odc. 182 - serial
13:25 Ukryta prawda odc. 286 - serial
14:25 Ugotowani s. 7 odc. 37 - rozrywka
15:00 Szkoła odc. 37 - serial
16:00 Rozmowy w toku odc. 2250 - talk show
17:00 Ukryta prawda odc. 287 - serial
18:00 Szpital odc. 183 - serial
19:00 Fakty
19:35 Sport
19:45 Pogoda
19:50 Uwaga!
20:10 Doradca smaku
20:15 Na Wspólnej odc. 2011 - serial
20:50 Szkoła odc. 38 - serial
21:50 Pasażer 57 - film sensacyjny
23:30 Kuba Wojewódzki s. 8 odc. 17 - talk show
00:35 Agenci NCIS: Los Angeles s. 2 odc. 2 - serial
01:35 Kamuflaż s. 2 odc. 2 - serial
02:35 Uwaga!
02:55 Sekrety magii odc. 272 - rozrywka

06:00 Złotopolscy odc. 111, 112 - serial
07:00 Nash Bridges s. 5 odc. 82, 83 - serial
08:55 Gliniarz i prokurator s. 5 odc. 16 - serial
09:55 Co ludzie powiedzą? s. 2 odc. 1 - serial
10:30 Sekret s. 2 odc. 104, 105 - serial
12:35 Królowa serc odc. 33, 34 - serial
14:35 Zbuntowany anioł odc. 20 - serial
15:30 Xena: wojowniczka księżniczka s. 2 odc. 17 - serial
16:30 Gwiezdne wrota s. 9 odc. 9 - serial
17:30 Wojciech Cejrowski. Boso - Ziemia Święta odc. 2, 3, 4
19:00 Pingwiny z Madagaskaru s. 2 odc. 39 - serial
19:30 Pingwiny z Madagaskaru s. 3 odc. 1 - serial
20:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas s. 6 odc. 2, 3, 4 - serial
22:50 Intelligence odc. 4 - serial
23:50 Arrow odc. 22 - serial
00:50 Taki jest świat
01:45 No problem!
02:15 Dyżur s. 2 odc. 14
02:50 Muzyczne życzenia

06:35 Program ekumeniczny
07:05 M jak miłość odc. 720 - serial
08:00 Pytanie na śniadanie
11:10 Barwy szczęścia odc. 1233 - serial
11:40 Na dobre i na złe odc. 464 - serial
12:40 Kabaretowy Klub Dwójki na wakacjach - rozrywka
13:40 Wojciech Cejrowski - boso przez świat odc. 91
14:10 Baron 24 odc. 20 - serial
14:45 Szkoła życia odc. 18 - serial
15:25 Rodzinka.pl odc. 17 - serial
16:00 Panorama - kraj
16:25 Pogoda - kraj
16:35 M jak miłość odc. 1115 - serial
17:25 Reporter Polski
18:00 Panorama
18:35 Sport-telegram
18:45 Pogoda
18:50 Jeden z dziesięciu - rozrywka
19:30 Barwy szczęścia odc. 1233, 1234 - serial
20:40 M jak miłość odc. 1116 - serial
21:40 Kulisy serialu "M jak miłość"
21:45 Magazyn Ekspresu Reporterów
22:55 Normalne życie
00:05 O mnie się nie martw odc. 9 - serial
00:55 Baron 24 odc. 17, 18 - serial
02:05 Magazyn Ekspresu Reporterów

06:15 W-11 wydział śledczy odc. 1019 - serial
06:55 Niewinna intryga odc. 106 - serial
08:00 Sąd rodzinny odc. 122 - serial
09:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska odc. 523 - serial
10:00 Kryminalni odc. 3 - serial
11:05 Mango - Telezakupy
12:45 Sąd rodzinny odc. 123 - serial
13:40 Szpital odc. 51 - serial
14:40 Sędzia Anna Maria Wesołowska odc. 524 - serial
15:40 Julia odc. 116 - serial
16:15 Brzydula odc. 55 - serial
16:50 Kryminalni s. 7 odc. 4 - serial
17:55 Elf - komedia
20:00 Świadek koronny - film sensacyjny
22:20 Skazany na śmierć odc. 22 - serial
23:20 Więcej niż wszystko - film sensacyjny
01:20 Pamiętniki wampirów odc. 21 - serial
02:25 Sekrety magii odc. 272 - rozrywka

07:05 Informacje kulturalne
07:25 Rodzina Polanieckich odc. 6 - serial
09:05 Sposób na kryzys
10:15 Coś za coś - dramat obyczajowy
11:30 Tygodnik kulturalny
12:30 Po trochu wyciągane z lochu, czyli Archiwizja
13:15 Studio 2 - Józef Laufer
14:05 Informacje kulturalne
14:30 Wejście w nurt - film obyczajowy
15:30 Rodzina Polanieckich odc. 6 - serial
17:15 Sposób na kryzys
18:15 Przyjacieli wesołego diabła - film przygodowy
20:00 Eurokultura odc. 18
20:30 Najwesełszy człowiek - teatr
22:00 Jedna scena
22:20 Pułkownik Kwiatkowski - komediodramat
00:40 Poza Kontrolą
01:10 Jak zrobić słońia w trąbę - komedia

06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:00 Pielęgniarki s. 2 odc. 47 - serial
09:00 Malanowski i Partnerzy s. 3 odc. 81, 82 - serial
10:00 Dzień, który zmienił moje życie s. 2 odc. 47 - serial
11:00 Dlaczego ja? odc. 390 - serial
12:00 Pielęgniarki s. 2 odc. 48 - serial
13:00 Trudne sprawy s. 4 odc. 9 - serial
14:00 Pierwsza miłość odc. 2029 - serial
14:45 Dzień, który zmienił moje życie s. 2 odc. 48 - serial
15:50 Wydarzenia
16:10 Pogoda
16:15 Interwencja
16:30 Malanowski i Partnerzy odc. 57 - serial
17:00 Dlaczego ja? odc. 370 - serial
18:00 Pierwsza miłość odc. 2030 - serial
18:50 Wydarzenia
19:20 Sport
19:25 Pogoda
19:30 Świat według Kiepskich odc. 434 - serial
20:10 Opancerzony - film kryminalny
21:55 Stan obłączenia - thriller
00:20 Od czasu do czasu - film fantastyczny
02:30 Tajemnice losu

06:00 Kłamczuch odc. 23 - rozrywka
07:05 Scooby Doo odc. 13 - serial
07:35 Klub przyjaciół Myszki Miki odc. 24 - serial
08:05 Scooby Doo odc. 16 - serial
08:35 Klub przyjaciół Myszki Miki odc. 1 - serial
09:05 Ninjago - mistrzowie spinjitzu odc. 20, 21 - serial
10:00 Nie igraj z aniołem odc. 181 - serial
11:00 Burza odc. 102 - serial
12:00 Na patrolu odc. 25 - serial
12:30 Sekrety sąsiadów odc. 25 - serial
13:00 Policjantki i policjanci odc. 25 - serial
14:00 STOP Drogówka
15:00 Dom nie do poznania odc. 50 - rozrywka
16:00 Nie igraj z aniołem odc. 182 - serial
17:00 Burza odc. 103 - serial
18:00 Na patrolu odc. 26 - serial
18:30 Sekrety sąsiadów odc. 26 - serial
19:00 Policjantki i policjanci odc. 26 - serial
20:00 STOP Drogówka
21:00 Pamiętniki z wakacji odc. 21 - serial
22:05 Strach przed ciemnością - horror
00:00 Kroniki facetów z klasą odc. 23 - rozrywka
01:00 Śmierć na 1000 sposobów odc. 7
01:30 Interwencja
01:50 To był dzień
02:50 Puncher - magazyn

07:25 Zaproszenie odc. 306 - przyroda i podróże
08:00 Wielcy marzyciele odc. 2
09:00 Wspaniałe stulecie odc. 28 - serial
10:05 Flesz historii
10:25 Ex libris
10:40 Ocalony świat odc. 5
11:15 Podróże kulinarne Roberta Makłowicza
11:45 Tajemnice początków Polski odc. 1
12:45 Dysydent końca wieku. Władimir Bukowski
13:55 Elegia na śmierć Roja
14:30 Notacje odc. 751
14:50 Koło historii odc. 32
15:25 Sensacje XX wieku odc. 91, 92
16:25 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
17:00 Wspaniałe stulecie odc. 29 - serial
18:00 Ostatnia droga komendanta Ponurego
19:05 Wiadomości
19:45 Gdy świat się wali odc. 17
20:45 Muzeum polskiej piosenki odc. 2 - rozrywka
21:00 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
21:40 Sensacje XX wieku odc. 89, 90
22:40 Wojna w Iraku, co poszło źle odc. 1
23:55 Nasz dom odc. 27
00:25 Kolyma... na dnie życia
00:45 Kawaleria powietrzna odc. 2
01:25 Pies - komedia
02:05 Akademia zbrodni

06:10 Świat się kręci
06:55 Info poranek
07:10 Pogoda Info
07:15 Info poranek
07:40 Drogi dla Ciebie. 10 mniej. Zwolnij!
08:00 Wiadomości
08:10 Pogoda poranna
08:15 Polityka przy kawie
08:50 Jaka to melodia? - rozrywka
09:20 Klan odc. 2690 - serial
09:50 Ojciec Mateusz odc. 104 - serial
10:50 Wspaniałe stulecie odc. 68 - serial
12:00 Wiadomości
12:10 Agrobiznes
12:30 Magazyn rolniczy
12:45 Przepis dnia
12:50 Rodzina niedźwiedzi polarnych i ja odc. 1
13:55 Autostrada do nieba odc. 20 - serial
15:00 Wiadomości
15:10 Pogoda
15:20 Okrasa łamie przepisy
15:50 Wspaniałe stulecie odc. 69 - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Pogoda
17:25 Jaka to melodia? - rozrywka
17:55 Klan odc. 2691 - serial
18:30 Świat się kręci
19:15 Przepis dnia
19:30 Wiadomości
20:00 Sport
20:05 Pogoda
20:15 Spokojnie, to tylko ekonomia!
20:25 Verschleppt - film fabularny
22:10 Sekta II - film sensacyjny
00:00 Filary Ziemi odc. 4 - serial
01:50 Notacje odc. 646
02:05 Autostrada do nieba odc. 20 - serial

06:10 Mango - Telezakupy
07:15 Detektywi odc. 683 - serial
07:50 Doradca smaku
08:00 Dzień dobry TVN
10:55 Na Wspólnej odc. 2011 - serial
11:25 Kuchenne rewolucje s. 9 odc. 8 - rozrywka
12:25 Szpital odc. 183 - serial
13:25 Ukryta prawda odc. 287 - serial
14:25 Ugotowani s. 7 odc. 38 - rozrywka
15:00 Szkoła odc. 38 - serial
16:00 Rozmowy w toku odc. 2251 - talk show
17:00 Ukryta prawda odc. 288 - serial
18:00 Szpital odc. 184 - serial
19:00 Fakty
19:35 Sport
19:45 Pogoda
19:50 Uwaga!
20:10 Doradca smaku
20:15 Na Wspólnej odc. 2012 - serial
20:50 Szkoła odc. 39 - serial
21:50 Mission: Impossible - film sensacyjny
00:05 Gra o przeżycie - film sensacyjny
02:05 Życie bez wstydu s. 2 odc. 10 - rozrywka

06:00 Złotopolscy odc. 112, 113 - serial
07:00 Nash Bridges s. 5 odc. 84, 85 - serial
08:55 Gliniarz i prokurator s. 5 odc. 17 - serial
09:55 Co ludzie powiedzą? s. 2 odc. 2 - serial
10:30 Sekret s. 2 odc. 106, 107 - serial
12:35 Królowa serc odc. 34, 35 - serial
14:35 Zbuntowany anioł odc. 21 - serial
15:30 Xena: wojowniczka księżniczka s. 2 odc. 18 - serial
16:30 Gwiezdne wrota s. 9 odc. 10 - serial
17:25 Wojciech Cejrowski. Boso - Ziemia Święta odc. 4, 5, 6
19:00 Pingwiny z Madagaskaru s. 3 odc. 1, 2 - serial
20:00 Top Gun - film sensacyjny
22:10 80 milionów - film sensacyjny
00:20 Intelligence odc. 4 - serial
01:15 Spartakus: Wojna potępionych s. 3 odc. 5 - serial
02:20 Dyżur s. 2 odc. 16

06:05 M jak miłość odc. 720, 721 - serial
08:00 Pytanie na śniadanie
11:05 Barwy szczęścia odc. 1234 - serial
11:40 Na dobre i na złe odc. 465 - serial
12:40 Kabaretowy Klub Dwójki na wakacjach odc. 3 - rozrywka
13:40 Wojciech Cejrowski - boso przez świat odc. 92
14:10 Baron 24 odc. 21 - serial
14:40 Szkoła życia odc. 19 - serial
15:25 Rodzinka.pl odc. 18 - serial
16:00 Panorama - kraj
16:20 Pogoda - kraj
16:30 M jak miłość odc. 1116 - serial
17:25 Reporter Polski
18:00 Panorama
18:35 Sport-telegram
18:45 Pogoda
18:50 Jeden z dziesięciu - rozrywka
19:30 Barwy szczęścia odc. 1234, 1235 - serial
20:40 Na dobre i na złe odc. 585 - serial
21:45 Na sygnale s. 2 odc. 46 - serial
22:20 Podstępne druhny - komedia romantyczna
00:00 Indyjskie grubasy odc. 82
01:05 Druga szansa - film fantastyczny
02:45 Głęboka woda odc. 22 - serial

06:25 Męski typ odc. 1 - talk show
06:55 Niewinna intryga odc. 107 - serial
08:00 Sąd rodzinny odc. 123 - serial
09:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska odc. 524 - serial
10:00 Kryminalni s. 7 odc. 4 - serial
11:05 Mango - Telezakupy
12:45 Sąd rodzinny odc. 124 - serial
13:40 Szpital odc. 52 - serial
14:40 Sędzia Anna Maria Wesołowska odc. 525 - serial
15:40 Julia odc. 117, 118 - serial
16:45 Brzydula odc. 56 - serial
17:15 Kryminalni s. 7 odc. 5 - serial
18:25 Dennis znów rozrabia - komedia
20:00 Zmiana pasa - film sensacyjny
22:10 Agenci NCIS s. 8 odc. 12 - serial
23:10 Pod prąd - dramat kryminalny
01:30 Punkt krytyczny s. 4 odc. 13 - serial
02:35 Sekrety magii odc. 273 - rozrywka

07:05 Eurokultura odc. 18
07:30 Rodzina Polanieckich odc. 7 - serial
09:05 Co ja tu robię? Tadeusz Konwicki
10:15 Kołowaty - film obyczajowy
11:30 Dolina Kreatywna, czyli czego szuka młoda sztuka
12:05 KulturaneK
12:40 Rozmowy istotne odc. 7 - rozmowa
13:15 Eurokultura odc. 18
13:35 Mrożony peppermint - dramat obyczajowy
15:15 Film animowany - film krótkometrażowy
15:35 Rodzina Polanieckich odc. 7 - serial
17:15 Co ja tu robię? Tadeusz Konwicki
18:20 Diabły, diabły - film psychologiczny
20:00 Informacje kulturalne
20:20 Zima, która nas zmieniła odc. 1, 2
21:45 To nie tak
22:20 Trzy światy - dramat obyczajowy
00:15 Pokolenie '89
01:20 Informacje kulturalne
01:45 Aleja gówniarzy - dramat obyczajowy

06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:00 Pielęgniarki s. 2 odc. 48 - serial
09:00 Malanowski i Partnerzy s. 3 odc. 83, 84 - serial
10:00 Dzień, który zmienił moje życie s. 2 odc. 48 - serial
11:00 Dlaczego ja? odc. 391 - serial
12:00 Pielęgniarki s. 2 odc. 49 - serial
13:00 Trudne sprawy s. 4 odc. 10 - serial
14:00 Pierwsza miłość odc. 2030 - serial
14:45 Dzień, który zmienił moje życie s. 2 odc. 49 - serial
15:50 Wydarzenia
16:10 Pogoda
16:15 Interwencja
16:30 Malanowski i Partnerzy odc. 58 - serial
17:00 Dlaczego ja? odc. 371 - serial
18:00 Pierwsza miłość odc. 2031 - serial
18:50 Wydarzenia
19:20 Sport
19:25 Pogoda
19:30 Świat według Kiepskich odc. 435, 414 - serial
20:40 Agenci bardzo specjálni - komedia kryminalna
22:50 Nowy - komedia
00:45 Sekspedycja - komedia romantyczna
02:55 Tajemnice losu

06:00 Kłamczuch odc. 24 - rozrywka
07:05 Scooby Doo odc. 14 - serial
07:35 Klub przyjaciół Myszki Miki odc. 25 - serial
08:05 Szczeniak zwany Scooby Doo odc. 1 - serial
08:35 Klub przyjaciół Myszki Miki odc. 2 - serial
09:05 Ninjago - mistrzowie spinjitzu odc. 21, 22 - serial
10:00 Nie igraj z aniołem odc. 182 - serial
11:00 Burza odc. 103 - serial
12:00 Na patrolu odc. 26 - serial
12:30 Sekrety sąsiadów odc. 26 - serial
13:00 Policjantki i policjanci odc. 26 - serial
14:00 STOP Drogówka
15:00 Dom nie do poznania odc. 51 - rozrywka
16:00 Nie igraj z aniołem odc. 183 - serial
17:00 Burza odc. 104 - serial
18:00 Na patrolu odc. 27 - serial
18:30 Sekrety sąsiadów odc. 27 - serial
19:00 Policjantki i policjanci odc. 27 - serial
20:00 Zabójcze polowanie - film sensacyjny
22:05 Królestwo węża - film sensacyjny
00:00 Kroniki facetów z klasą odc. 24 - rozrywka
01:00 Śmierć na 1000 sposobów odc. 8
01:30 Interwencja
01:50 To był dzień
02:50 Seks w wielkim mieście odc. 82 - serial

07:25 Zamek Blois
08:05 Wielcy marzyciele odc. 3
09:10 Wspaniałe stulecie odc. 29 - serial
10:05 Spór o historię odc. 114
10:45 Tętno pierwotnej puszczы odc. 5
11:20 Okrasa łamie przepisy
11:50 Gdy świat się wali odc. 17
13:00 Wojna w Iraku, co poszło źle odc. 1
14:05 Flesz historii
14:20 Notacje odc. 749
14:35 Muzeum polskiej piosenki odc. 4 - rozrywka
14:45 Koło historii odc. 29
15:25 Sensacje XX wieku odc. 89, 90
16:25 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
17:00 Wspaniałe stulecie odc. 30 - serial
18:10 Łupaszko odc. 1
19:05 Wiadomości
19:45 Gdy świat się wali odc. 18
20:45 Muzeum polskiej piosenki odc. 5 - rozrywka
21:00 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
21:35 Sensacje XX wieku odc. 87, 88
22:40 Dama kameliowa - melodramat
00:40 Kawaleria powietrzna odc. 3
01:20 Haytarma
02:50 Przerwa w nadawaniu

Odżywianie

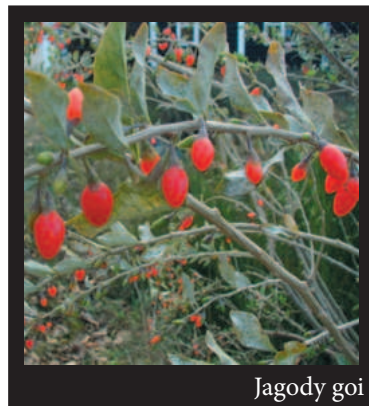
Superjedzenie to superzdrowie

Słyszeli Państwo kiedyś o superfood? To jedzenie, które jest bardzo zdrowe, choć nie zawsze tak egzotyczne, jak mogłoby się wydawać. Przygotowaliśmy listę super produktów.

Co to jest superfood? To produkty pochodzenia naturalnego, które z różnych powodów uznano za posiadające świetne właściwości żywieniowe. Jednak nie ma jednej definicji, co takiego powinny mieć superprodukty. Może to być dużo mikroelementów, mogą to być antyoksydanty, szczególnie ilość witamin itp. Wiadomo za to, że taka żywność ma ich szczególnie dużo. Lista takich produktów może być bardzo długa. Wybraliśmy dla Państwa część z nich.

Jagody goi

To owoce krzewu zwane go kolcowój, mierzące ok. 2cm długości. Rosną najczęściej w Chinach i Tybecie, gdzie określone są mianem „czerwonych diamentów”. Uznawane są za „superowoce” m.in. ze względu na zawartość błonnika, żelaza oraz witamin: A i E. Witamina A pomaga w zachowaniu zdrowej skóry i prawidłowego widzenia. W sklepach ze zdrową żywnością można je kupić za kilkanaście złotych za 150 g.

Jagody goi

Ziarna quinoi

Quinoa, czyli komosa ryżowa, uprawiana była w górskich regionach Chile, Peru i Boliwii już ponad 5 tysięcy lat temu. Zaliczana jest do tzw. pseudozboż, bo choć bogata jest w skrobię, nie jest zbożem. Quinoa na tle innych warzyw wyróżnia się bardzo wysoką zawartością wartościowego białka. Nie zawiera przy tym glutenu, nadaje się więc dla osób z celiakią i będących na diecie bezglutenowej. Białko zawarte w komosie to tak zwane białko kompletne, czyli zawierające wszystkie niezbędne aminokwasy, które nie są syntetyzowane w organizmie ludzkim i muszą być dostarczane wraz z pożywieniem. Szczególnie istotna w quinoa jest obecność dużych ilości lizyny, aminokwasu ważnego dla wzrostu i odnowy tkanek.

Oprócz białka, quinoa zawiera szereg innych, cennych dla zdrowia składników odżywczych. Jest bogatym źródłem

manganu, magnezu, wapnia, żelaza, miedzi i fosforu, dlatego jej spożycie jest zalecane osobom z migrenowymi bólami głowy, cukrzycą i miażdżycą.

W sklepach można ją kupić za kilkanaście zł za 250 g.

Quinoa, krzak

Olej kokosowy

Ma niesamowite właściwości. Przede wszystkim może być używany do przygotowywania potraw w wysokiej temperaturze, a przez to jest zdrowszy niż tradycyjne oleje. Olej kokosowy jest też pierwszym tłuszczem, który nie przyczynia się do budowy tkanki tłuszczowej, a wręcz przeciwnie, pobudza przemianę materii i wspomaga ubytek wagi przy nadwadze.

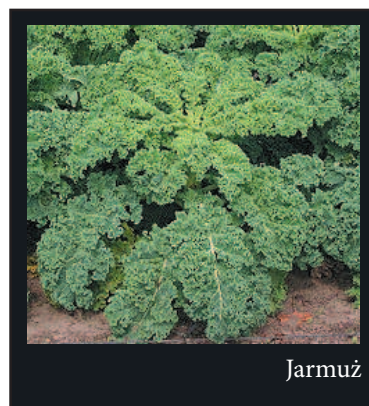
Posiada też kwas laurynowy, który występuje w naturze w dużych ilościach tylko w orzechu kokosowym i w mleku matki, wraz z którym dostaje się do organizmu dziecka i tam buduje jego odporność od samych narodzin. Ma on silnie bakteriobójcze i wirusobójcze właściwości, niszczy drobnoustroje. Wyróżnia się też dużą zawartością witamin z grupy B1, B2, B3, B6, C, E. Można kupić w dobrych delikatesach już za kilkanaście złotych za pół litra.

Olej kokosowy

Jarmuż

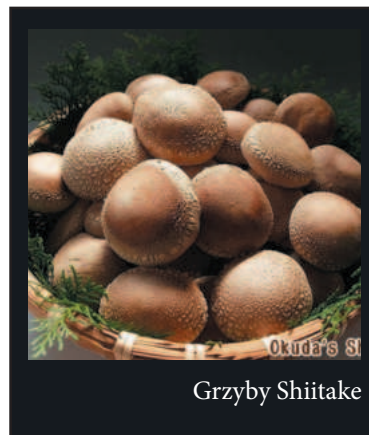
To botaniczna odmiana kapusty warzywnej. Jest uważany za bardzo pożywny warzywo zawierające silne przeciwutleniacze i mające właściwości przeciwzapalne. Jest bogatym źródłem witaminy K, witaminy C, karotenoidów (β-karotenu, luteiny, zeaksantyny), a także wapnia. Podobnie jak brokuły i inne warzywa kapustowate zawiera sulforafan, związek mający właściwości przeciwnowotworowe. Jarmuż jest również doskonałym źródłem żelaza.

Jarmuż

Grzyby shiitake

Mają silne działanie przeciwnowotworowe, przeciwwirusowe i antybakteryjne. Zawarty w nich lentinian prowadzi do wzrostu wytwarzania przeciwciał. Stosowany jest w walce z cukrzycą, obniżania poziomu cholesterolu i ciśnienia. Można je kupić przez internet za 40-60 zł za kilogram.

Grzyby Shiitake

Nasiona chia

Zbierane są z szalwii hiszpańskiej. Bardzo cenione m.in. za bardzo dużą zawartość kwasów omega-3 oraz żelaza. Są także bardziej bogate w wapń niż mleko, a ponadto odznaczają się wysoką zawartością pełnowartościowego białka, zapobiegających rozwojowi nowotworów antyoksydantów, obniżającego ciśnienie krwi potasu, błonnika, magnezu, fosforu i wielu innych substancji. O nabytku w sklepach ekologicznych, ok 40 zł za 350 g.

Nasiona chia

Tofu

To produkt podobny do twarogu, składający się głównie z białek zawartych w ziarnach soi. Pochodzi z Chin i od dawna obecny jest w tradycyjnych kuchniach Dalekiego Wschodu. Może być podawany na ciepło i na zimno oraz łączony z wieloma innymi składnikami, zarówno w daniach wegetariańskich, jak i z mięsem. Tofu ma wiele właściwości leczniczych. Jest pomocne w profilaktyce i leczeniu nadciśnienia tętniczego,

Tofu

arterioskleroza, podwyższony poziom cholesterolu i niektóre choroby serca, np. choroba wieńcowa serca. Wszystko to staje się możliwe dzięki wysokiej zawartości tłuszczów nienasyconych. Podobnie jak inne produkty roślinne nie zawiera cholesterolu, natomiast hamuje wytwarzanie tej substancji w wątrobie.

Tofu jest także wspaniałym źródłem wapnia. Zawiera nawet 2 razy więcej wapnia niż mleko krowie, dzięki temu może być skutecznym środkiem stosowanym w profilaktyce osteoporozy. Korzystnie oddziałuje na nasz system nerwowy dzięki znacznej zawartości magnezu i witamin z grupy B. Pomaga zmniejszyć objawy klimakterium, takie jak uderzenia gorąca, nocne pocenie się, rozdrażnienie czy bezsenność dzięki zawartym w soi izoflawonom, które przetwarzane są w organizmie w fitoestrogeny, zwane roślinnymi estrogenami. Mają one działanie zbliżone do żeńskich hormonów płciowych i wpływają też korzystnie na jędrność skóry. Produkt można nabyć w delikatesach. Cena: kilka do kilkunastu złotych.

Olej z lnianki

Olej rydzowy, tłoczony z nasion lnicznika siewnego (Camelina sativa) - znanego także jako lnianka, lennica, judra czy rydz lub rydzik (dwie ostatnie nazwy nawiązują do brunatnej barwy ziarenek rośliny). Jest to najstarsza z uprawianych w Polsce roślin oleistych, blisko spokrewniona z rzepakiem.

Olej rydzowy tylko w około 10 proc. składa się z kwasów nasyconych. Resztę, czyli aż 90 proc., stanowią korzystne dla zdrowia nienasycone kwasy tłuszczowe

Olej lnianki

Kasza jaglana

Jagły to najstarsza znana kasza. Otrzymuje się ją z nasion prosa, uprawianego już w epoce neolitu. Pod względem wartości odżywczej dorównuje kaszy gryczanej. Ma mało skrobi, za to dużo łatwo przyswajalnego białka. Wyróżnia się najwyższą zawartością witamin z grupy B: B1, (tiaminy), B2 (ryboflawiny) i B6 (pirydoksyny) oraz żelaza i miedzi.

Dostępna jest w niemal każdym markecie.

Kasza Jaglana

Migdały

Migdały warto włączyć w dietę ze względu na wysoką zawartość wapnia. Ich docenią również osoby często znajdujące się pod wpływem stresu, pracujące fizycznie i przemęczone, bowiem migdały to także źródło magnezu, który polecany jest właśnie w tych stanach. Znajdziemy również cynk, niezbędny w prawidłowym funkcjonowaniu układu rozrodczego, wzmacniający paznokcie i skórę. Ponadto, zawierają one fosfor - budulec kości i zębów oraz potas, który odpowiedzialny jest za prawidłową pracę serca, usuwanie produktów przemiany materii oraz zaopatrywanie mózgu w tlen.

Migdały

A to ciekawe

Spłonęła ostoja luksusu

Historia zatonięcia Titanica jest znana szerokiej rzeszy osób. Niemal nikt nie słyszał o jeszcze bardziej luksusowym transatlantyku – Morro Castle.

Morro Castle swoją nazwę zawdzięczał zamkowi Morro zbudowanemu na kubańskiej Hawanie. Statek miał 155 metrów długości (Titanic 268 m). Jego dziewicza podróż rozpoczęła się 23 sierpnia 1930 roku. Na rejsy nigdy nie brakowało klientów – nawet w najgorszych czasach wielkiej recesji. Z luksusów korzystała śmietanka polityki, kultury i gangsterzy. Ponieważ w USA panowała wówczas prohibicja i zabraniano sprzedaży alkoholu, rejs statkiem po wodach międzynarodowych oznaczał tylko jedno – wielkie imprezy, podczas których raczono się niedostępnymi trunkami. Początek końca Morro Castle to 5 września 1934 roku. Okręt wypłynął wówczas z portu w kolejny rejs. 7 września podczas kolacji pasażerów zastanowiło puste miejsce kapitana w sali bankietowej. Ci, którzy udali się na przechadzkę po pokładzie, wyczuwali mocniejsze podmuchy wiatru. Do statku z południa i północy zbliżały się sztormy. Tuż przed 20.00 orkiestra przerwała występ w środku utworu. Tańczący byli ciekawi, co się stało. Na sali

pojawiał się jeden z członków załogi, który oznajmił, że kapitan Robert Wilmott nie żyje. Impreza zakończyła się, a pasażerowie udali się grzecznie do kajut.

O 2.50 w jednym z magazynów wybuchł pożar. Mimo alarmu i wzrastającego zadymienia, wielu pasażerów spało w najlepszym. Załoga zaczęła biegać po pokładach i uderzać intensywnie w drzwi kajut. Nawet kuchenni budzili pasażerów. Jeśli wierzyć przekazom, używali do tego pałeln i rondli. Jeden z członków orkiestry okrętowej grał na trąbce.

O godz. 3.10 ogień strawił główną magistralę elektryczną. Na pokładach zapanowały egipskie ciemności. Pasażerowie wpadli w panikę. Przestało działać także radio. Załoga zdołała wysłać tylko pojedynczą wiadomość S.O.S. Morro Castle był nowoczesnym okrętem, sterowanie nim odbywało się także przy pomocy elektryczności. Jej brak oznaczał, że statek będzie dryfował.

Pasażerowie, uciekając przed płomieniami, skupili się na rufie. Większość załogi zajęła dziób.

Wkrótce przed pasażerami stanął wybór – skakać albo spalić się żywcem. Morze było bardzo niespokojne. To utrudniało pływanie. Załoga wykazywała się wielką odwagą. Próbowano w ciemnościach gasić ogień. Ponieważ nie można było dostać się do kół ratowniczych, zaczęto wyrzucać za burtę leżaki pokładowe. Mogły one spełnić rolę koła ratunkowego i utrzymać pasażera na powierzchni. Poza tym udało się zwozować 6 z 12 łodzi ratunkowych. Niestety, one nie były pełne. Większość pasażerów wciąż była odcięta od ratunku. Wielu zginęło, skacząc do wody. Po zderzeniu z morską taflą tracili przytomność i szli na dno.

Niebawem na miejscu tragedii pojawiły się okręty, które odebrały wiadomość S.O.S. Wczesnym rankiem statek był już pusty. Szkielety pokładów świadczyły o sile pożaru. Dryfując Morro Castle osiadł na mieliźnie. Ogień tlił się na nim przez następne dwa dni. Dopiero pod koniec dnia podliczono pasażerów. Okazało się, że brakuje 135 z 549.

Ciała ofiar morze oddawało przez następne 3 dni. Na plażach pełniono dyżury, by zwłoki nie zostały dodatkowo zbezczeszczone. Wrak statku, który spoczywał na mieliźnie, stał się atrakcją turystyczną. Dopiero 7 miesięcy po tragedii został odholowany i przerobiony na żyletki.

Katastrofa Morro Castle przełożyła się na bezpieczeństwo obecnych jednostek. Od tamtej pory zaczęto instalować automatyczne grodzie pożarowe, stosowano mniej łatwopalnych materiałów i instalowano awaryjne generatory prądu. W 1935 roku, świeżo po tragedii, w Hollywood powstał film pt. „Piekło Dantego” opowiadające o katastrofie.

(pw)

Polityka

Wiesner nazista

W 1939 roku partia nazistowska w Polsce, skrywająca się pod szyldem Jungdeutsche Partei, była najpopularniejszą organizacją polityczną tej mniejszości narodowej. Jeden z jej twórców w lutym 1939 roku odwiedził Wąbrzeźno.

Na początku lutego 1939 roku Wiesner przyjechał na zebranie JDP do Wąbrzeźna. Polacy byli oburzeni, że Niemcy – naziści mogą obradować w salach Dworu Wąbrzeskiego. Dziś wiele wskazuje na to, że taka lokalizacja miała ułatwić infiltrację nazistów przez polskie służby. Lokalnym przywódcą JDP i gospodarzem spotkania w Wąbrzeźnie był niejaki Kleis – gospodarz z Owczarek w powiecie grudziądzkim. Swoje przemówienie wygłosił Wiesner. – Ani piędzi ziemi nie powinno ubyc z ręki niemieckiej – namawiał zgromadzonych.

Apelował również o rozbudowę niemieckiej edukacji w Polsce. W członkach JDP umacniano przekonanie o rzekomym ucisku przez rząd polski. Wszystko było przygotowaniem do zbliżającego się konfliktu.

Wiesner po wybuchu wojny został burmistrzem Bielska. Mimo swojej działalności w partii nazistowskiej, doczekał starości mieszkając po wojnie w RFN.

(pw)

Kronika kryminalna

Kula i stryczek

W grudniu 1927 roku troje mieszkańców Ryńska zostało skazanych na karę śmierci.

Sprawa związana była z miejscowym z gospodarzem - Iwańczykiem. Został on zamordowany przez własną żonę, bratanka oraz przyjaciela rodziny, który okazał się kochankiem małżonki. Proces przyciągał tłumy na salę rozpraw toruńskiego sądu. Wymiar sprawiedliwości zarabiał, ponieważ na rozprawy sprzedawano bilety. Za swój czyn troje młodych ludzi (żona ofiary miała zaledwie 24 lata) zostało skazanych na karę śmierci. Wykonano ją dokładnie 7 dni po ogłoszeniu wyroku.

Kara dla morderców z Ryńska była prawdopodobnie ostatnią

w powiecie wąbrzeskim wykonaną według starego prawa. Mówiło ono, że wyroki śmierci w Polsce wykonuje wojsko metodą rozstrzelania. Dopiero od połowy grudnia 1927 roku orzekano powieszenie. Rozstrzelanie pozostało metodą odbierania życia wojskowym.

Kara śmierci była dość powszechna. Co roku w II Rzeczypospolitej ginęło w ten sposób kilkadziesiąt osób. Najczęściej byli to mordercy. Morderstwo było zresztą jedynym „niepolitycznym” czynem za jaki można było skazać na śmierć.

(pw)

Kronika kryminalna

Dywersja po pijaku

Różnych rzeczy mogą dopuszczać się osoby pijane. To, co zrobił pewien Niemiec w Książkach w 1937 roku, niemal nie zaprowadziło go na szafot.

28 marca 1937 roku mieszkańców Książek zbudził hałas. Okazało się, że to wracający z zabawy, pijany Niemiec Walter Grunder wykrzykuje różne rzeczy, m.in. „Jutro przyjdzie Hitler do Warszawy w gościnę”.

Początkowo prokurator za-

stanawiał się nawet czy nie wnioskować o karę śmierci, ponieważ wypowiedź mogła nawoływać do obalenia porządku prawnego w Polsce, a to karano właśnie powieszeniem. Ostatecznie skończyło się na zarzucie lżenia narodu i skazaniu przez sąd na 5 miesięcy

aresztu.

Niemiec próbował jeszcze apelacji. Wnosił, że skoro był pijany, nie może odpowiadać za swoje słowa. Sąd nie przychylił się jednak do tego argumentu.

(pw)

**Zamieść reklamę swojej firmy
w Tygodniku Regionu Wąbrzeskiego
ZADZWOŃ !!! tel. (56) 682 26 80**

**TYGODNIK REGIONU
WĄBRZESKIEGO**

Rzeczpospolita kolonialna

W przeszłości Polska próbowała stworzyć swoje kolonie w dzisiejszej Angoli, Liberii i na Madagaskarze.

Maurycy August Beniowski chciał stworzyć polską kolonię na Madagaskarze

Pierwsze pomysły stworzenia polskiej kolonii sięgają XVI wieku. W tym czasie ostatni mistrz zakonu inflanckiego Gotthard Kettler zakupił małą wysepkę na jednej z rzek w dzisiejszej Gambii. Niestety, w Afryce nie powstała żadna polska kolonia. Nasz kraj zaaferowany był wtedy wojnami z okolicznymi sąsiadami.

Próba zajęcia Madagaskaru to jedna z najbarwniejszych historii polskich starań kolonialnych, a jej głównym bohaterem jest Maurycy August hrabia Beniowski. Założył on na wyspie w latach 70. XVIII wieku port Louisburg (obecnie Maroantsetra) i kilka fortów, nawiązał kontakty handlowe oraz podporządkował sobie tubylców. 17 sierpnia 1776 roku został obwołany ampansakabą, czyli władcą całej wyspy. Przeorganizował wojska plemienne, podzielił kraj na gubernie, wyznaczył wodza naczelnego, po czym wyruszył do Francji. Wersal nie uznał jednak jego władzy oraz nie chciał zawierać żadnych porozumień. Beniowski wyjechał więc do Ameryki. Na swą propozycję przekształcenia Madagaskaru w amerykańską bazę korsarską nie uzyskał od Kongresu odpowiedzi. Wrócił zatem do Europy i spróbował sił w Londynie,

który zaproponował mu jedynie stanowisko brytyjskiego gubernatora Madagaskaru. Niecały rok trwała władza Polaka, bowiem w maju 1786 roku na Madagaskar przyплыł francuski okręt z oddziałem żołnierzy. Wywiązała się nierówna walka, którą zakończyła kula w serce cesarza Maurycego Augusta.

Po utracie niepodległości z inicjatywami kolonialnymi występowały pojedyncze osoby. Zajęcie jakiegoś zamorskiego terytorium miało pomóc w stworzeniu państwowości. Teren oddalony od wrogów umożliwiałby swobodne organizowanie się, a także zapewniłby przyczółek dla kultywowania tradycji, historii i podejmowania działań w celu ewentualnego odbicia ojczyzny. Inicjatorem takiego pomysłu był niejaki Piotr Aleksander Wereszczyński. Nowa Polska miała powstać w Nowej Gwinei, Nowej Irlandii bądź Nowej Brytanii – czyli na wyspach Melanezji. Na początek wystarczyłaby niewielka osada rolniczo-handlowa, a akcja zakrojona na większą skalę rozpoczęłaby się po uzyskaniu przychylności Wielkiej Brytanii lub Francji. Wereszczyński zakładał, że Nowa Polska będzie republiką, w której zamieszkają Polacy katolicy. Ewentualnie osiąść mogliby tam także Czesi, Słowacy, Belgowie i Szwedzi. Kategorycznie wykluczał Niemców, Rosjan i Żydów.

W latach 80. XIX wieku Stefan Szolc-Rogoziński postanowił zorganizować ekspedycję badawczą do Kamerunu, który jako jeden z niewielu terenów afrykańskich nie był zajęty przez mocarstwa. Badania miały stanowić przykrywkę dla kolonizacji. Za tym pomysłem krył się nie byle kto, bo sam Henryk Sienkiewicz, a potem dołączył do niego także

Bolesław Prus.

W kwietniu 1883 roku Rogoziński stanął na lądzie afrykańskim i po wstępnym rekonesansie założył bazę na małej wyspie Mondoleh na środku zatoki Ambas. Załazek polskiej kolonii w Kamerunie kosztował 10 sztuk materii, 6 fuzji skałkowych, 3 skrzynie dżinu, 4 kuferki, 1 tużurek czarny, 1 cylinder, 3 kapelusze, 12 czerwonych czapek, 60 słoików pomady do włosów, 12 bransoletek, 4 chustki jedwabne. Do połowy grudnia 1884 r. Rogoziński wędrował po lądzie, nawiązując liczne kontakty z okolicznymi plemionami. Polski stan posiadania w Afryce osiągnął 30 km kwadratowych. Niedługo potem Niemcy wysłali swoje statki do Kamerunu. Rogoziński szybko dogadał się z Brytyjczykami i znalazł się pod protektorem Wielkiej Brytanii, a stan jego posiadania rozrósł się do 100 kilometrów kwadratowych. Nie na długo, bo w grudniu doszło do walk między tubylcami a Niemcami, które przerodziły się w konflikt niemiecko-angielski. Na mocy ugody Anglicy oddali Niemcom podległe im tereny Kamerunu.

Po odzyskaniu niepodległości władze II Rzeczypospolitej utworzyły Ligę Morską i Kolonialną. Wówczas zwrócono uwagę na Angolę. Plan kolonizacyjny był prosty: osiedlać tam emigrantów z Polski, a gdy ich liczebność będzie znaczna, rozpocząć starania o odkupienie części terytorium od Portugalii, ewentualnie utworzyć obszar autonomiczny. Pierwszym polskim kolonistą, który utworzył majątek w Afryce, był Michał hrabia Zamoyski.

Polacy planowali również przesiedlić Żydów na Madagaskar i tam utworzyć polską kolonię. Liga brała również pod uwagę fakt stworzenia kolonii w Brazylii. Mieszkało tam ponad 200 tys. Polaków, skupionych głównie w południowych stanach: Parana, Santa Catarina, Rio Grande do Sul. Akcja osadnicza rozpoczęła się w 1933 roku. Liga zakupiła w tym celu około 30 tys. hektarów w stanie Parana, Polskie Towarzystwo Kolonizacyjne dorzuciło od siebie 50 tys. ha, a w Espirito Santo zakupiono przeszło 170 tys. ha. W tym momencie obudziły się władze Brazylii, które zaczęły utrudniać polską kolonizację. Plan się nie powiódł.

Ostatnią próbę stworzenia kolonii Polacy podjęli w drugiej połowie lat 30. XX wieku. Wówczas nieomal nie zostaliśmy protektorem niepodległej Liberii.

opr. Szymon Wiśniewski

Tradycje

Pomorskie pułki kawalerii

W historii Polski ogromną rolę odegrała kawaleria. Polacy, jako jeden z niewielu narodów na świecie, darzył i darzy konie wielką estymą. Mimo że w wojsku obecnie nie ma oddziałów kawalerii, działają stowarzyszenia, które kultywują ich tradycje.

Tradycja miała wpływ na powstanie w niepodległej Polsce kawalerii. To polska husaria zdecydowała w XVII wieku o zwycięstwach pod Kircholmem, Chociem i Wiedniem. W XIX wieku nasi ułani bronili Napoleona pod Samossierą. Kawaleria odegrała również dużą rolę na Kresach Wschodnich w 1920 roku. Dobrze radziła sobie na podmokłym i rozległym terenie, prowadząc wojnę manewrową z bolszewicką Rosją.

Wspominając o sukcesach tego rodzaju wojska, nie sposób pominąć największej bitwy kawaleryjskiej 1920 roku pod Komarowem. Wówczas pierwsza dywizja jazdy starła się z wielokrotnie liczniejszą i silniejszą Armią Konną Budionnego.

W okresie międzywojennym w II Rzeczypospolitej istniało 40 pułków kawalerii podzielonych na 3 pułki szwoleżerów, 27 pułków ułanów oraz 10 pułków strzelców konnych. Prócz tego w Korpusie Ochrony Pogranicza istniały szwadrony kawalerii. Na wojnę w 1939 roku wyruszyło 41 pułków kawalerii, w tym jeden pułk kawalerii KOP oraz zorganizowane później w ośrodkach zapasowych, ze zmobilizowanych rezerwistów, kolejne rezerwowe pułki kawalerii.

W pomorskich garnizonach umieszczono cztery pułki kawalerii. W Grudziądzu swoją siedzibę miał 18 Pułk Ułanów Pomorskich. W Chełmnie stacjonował 8 Pułk Strzelców Konnych. W Bydgoszczy kwaterowali kawalerzyści z 16 Pułku Ułanów Wielkopolskich im. gen. dyw. Gustawa Orlicz-Dreszera. Natomiast w Starogardzie swoją siedzibę miał 2 Pułk Szwoleżerów Rokitniańskich. Wspominane formacje wchodziły od 1937 roku w skład Pomorskiej Brygady Kawalerii. Oprócz czterech pułków kawalerii do brygady należały jeszcze: 11 Dywizjon Artylerii Konnej, 10 Szwadron Pionierów oraz 8 Szwadron Łączności. Te trzy jednostki stacjonowały w Bydgoszczy, podobnie jak sztab brygady.

Mieszkańcy Wąbrzeźna i oko-

lic mogli służyć w Pomorskiej Brygadzie Kawalerii. Część z nich na pewno powołano do pułków w Chełmnie i Grudziadzu.

Z naszym regionem szczególnie związany jest 18 Pułk Ułanów Pomorskich, który został sformowany w czasie powstania wielkopolskiego. Brał on udział w zajmowaniu Pomorza przyznanego Polsce traktatem wersalskim, walczył w wojnie polsko-bolszewickiej. Po okrążeniu przez Armię Czerwoną w lipcu 1920, przeszedł na Łotwę. 18 sierpnia powrócił do Polski przez Lipawę, Gdańsk i wziął udział w drugiej fazie bitwy nad Niemnem. W okresie międzywojennym oddziały pułku stacjonowały w Grudziądzu oraz Toruniu. W kampanii polskiej 1939 roku pułk walczył w składzie Armii Pomorze. Najsłynniejsza szarża miała miejsce 1 września 1939 w czasie bitwy pod Krojantami koło Chojnic. 4 września pułk został rozbity i przestał istnieć jako samodzielna jednostka. Żołnierze walczyli w bitwie nad Bzurą, a jedynie nieliczni przebili się do walczącej Warszawy.

8 Pułk Strzelców Konnych został sformowany w 1921 roku w Chełmnie. W latach 1921-1924 był jednostką jazdy dywizyjnej, podporządkowaną dowódcy Okręgu Korpusu nr VIII w Toruniu. W kwietniu 1924 r., wraz z pozostałymi pułkami strzelców konnych, przeformowany został w oddział kawalerii samodzielnej i podporządkowany dowódcy nowo powstałej XV Brygady Kawalerii. W marcu 1929 pułk podporządkowany został dowódcy Brygady Kawalerii „Toruń”, która w 1934 przemianowana została na BK „Bydgoszcz”, a 1 kwietnia 1937 na Pomorską Brygadę Kawalerii.

We wrześniu 1939 roku jednostka walczyła w bitwie nad Bzurą, pod Ozorkowem. Jeden szwadron 8 PSK przebił się do Warszawy, bronił stolicy w rejonie Dolnego Mokotowa.

Tekst i fot.

Szymon Wiśniewski

Współcześnie działają grupy rekonstrukcji historycznej odtwarzające
dzieje polskiej kawalerii

Kolonie w Afryce przed wybuchem I wojny światowej

PKS
tel. 56 688 14 62

Sprzedam mieszkanie 2 pokojowe blok

Sprzedam mieszkanie 59m2, 3 pokoje, 4 piętro wyremontowane, ul. Hallera Wąbrzeźno cena 130 tys zł do uzgodnienia.

Producent blachy trapezowej szeroki za-

Kasy fiskalne sprzedaż serwis Fiskaliza-
cja, tanio nowi podatnicy 2015 rabaty, tel
600483434

Jesteś Rolnikiem? Potrzebujesz pomocy?
Zadzwoni? - atrakcyjne kredyty na zakup
gruntów, spłata do 30 lat, udział własny
od 1% - kredyty na zakup zwierząt, spłata
do 10 lat - kredyty obrotowe, konsolida-
cja kredytów, pożyczki hipoteczne Tel.
731116448

**ZAKŁAD
POGRZEBOWY
HADES**
Krzysztof Czerwiński
ul. Kopernika 13
Wąbrzeźno
tel. 605 767 495
www.hades-wabrzezno.manifo.com

1. Wielkie Radowiska Żaneta Polak
2. Wielkie Radowiska Andrzejewska
3. Kurkocin Kurowski
4. Łobdowo Kurowski
5. Dębowa Łąka Nowak
6. Niedźwiedź Andrzejewska
7. Wąłych Abramowska Potorska
8. Wąbrzeźno, Gliwa, Mickiewicza 16
9. Wąbrzeźno, Hałaj, Ergo, 1 maja 85/87
10. Wąbrzeźno, Delikatesy, pod Arkadami
11. Wąbrzeźno, Lewandowska,
Pl. Jana Pawła II 11
12. Wąbrzeźno, Kopczyńska, Akcent
Pl. Jana Pawła II 17
13. Wąbrzeźno, Wierzbowski, Matejki 25
14. Wąbrzeźno, 1-Maja 76, BROFIN
15. Wąbrzeźno, Zygarićka, Duo, Żeromskiego
21a
16. Wąbrzeźno, Bąk, Profit, Wolności 49F
17. Wąbrzeźno, Piek-mech, Spokojna 11
18. Wąbrzeźno, Piek-nal, Grudziądzka
19. Osieczek, Paradowski
20. Wronie, Gródecka
21. Nowa Wieś Królewska, GT CARS
22. Wieldzadz, Socha
23. Błędowo, Kucięba, Ani-Mar
24. Płużnica, Bartosik, Bartek
25. Płużnica, Święt
26. Orzechówko, Ratajczak, Agloplast
27. Pływaczewo, Gawrońska
28. Zieleń, Toczek
29. Lipnica, Kubacki, Mini-Bar
30. Małe Pułkowo, Kurowski
31. Ryński, Bazył
32. WITT Kolektura ul. Partyzantów

[illegible]

Horoskop

Koziorożec (22.12.-20.01.)

7 Będiesz popadać ze skrajności w skrajność: raz będziesz energiczny, raz zrezygnowany. Zdobądź się na szczerą rozmowę z najbliższymi. W końcu tylko na nich możesz liczyć w ciężkich chwilach.

Wodnik (21.01.-19.02)

Nie przekładaj trudnych spraw w nieskończoność, i tak będziesz musiał się z nimi zmierzyć. Odwiedź wreszcie szefa i powiedz mu, że nie dasz rady sam wszystkich zastąpić w okresie urlopowym.

Ryby (20.02.-20.03.)

X Co zrobić, kiedy jeden z Twoich podwładnych nie okazuje Ci szacunku i nie wykonuje należycie swoich obowiązków? Choć doprowadza Cię to do szału, nie daj się ponieść złości.

Baran (21.03.-21.04.)

Y Powróć wspomnienia. Nie ulegaj im, bo znów stracisz głowę, a tego nie chcesz. Nowa wiedza przyda się, gdybyś chciał zmienić pracę. Czasy ze szkolnej fotografii już nie wrócą.

Byk (21.04.-21.05.)

Twoja energia wzrośnie. Teraz poradzisz sobie ze wszystkim: z zaległą pracą, remontem. To dobrze, bo potrzebują beztrako spędzić z Tobą czas, skoro stale nie ma Cię w domu.

Bliźnięta (22.05.-22.06.)

II Nie obciążaj się coraz większą liczbą obowiązków. Koniecznie znajdź czas na relaks, należy Ci się. Potrzeba Ci porządnego wyspania się i oderwania od codziennych spraw.

Rak (22.06.-22.07.)

69 Poświęć więcej czasu na rozwój swojego intelektu. Oferta rozmaitych kursów jest bogata, może zdecydujesz się podszlifować język obcy? Taka inwestycja w siebie zawsze się opłaci.

Lew (23.07.-23.08.)

8 Uszczęśliwianie na siłę innych ludzi to nie jest najlepszy pomysł. Wymyśliłaś sobie, że zabierzesz mamę w wakacje na zagraniczną wycieczkę? Ona wie, że funkcja babci będzie wymagała opieki nad wnukami.

Panna (24.08.-23.09.)

mp Nie wstyď się swoich marzeń, inaczej stracisz okazję na przeżycie czegoś wyjątkowego. Kochasz prace ręczne? Zapisz się na kurs, który odpowiada twoim zainteresowaniom. Może poznasz tam miłość życia?

Waga (23.09.-22.10.)

Radę bliskich Ci osób okażą się bardzo przydatne. Skorzystanie z pomocy rodziny oraz przyjaciół wcale nie jest oznaką słabości. Posłuchaj, co mają do powiedzenia i dopiero wtedy podejmij decyzję.

Skorpion (24.10.-22.11.)

m Ostatnio Twoje relacje z ludźmi są bardzo napięte. Pomocny w okieźnaniu złych emocji okaże się sport. Idź na spacer, pobiegaj, zapisz na basen. Dzięki temu spojrzysz na życie spokojniejszym okiem.

Strzelec (23.11.-21.12.)

x Zawierz wreszcie swojej intuicji. Wtedy z największą łatwością rozwiązesz nawet najtrudniejsze problemy. Coś Ci mówi, że szef nowej ekipy remontowej nie jest uczciwym człowiekiem? Poszukaj kolejnego wykonawcy.

Krzyżówki panoramiczne

Dawniej: wozy w zakładzie naukowym; bedel.	▼	Strugarka	▼	Erich (1874-1937), niem. slawista;	Otwór w poładzie statku	▼	Roślina zielna z rodz. słazowatych rosnąca w strefie podzwrotnik.,	Imię męskie - 6. VII.	▼	Wawrzyniec (1465-1527)	▼
		Geol.: słup solny.			Apetyt na coś, chęć wypicia			Krótko, cienka linia.		4	Iskrownik.
1					Ogół zwierząt pływających		10				
Al... (X w.), arab. uczone;							1953-61 kanclerz Austr.				
Miasto i port rybacki w Belgii		8				12	Lee, słynny karateka.				
										7	6
				Miasto w pn.-wsch. Turcji					Prawo: łaciński termin używany na określenie ogółu norm prawnych.		Techn.: zatyczka osi, kolek chroniący koło wozu od spadnięcia.
			9	Dawna nazwa Tokio	11	3					
			5			Geogr.: jezioro na Pojezierzu Olsztyńskim, w granicach Olsztyna.					2
Sport: angielska odmiana palanta - gry w piłkę.						Geogr.: najdłuższa rzeka Kuby, wpływa do Morza Karaibskiego.					
Rel.: w katolicyzmie: zbiór głównych zasad wiary (credo).		Geogr.: miasto we Flandrii (Belgia).						Ekon.: moneta zdawkowa Malezji, równa 1/100 ringgit.			

12345

678910111213

Omlet biskoptowy z szynką i pieczarkami

Składniki:

3 jaja, 50 g szynki konserwowej, 50 g masła, 15 g mąki pszennej, 100 g pieczarek, sól i pieprz do smaku

Sposób wykonania:

Szynkę i pieczarki pokroić w cienkie plasterki, kolejno podsmażyć na maśle. Osolone białka jaj ubić na sztywną pianę, stopniowo dodawać roztrzepane żółtka i mąkę, delikatnie rozmieszać. Na patelni rozgrzać masło i smażyć masę jajeczną z jednej strony. Gdy spód się lekko zrumieni, a omlet zetnie, ułożyć szynkę i pieczarki, dodając sól i pieprz do smaku. Omlet złożyć na pół i smażyć ok. 30 sekund, odwrócić na drugą stronę i smażyć, aż omlet będzie gotowy. Smacznego!

Karolina Gajewska, Izabela Sarzyńska, Sylwia Drob

Danie przygotowane na zajęciach praktycznych przez uczniów klasy II Technikum Żywienia i Usług Gastronomicznych Zespołu Szkół we Wroniu

Pogoda

		temperatura minimalna/odczuwalna/maksymalna	ciśnienie	wiatr	śnieg/deszcz
Czwartek 29.01.2015					
dzień 7:00 - 19:00		2/1/4	990 hPa	17 km/h	0,2 mm
noc 19:00 - 7:00		1/0/3	991 hPa	18 km/h	4,4 mm
Piątek 30.01.2015					
dzień 7:00 - 19:00		1/-2/3	974 hPa	17 km/h	0,8 mm
noc 19:00 - 7:00		0/-4/1	976 hPa	17 km/h	0,5 mm
Sobota 31.01.2015					
dzień 7:00 - 19:00		1/-1/3	979 hPa	16 km/h	0,1 mm
noc 19:00 - 7:00		0/-3/2	978 hPa	17 km/h	0 mm
Niedziela 01.02.2015					
dzień 7:00 - 19:00		-1/1/3	990 hPa	13 km/h	0 mm
noc 19:00 - 7:00		-1/1/2	991 hPa	13 km/h	0 mm

Dopłaty

Pamiętaj o kwalifikowanym

Od 15 stycznia rolnicy mogą składać wnioski o przyznanie dopłat do materiału siewnego.

Wysiew wysokiej jakości nasion pomaga poprawić zbiory od kilku do kilkunastu procent. Idealnie byłoby kupować taki materiał co roku, ale to sporo kosztuje i mało kogo stać na taki luksus. Z reguły materiał siewny należy wymieniać co 3–4 lata. Prawo dopuszcza użycie do siewu ziarna z własnych zbiorów po wniesieniu określonej opłaty na rzecz właściciela wysiewanej odmiany (zwolnione z niej są gospodarstwa do 25 ha). Wyjątek stanowią odmiany mieszańcowe – tu wymiana materiału siewnego musi być przeprowadzana co rok.

Od wielu lat dostępne są

dopłaty do materiału siewnego. Każdy rolnik, który wysiał i kupił materiał w kategorii elitarny lub kwalifikowany od 15 lipca 2014 r. do 15 czerwca 2015 r., może od 15 stycznia złożyć wniosek o dopłaty. Co ważne – w tym roku wygląd dokumentu nieco się zmienił.

Łączna kwota pomocy *de minimis* w rolnictwie, przyznana producentowi rolnemu przez np. Agencję Rynku Rolnego, Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Agencję Nieruchomości Rolnych oraz inne organy i instytucje, w okresie 3 lat podatkowych (tj. w roku, w któ-

rym został złożony wniosek oraz w ciągu dwóch poprzedzających go lat podatkowych) nie może przekroczyć 15 tys. euro.

Niestety, wiele wskazuje na to, że w tym roku rolnicy nie mogą liczyć na wysoką pomoc. Stawka dopłaty dla kwalifikowanych nasion zbóż i mieszanek ma zostać obniżona ze 100 zł na 80 zł. Ze 160 do 130 zł może także spaść dopłata za rośliny strączkowe. Najbardziej niepokieszeni będą producenci ziemniaków – wartość dopłaty zamiast 500 zł ma wynieść 400 zł.

(pw)

Rynek warzyw

Niknąca potęga

O 30 procent w stosunku do listopada podrożały ziemniaki. Ich ceny rosną, a liczba rolników zainteresowanych uprawą maleje.

Średnia cena ziemniaków w skupach w grudniu wynosiła 35,72 zł za 100 kg, natomiast na targowiskach – 68,93 zł/100 kg. Mimo tych podwyżek, stawki są obecnie na niskim poziomie, biorąc pod uwagę lata ubiegłe. Nieopłacalność to główny powód porzucania upraw tego warzywa. Szacuje się, że w 2015 roku z krajobrazu wsi zniknie 250 tysięcy hektarów pól ziemniaków.

Najciekawszy jest fakt, że to nie od klientów indywidualnych zależy kondycja branży ziemni-

czanej. Na domowe obiady i dania z ziemniaka przeznaczaliśmy w ubiegłym roku 2,1 miliona ton z ponad 7 milionów ton ogólnej produkcji.

Mniej ziemniaków potrzebują obecnie przetwórnice na produkcję pasz, ponieważ maleje pogłowie świń. Działają także coraz mniej gorzelnie – odbiorców ziemniaków.

W latach 70. w Polsce ziemniaki uprawiano na 3 milionach hektarów, dziś tylko na ok. 300 tys. ha.

(pw)

Pasze

Plus dla koniczyny

Ważna informacja dla hodowców bydła – koniczyna będzie objęta płatnością do produkcji roślin wysokobiałkowych.

Wniosek o umieszczenie koniczyny i lucerny na liście roślin, do uprawy których będą przysługiwały dopłaty w latach 2015–20 złożyli jakiś czas temu przedstawiciele Izby Rolniczych. Oprócz samej koniczyny, płatnościami objęte zostaną także: bób, bobik, ciecierzycyca, fasola zwykła, fasola wielokwiatowa, groch siewny, groch siewny cukrowy, soczewica jadalna, soja zwyczajna, łubin biały, łubin wąskolistny, łubin żółty, peluszcza, seradela uprawna, wyka siewna, koniczyna czerwona, koniczyna biała, koniczyna białoróżowa, koniczyna perska,

koniczyna krwistoczerwona, koniczyna zwyczajna, esparceta siewna, lucerna siewna, lucerna mieszańcowa, lucerna chmielowa, nostryk, lędźwian, wyka kosmata. Na wsparcie będą mogli liczyć rolnicy posiadający gospodarstwa nie większe niż 75 ha.

Nie wiemy jeszcze na jakich zasadach będą opierać się nowe świadczenia. Uszczegółowi to rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Projekt tego dokumentu zostanie w najbliższym czasie skierowany do konsultacji publicznych.

(pw)

Na wsparcie do upraw koniczyny będą mogli liczyć rolnicy posiadający gospodarstwa nie większe niż 75 ha

Gospodarka nieruchomościami

Państwowe topnieje

Po 25 latach od transformacji ustrojowej państwo wciąż jest największym posiadaczem gruntów ornych w Polsce. W ubiegłym roku sprzedano 128 tys. hektarów państwowej ziemi.

Państwowe grunty rolne prywatyzuje Agencja Nieruchomości Rolnych, która niedawno opublikowała raport ze swojej działalności za 2014 rok. Dowiadujemy się z niego, że w ostatnim roku w prywatne ręce poszło 128 tys. ha ziemi, za które do kasy państwa wpłynęło 2,34 miliarda złotych. Najwięcej państwowej ziemi pozostaje na byłych ziemiach odzyskanych, a więc w Zachodniopomor-

skim, Warmińsko-Mazurskim czy Dolnośląskim. To także tam ANR sprzedała w 2014 roku najwięcej hektarów. Oczywiście sprzedaży ziemi towarzyszyły wielkie emocje. Część rolników protestowała przeciwko sposobowi jej zbycia. Obawiano się także działalności tzw. słupów, czyli osób kupujących na czyjeś zlecenie.

W zasobach państwa pozostaje nadal ponad 1 milion hektarów

ziemi. W naszym województwie to 93 tys. ha: 75 tys. ha jest w dzierżawie, dalsze 18 tys. pozostaje do rozdysponowania. ANR dzierżawi rolnikom najczęściej takie grunty, których nie da się łatwo sprzedać.

Od 2005 r. Agencja Nieruchomości Rolnych przekazała już do państwowej kasy łącznie prawie 16,3 mld zł.

(pw)

Nowinki

Sposób na złodzieja

Ktoś ukradł ciągnik? Po co liczyć na policję, jeśli możemy pomóc sobie sami. Taką radę dla rolników ma irlandzki producent urządzeń śledzących sprzęt rolniczy.

Irlandzki przedsiębiorca wpadł na ciekawy pomysł i założył firmę Back2me (w wolnym tłumaczeniu – wróć do mnie). Oferuje urządzenia, tzw. trackery, które można umieścić w samochodzie, motocyklu czy właśnie traktorze. Kiedy gospodarz zauważy brak

ciągnika, dzwoni pod odpowiedni numer ze swojego telefonu, a urządzenie (tracker) odsyła mu mapkę z pozycją pojazdu. Użytkowanie urządzenia nie generuje dodatkowych kosztów, poza samym zakupem – cena to ok. 240 euro.

Jedna z opcji trackera umożli-

wia także wykonanie w specjalnej aplikacji wirtualnego ogrodzenia wokół traktora – np. o promieniu 100 metrów. Kiedy tylko traktor przekroczy taką wirtualną linię, gospodarz zostanie zaalarmowany.

(pw)

Mechanizacja

Tradycję można kupić

Zakłady Zastaw mają w swojej ofercie hit sprzedaży sprzed lat – odnowioną wersję przyczepy D-55.

D-55 wciąż spotykana jest w wielu gospodarstwach. Nowa wersja opiera się na dokumentacji sprzed lat, ale zmodyfikowano w niej podwozie, wymieniono także ogumienie. Opony w wersji diagonalnej zastąpiono radialny-

mi. Masa własna przyczepy to 2,7 tony, a ładowność 6 ton. Klienci za dopłatą mogą liczyć na montaż plandeki ze stelażem, wyższej nadstawy burtowej, okno zsykowe w tylnej burcie, a nawet niestandardowy kolor lakieru.

W przyczepie zastosowano osie z homologacją 40 km/h. Resory wielopiórowe pozostają bez zmian. Na popularnym serwisie z ogłoszeniami nową wersję przyczepy oferuje się za 26 tys. zł.

(pw)

Wywiad

Znowu poczuliśmy potrzebę stworzenia czegoś razem

Zespół Bisquit powrócił na scenę po sześciu latach przerwy. W lutym ubiegłego roku pojawił się długo oczekiwany krążek „Lilly”. Na płycie znalazły się takie utwory jak „Kino” i „Wielki mały człowiek”. O albumie opowiadają: wokalistka Joanna Chacińska i gitarzysta Tomasz Krawczyk.

– Dobrze recenzje, zainteresowanie mediów i – co może najważniejsze – dość bogaty kalendarz koncertowy. Jesteście zaskoczeni tak pozytywnym odbiorem po sześciu latach przerwy?

Joanna Chacińska: – Nie mieliśmy takich wyobrażeń, nie stawialiśmy sobie celów odnoszących się do popularności. Bardzo chcieliśmy nagrać płytę i wrócić do koncertowania. Wszystkie marzenia i życzenia pojawiają się w trakcie. Byliśmy przekonani, że nagraliśmy dobry album, więc bardzo się cieszymy, że odbiór jest tak pozytywny.

– Duża w tym zasługa nowych mediów.

Joanna: – Rzeczywiście, internet jeszcze kilka lat temu nie miał aż tak dużej mocy jak obecnie. Choćby w 2008 roku, gdy wydawaliśmy drugą płytę. Założyliśmy wówczas profil na fejsbuku, który nie miał racji bytu, bo po prostu na tym portalu mało kto był. Teraz widzimy ogromną zmianę, jeśli chodzi o sposób promocji. Dziś jesteśmy w stanie sami docierać

z informacjami do ludzi.

– Co się u was działo przez te sześć lat? Wiem, że Tomek gra z Melą Koteluk i Zakopower...

Tomasz Krawczyk: – Dużo się u mnie dzieje, bo nie lubię bez ruchu, lubię działać. Rzeczywiście, wziąłem udział w kilku ciekawych projektach. Oprócz tych, które wymieniałeś, miałem przyjemność pracować z Marią Peszek czy Markiem Kościkiewiczem. Tak się losy potoczyły, że cztery lata temu próbowałem podejść do materiału, zrobiliśmy kilka piosenek, porozmawialiśmy o nich, ale nasze drogi w sposób naturalny się rozeszły. I też naturalnie się zesłaliśmy po tych kilku latach. Poczuliśmy potrzebę stworzenia czegoś razem. Poszliśmy takim torem, o jakim zawsze marzyliśmy. Asia założyła wydawnictwo „Muzyka Powieśle” i sama wydała tę płytę.

– Pierwszy i drugi krążek został wydany przez wytwórnię Kayax. Skąd zmiana? Samodzielnie można zrobić więcej?

Tomek: – Tak, przy nagrywaniu „Lilly” mieliśmy nad wszyst-

kim kontrolę. Utwory rodziły się powoli, bardzo naturalnie, w zasadzie bez żadnych ciśnień i myślę, że to słysząc. To, co jest najważniejsze dla mnie w tej płycie, to fakt, że na każdym etapie spotykaliśmy niezwykle pozytywnych ludzi, którzy chętnie do tego przystąpili, bez negatywnych emocji. Mamy takie perły jak: Sandra Kopijkowska na harfie czy Tomek Ragaboy Osiecki. No i oczywiście świetną sekcję dętą, moich kolegów z czasów szkolnych. Proces nagrywania był zupełnie inny niż do tej pory, radosny.

Joanna: – Myślę, że też naprawdę ważny jest fakt, że wszystko od początku do końca robiliśmy własnym sumptem. Nie mieliśmy założonego konkretnego planu, że na przykład tuż po premierze pójdziemy do kilku telewizji czy radiostacji.

– Jednak można było was usłyszeć na żywo w stacjach telewizyjnych. Jakie wrażenia?

Joanna: – Mieliśmy duży dystans do tego, bo poszliśmy do telewizji śniadaniowej z trzecią pio-

senką. „Kino”, które było drugim singlem, odniosło już dość spory sukces radiowy. Nie byliśmy więc zupełnie anonimową grupą, przynajmniej część odbiorców mogła nas łatwo skojarzyć.

Tomek: – Uważam, że ten występ był super. Po pierwsze zagraliśmy na żywo, w bardzo ciekawym składzie. Zaprosiliśmy Michała „Foxa” Króla na perkusję i po prostu pohałasowaliśmy. Tam zazwyczaj wszyscy grają z playbacku, pół playbacku lub ograniczają skład i grają zupełnie akustycznie. My zagraliśmy po swojemu.

– Czyli to mit, że w telewizji nic nie można?

Joanna: – Oczywiście. Nam się nigdy nie zdarzyło zagrać z playbacku w telewizji, mówię z ręką na sercu.

Tomek: – Telewizja śniadaniowa jest szybka. Trzeba szybko się nagłośnić, szybko zagrać i do tego dość dobrze. Zawsze jest tendencja do ograniczania składu. My go ograniczyliśmy, ale za to daliśmy czadu (śmiech). Jest w internecie nagranie występu Jimmiego Hendrixa z lat siedemdziesiątych, na którym gra w telewizji z playbacku. To mnie trochę podbudowuje (śmiech). Myślę, że nie ma się co obrażać na telewizję śniadaniową, choć już od kilku lat konsekwentnie realizujemy postanowienie, aby zawsze grać na żywo. I to się udaje.

– Kto rządzi w zespole?

Joanna: – Trudno powiedzieć, chyba nie ma u nas lidera.

Tomek: – Podzieliliśmy się pewnymi działami. Cała szata graficzna towarzysząca płycie „Lilly” to zasługa Asi. Ja zająłem się sprawami studyjnymi i produkcyjnymi. Z kolei nie wtrącałem się do kwestii wokali czy działu, który szumnie nazwaliśmy promocją. Zazwyczaj to Asia dzwoni do radia.

– Wywiad też umawiałem z Asią.

Tomek: – No właśnie (śmiech).

Joanna: – Nasze obowiązki dzielą się w naturalny sposób. Gdy nie starcza mi czasu lub siły na jakieś działania, Tomek przejmuje pałeczkę. I odwrotnie.

– Można o was powiedzieć, że jesteście powtórными debiutantami?

Tomek: Ja w pewnym sensie się tak czuję i bardzo mi ta rola odpowiada. Gdy wydaje mi się, że już gdzieś dotarłem, lubię się trochę cofnąć. Uważam, że to jest bardzo ożywcze. Daje równowagę, mówi Ci w jakim miejscu jesteś i nie pozwala stracić kontaktu z rzeczywistością. Oczywiście ja nie mam takich powodów, żeby tracić kontakt z rzeczywistością, ale po tylu latach grania, mógłbym wpaść w rutynę i łapać się utartych rozwiązań.

– Jakiej muzyki ostatnio słuchacie?

Joanna: – Ostatnio bardzo podoba mi się wokalista, którego polecił mi Tomek. Przypomnisz? Ten brodaty (śmiech).

Tomek: – Teraz wszyscy są brodati (śmiech).

Joanna: – Chet Faker! Bardzo mi się podoba.

Tomek: – Ja jestem coraz bardziej zachwycony polską muzyką. Mogę polecić choćby Warszawskie Combo Taneczne, znakomity zespół. Oprócz tego, jestem bezgranicznie zakochany w nowej płycie Pustek zatytułowanej „Safari”.

Joanna: – Czekamy jeszcze na jeden projekt młodej wokalistki – Zagi. Śpiewa po polsku, dodatkowo gra na ukulele.

– Jakie macie plany?

Joanna: – Przede wszystkim gramy koncerty. Bardzo nam tego brakowało przez kilka lat przestoju.

Rozmawiał

Tomasz Błaszczewicz,
fot. nadesłane
OGŁOSZENIE

WÓJT GMINY KSIĄŻKI

Książki, dnia 29 stycznia 2015 r

OGŁOSZENIE

o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego we wsi Osieczek oraz prognozy oddziaływania na środowisko do wymienionego planu miejscowego.

Na podstawie art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. 2013 poz. 1235, z późn. zm.) zawiadamiam o wyłożeniu w dniach od 10.02.2015 r. do 11.03.2015 r. do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, dla terenu położonego we wsi Osieczek wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. Z dostępną na aktualnym etapie dokumentacją sprawy można zapoznać się w Urzędzie Gminy w Książkach, ul. Bankowa 4, 87-222 Książki. Uwagi i wnioski do ww. dokumentów mogą być składane w formie pisemnej, ustnie do protokołu, za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym, o którym mowa w ustawie z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym w Urzędzie i na adres Urzędu Gminy w Książkach, ul. Bankowa 4, 87-222 Książki (e-mail: sekretariat@gminakiazki.pl), w terminie wyłożenia oraz 14 dni następujących po zakończeniu wyłożenia. Organem właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków jest Wójt Gminy Książki.

WÓJT GMINY KSIĄŻKI

Bisquit to zespół z pogranicza popu i smooth jazzu, założony w 2001 roku przez Joannę Chacińską i Tomasza Krawczyka. W 2006 roku na rynku pojawił się debiutancki album grupy zatytułowany „Inny smak”. Krążek wydany nakładem Kayaxu zyskał uznanie środowiska muzycznego, płytę docenili m.in. Edyta Bartosiewicz, Kayah i Krzysztof Kiljański. W 2008 roku zespół nagrał kolejny album pt. „Pytania”, promowany utworami „Tak mało wiesz” i „Jeszcze lepiej”. Po zakończeniu trasy promocyjnej, formacja zawiesiła działalność. Muzycy wrócili na scenę w ubiegłym roku z płytą „Lilly”.

Wąbrzeźno

W karnawale czas na bale

W czwartek na dyskotekę karnawałową bawili się uczniowie Szkoły Podstawowej nr 3. Na parkiecie nie zabrakło księżniczek, kociaków, piratów, wampirów i duchów. Królową balu została Oliwia Gołębiewska z klasy VI a, a królem jej klasowy kolega Szymon Kołodziejczak. Otrzymali oni korony i kolorowe pamiątkowe kubeczki.

(do), fot. nadesłane

Wąbrzeźno

Siła miedzianych monet

Wąbrzeska „Trójka” już po raz czternasty przyłączyła się do ogólnopolskiej akcji „Góra Grosza”, którą organizuje Towarzystwo Nasz Dom pod patronatem Ministerstwa Edukacji Narodowej. Uczniowie pobili rekord z ubiegłych lat i zebrali prawie 1,5 tys. zł.

Aleksandra Kornacka i Daria Dziura przygotowują grosze do transportu

Akcja uświadamia dzieciom i młodzieży, że najdrobniejsze monety zebrane w dużej ilości mogą stworzyć ogromny fundusz, który zostanie wykorzystany na pomoc dzieciom wychowującym się poza własną rodziną.

Uczniowie SP 3 w tym roku podeszli do sprawy bardzo profesjonalnie. „Góra Grosza 2014” okazała się wyjątkowa, bo udało się pobić rekord. Uczniowie zebrali 1 489,34 zł. Na tę kwotę złożyło się aż 53 779 sztuk monet (w 2013 r. było to 1218,14 zł).

Najwięcej miedzaków zgro-

madzili uczniowie III b (276,25 zł – 5 412 monet). Druga była klasa VI c (174,34 zł – 6 856 monet), a trzecia IV a (126,57 zł – 4 029 monet). Wyróżnieni za szczególne zaangażowanie w akcję: Marta Fałęńska, Łukasz Kanikowski, Adam Kotowski i Kacper Strzelecki z III b, Ksawery Wantoch-Rekowski z IV a oraz Oliwia Góra i Mateusz Olszewski z VI c.

Koordinatorem „Góry Grosza” była opiekunka Szkolnego Koła PCK Aleksandra Balicka.

(do), fot. nadesłane

OGŁOSZENIE

WÓJT GMINY KSIĄŻKI

Książki, dnia 29 stycznia 2015 r

OGŁOSZENIE

o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, dla terenu położonego we wsi Osieczek.

Na podstawie art. 17 pkt 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2012 r., poz. 647, z późn. zm.) oraz uchwały Rady Gminy w Książkach nr XXXVIII/194/13 z dnia 29 października 2013 r., zawiadamiam o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego we wsi Osieczek, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko w dniach od 10.02.2015 r. do 11.03.2015 r. w siedzibie Urzędu Gminy w Książkach, ul. Bankowa 4, 87-222 Książki, w godz. od 7.15 do 15.00. Dyskusja publiczna nad przyjętymi w projekcie planu miejscowego rozwiązaniami odbędzie się w dniu 20.02.2015 r. w siedzibie Urzędu Gminy w Książkach o godz. 11.00. Zgodnie z art. 18 ust.1 ustawy, każdy, kto kwestionuje ustalenie przyjęte w projekcie planu miejscowego, może wnieść uwagi.

Uwagi należy składać na piśmie do Wójta Gminy Książki z podaniem imienia i nazwiska lub nazwy jednostki organizacyjnej i adresu, oznaczenia nieruchomości, której uwaga dotyczy, w nieprzekraczalnym terminie do dnia 1 kwietnia 2015

WÓJT GMINY KSIĄŻKI

Piłka nożna

Na czwórkę w Skrwilnie

W minioną sobotę piłkarze Szkółki Piłkarskiej Książki zagraли w silnie obsadzonym turnieju piłki nożnej w Skrwilnie. W zawodach rywalizowało 10 zespołów, oni zajęli miejsce tuż za podium.

Piłkarze Szkółki Piłkarskiej Książki zajęli 4. miejsce

Los skojarzył podopiecznych Mariusza Kemskiego z ekipami: UKS Skrwilno Zieloni, UKS Gol Brodnica Biali, Drwęca Nowe Miasto oraz Olimpia Grudziądz.

W pierwszym meczu piłkarze SPK spotkali się z gospodarzem turnieju, czyli UKS Skrwilno. Mimo wielu dogodnych sytuacji, nie potrafili przed dłuższy czas znaleźć drogi do siatki Skrwil. Skrzętnie wykorzystali to rywale, aplikując im cztery bramki. Zawodnicy z Książki odpowiedzieli tylko jednym trafieniem i na inaugurację zaliczyli porażkę 1:4.

Drugi mecz to rywalizacja z dobrze znaną Olimpią Grudziądz, którą SPK wygrała 2:1 i zanotowała pierwsze punkty w turnieju. Trzecie starcie to bezbramkowy remis z UKS Gol Brodnica. Mimo kilku dogodnych sytuacji, nie udało się trafić do siatki brodniczian i pojedynek zakończył się podziałem punktów. Ostat-

nia potyczka grupowa to mecz z Drwęcą Nowe Miasto. Kolejny raz piłkarze z Książki odnotowali remis – 2:2. Takie wyniki sprawiły, że podopieczni Mariusza Kemskiego zmagania grupowe zakończyli na drugim miejscu, awansując do dalszej części turnieju.

W 1/8 przyszło im zagrać z bardzo mocną ekipą Lecha Rypin. Mecz o kolejny awans był obustronną wymianą ciosów. Po regulaminowym czasie nie było rozstrzygnięcia – remis 1:1 i konieczność strzelania karnych. Na szczęście więcej zimnej krwi zachowali zawodnicy SPK, którzy wygrali karne 2:1 i zameldowali się w półfinale.

W tej fazie turnieju piłkarze z Książki trafili na UKS Gol Brodnica Zieloni. Pierwsze minuty meczu o finał to przewaga SPK. Zawodziła jednak skuteczność. Po jednej z kontr pierwszego gola zdobyli rywale. Po chwili jednak

Klasyfikacja końcowa

1. UKS Lipno
2. UKS Gol Brodnica Zieloni
3. UKS Skrwilno Zieloni
4. Zryw Książki
5. Drwęca Nowe Miasto Lubawskie
6. Lech Rypin
7. Olimpia Grudziądz
8. Wicher Wielgie
9. UKS Gol Brodnica Biali
10. UKS Skrwilno Biali

piłkarze z Książki doprowadzili do remisu. Niestety, w końcówce spotkania, po błędzie defensywy, rywale kolejny raz wyszli na prowadzenie i nie oddali go już do końcowego gwizdka. Przegrana sprawiła, że drużyna z Książki w ostatnim meczu zagrała w pojedynku o brąz. W nim doszło do kolejnej konfrontacji z gospodarzami ze Skrwilna. Podobnie jak w fazie grupowej, rywal okazał się za mocny i zwyciężył 3:1. Ostatecznie piłkarze Szkółki Piłkarskiej Książki zakończyli turniej w Skrwilnie na 4. pozycji. Najlepszym zawodnikiem zespołu został wybrany kapitan Maciej Michewicz. Turniej wygrała drużyna UKS Lipno, która w finale pokonała UKS Gol Brodnica Zieloni.

Już za tydzień podopieczni trenera Kemskiego zagrają na turnieju w Grudziądzu.

(do), fot. nadesłane

Piłka nożna

Piłkarska integracja

Żacy wąbrzeskiej Unii zaprosili swoich kolegów ze Szkoły Podstawowej w Książkach do udziału w miniturnieju piłki nożnej.

Żacy wąbrzeskiej Unii rywalizowali w miniturnieju piłki nożnej

Uczniowie z Książki podstaw futbolu uczą się na zajęciach „ABC piłki nożnej”, prowadzonych przez trenera Tomasza Sulikowskiego, który jest jednocześnie opiekunem wąbrzeskich żaków.

Turniej rozegrano w miniony poniedziałek w hali wąbrzeskiego gimnazjum. Drużynę żaków podzielono na dwa zespoły: Unia I oraz Unia II. Zmagania rozpoczął pojedynek pierwszej drużyny Unii ze Szkołą Podstawową Książki. Mecz zakończył się wygraną przyjezdnych 4:0. Po krótkim odpoczynku unicy przystąpili do bratobójczego spotkania. Od początku mecz kontrolowała Unia II i wygrała 8:0. W trzecim spotkaniu zmierzyły się drużyny SP Książki z Unią II. Był to bardzo zacięty i dramatyczny pojedynek, ale żadna z drużyn

nie strzeliła zwycięskiej bramki. Starcie zakończyło się bezbramkowym remisem. O zwycięstwie Unii rozstrzygnęły rzuty karne. Drugą pozycję w turnieju zajęła SP Książki, trzecią Unia I.

Podczas zawodów w rolę trenerów wszystkich drużyn wcielili się starsi koledzy z drużyny juniorów Unii Wąbrzeźno, co jeszcze bardziej motywowało chłopców do walki na boisku.

– Chciałem podziękować rodzicom zarówno z Wąbrzeźna, jak i z Książki, którzy licznie zjawili się, by dopingować młodych piłkarzy. Mogę zapewnić, że takie miniturnieje odbywać się będą cyklicznie i mam nadzieję, że zagra w nich więcej drużyn z powiatu wąbrzeskiego – mówi trener Sulikowski.

Tekst i fot. (do)

Piłka nożna

Spuścili łomot Pogromowi

Piłkarze wąbrzeskiej Unii na początku stycznia rozpoczęli przygotowania do rundy rewanżowej. W ubiegłą sobotę podopieczni Roberta Kościelaka zagraли pierwszy mecz sparingowy.

Pierwszym rywalem Unii w okresie przygotowawczym była ekipa Pogromu Zbójno. Mecz rozegrano na sztucznym boisku przy Szkole Podstawowej nr 3. Pojedynek zaczął się nie po myśli naszego zespołu. Pierwszego gola zdobyli bowiem rywale, wykorzystując nieuwagę w defensywie naszego zespołu. Na szczęście od tego momentu na placu gry panowała niepodzielnie już tylko nasza

ekipa, która jeszcze przed przerwą zdobyła trzy gole.

Po zmianie stron przewaga Unii jeszcze wzrosła, czego efektem były kolejne cztery bramki. Po rywalach widać było, że brakuje im przysłowiowej pary w końcówce spotkania. Wykorzystał to nasz zespół, który w pełni zasłużył i wysoko ograł Pogrom Zbójno.

Łupem bramkowym w pierwszym sparingu podzielili się To-

masz Liszaj i Paweł Mazurowski (po 2 gole), Sebastian Isbrandt, Kamil Kamycki. Raz do własnej siatki trafił także obrońca ze Zbójna.

Za tydzień piłkarze Unii zagrają kolejny sparing. Tym razem w Wąbrzeźnie zmierzą się z Victorią Lisewo. Początek spotkania w najbliższą sobotę o godzinie 11.00.

(do)

Edukacja

Nabór do klasy sportowej

Dyrekcja Gimnazjum nr 1 w Wąbrzeźnie ogłasza nabór na rok szkolny 2015/2016 do klasy sportowej o profilu piłka ręczna (dziewczeta) oraz piłka nożna (chłopcy).

Kandydaci do klas sportowych powinni spełnić kilka warunków. Pierwszym z nich jest złożenie podania o przyjęcie. Trzeba je dostarczyć do sekretariatu szkoły najpóźniej do 20 marca (wzory podań są dostępne na szkolnej stronie internetowej www.gim.wabrzezno.com.pl). Drugim warunkiem jest pozytywne zaliczenie testu sprawności fizycznej. Kwalifikacje odbędą się 24 marca (wtorek, godzina 16.00) i 31 marca (wtorek, godzina 16.00) w hali sportowej gimnazjum. Trzecim i ostatnim kryterium przyjęcia do

klasy sportowej jest posiadanie pozytywnej oceny stanu zdrowia (zaświadczenie z poradni sportowo-lekarskiej).

Dyrekcja oraz nauczyciele wychowania fizycznego zachęcają zainteresowanych uczniów klas VI szkół podstawowych, rodziców i opiekunów do zapoznania się z najważniejszymi zasadami rekrutacji. Można je znaleźć na stronie internetowej www.gim.wabrzezno.com.pl w zakładce rekrutacja bądź uzyskać telefonicznie - 56 688 20 97 lub 500 085 522.

(do)

Unia Wąbrzeźno – Pogrom Zbójno 7:1 (3:1)

Bramki: Tomasz Liszaj – 2, Paweł Mazurowski – 2, Sebastian Isbrandt, Kamil Kamycki, i bramka samobójcza

Unia: Zubrzycki – Kalinowski Dariusz, Kalinowski Dawid, Nowaczek, Rybszleger Jarosław - Rybszleger Bartosz, Kamycki, Liszaj, Hancyk – Leis, Isbrandt

Na zmiany wchodzili: Mazurowski, Czarnecki, Marszałek, Andrzejewski

Piłka nożna

Nikolas w Pogoni Szczecin!

Wychowanek wąbrzeskiej Unii Nikolas Kankowski zostanie graczem Pogoni Szczecin. Znakomite występy w kadrze wojewódzkiej, jak i w zespole z Wąbrzeźna zostały dostrzeżone przez skautów szczecińskiego klubu.

Nikolas Kankowski swoją przygodę z piłką będzie kontynuował w barwach Pogoni Szczecin

Na brak zainteresowania ze strony znanych klubów wychowanek wąbrzeskiej Unii narzekać nie mógł. – Zgłaszały się różne kluby, które chciały skorzystać z usług syna. Rozmawialiśmy z Zawiszą Bydgoszcz, Olimpią Grudziądz czy SMS Łódź. Najkonkretniejszą propozycję złożyła jednak Pogoń Szczecin i to tam dalej Nikolas będzie rozwijał swój talent – mówi

Piotr Kankowski, tata Nikolasa.

Na razie Nikolas trafi do zespołu trampkarzy Pogoni Szczecin i będzie systematycznie przechodził wszystkie szczeble piłkarskie. Od 18 do 24 stycznia uczestniczył już w pierwszym obozie sportowców w Pobierowie. Szlifowano tam głównie taktykę. Zawodnicy zagraли także dwa mecze sparingowe. Pierwszy, z Salos Szczecin,

zakończył się wysoką wygraną Pogoni 8:1. Dwa gole w tym starciu zdobył Nicolas Kankowski. Dzień później trampkarze ulegli juniorom młodszym Pogoni Szczecin 1:4. Honorowe trafienie było dziełem Nikolasa.

Podczas zgrupowania Nikolas był już także obserwowany przez trenerów kadry zachodniopomorskiej, do której z pewnością trafi. Wielce prawdopodobny jest również jego udział w konsultacjach kadry narodowej U-15. Teraz przed Nikolasem nie leży wyzwanie. Od 1 lutego będzie kontynuować naukę w Gimnazjum Sportowym nr 1 w Szczecinie. Zamieszka w internacie przy szkole.

Jeśli nasz mieszkaniec będzie ciężko pracował, być może doczekamy się w przyszłości kolejnego wąbrzeźnianina w ekstraklasie. Pierwszym z nich był Maciej Leis, który grał w Olimpii Poznań. Trenerem tego zespołu był wówczas Grzegorz Lato.

(do), fot. nadesłane

Piłka ręczna

Rozgromiły Drwęcę Lubicz

W czwartek w Lubiczu II rundę Kujawsko-Pomorskiej Wojewódzkiej Ligi Piłki Ręcznej rozpoczęły juniorki młodsze UKS Vambresii WORWO Wąbrzeźno. Liderujące wąbrzeźnianki zagrały na wyjeździe z miejscowym UKS Drwęca Nowar Lubicz i wygrały 32:20.

Ekipa z Lubicza zajmuje trzecią lokatę i ma jeszcze szanse na zajęcie drugiego miejsca, dającego awans do 1/8 Mistrzostw Polski Juniorek Młodszych.

Czwartkowe spotkanie zapowiadało się bardzo emocjonująco. Niestety, takie nie było za sprawą naszego zespołu, który zdominował poczynania na parkiecie. Wąbrzeźnianki od 5. minuty zaczęły odjeżdżać gospodyniom i na przerwę zeszły prowadząc 15:12. Druga część meczu wyglądała bliźniaczo, a całość zakończyła się zwycięstwem wąbrzeźnianek 32:20.

To kolejna wygrana drużyny

Vambresii WORWO. Nasze szczypiornistki liderują w tabeli bez straty punktów i są coraz bliżej awansu do 1/8 Mistrzostw Polski.

– Spodziewaliśmy się bardzo trudnego meczu, jednak aż tak trudno nie było. Cieszy wygrana i tylko krótkie fragmenty gry w ataku i obronie w naszym wykonaniu. Jeżeli chcemy awansować z pierwszego miejsca do 1/8 Mistrzostw Polski i tam się pokazać z dobrej strony, musimy poprawić jeszcze kilka elementów – mówią szkoleniowcy Vambresii Jarosław Rutkowski i Maciej Wiliński.

(do)

Drwęca Nowar Lubicz - Vambresia Wąbrzeźno
20 (12) 32 (15)

Gocolińska Oliwia, Dąbrowska Weronika - Rutkowska Zuzanna, Kłosińska Patrycja, Kochańska Monika, Donarska Sandra, Król Joanna, Wartecka Olga, Zielińska Kira, Jastrzębska Klaudia, Sobecka Lucyna, Weber Weronika. Trenerzy Jarosław Rutkowski, Maciej Wiliński.

Brydż

Wygrana burmistrza

Leszek Kawski, w parze z Bartkiem Kamelskim, wygrał Nocny Turniej Brydżowy. Miłośnicy kart rywalizowali w Aleksandrowie Kujawskim w miniony piątek.

XV Nocny Turniej Brydża Sportowego, rozgrywany przy stołach w Aleksandrowie Kujawskim, zaliczany był do Grand Prix Kujawsko-Pomorskiego Związku Brydża Sportowego rangi RTX.

50 par przystąpiło do rywalizacji o godzinie 19.00. Po rozegraniu wszystkich rozdania okazało się, że zwycięzcami zostali Leszek Kawski (Wąbrzeźno) i Bartek Kamelski (Bydgoszcz). Uzyskali oni wynik 64,81% i zdeklasowali pozostałe duety. Druga para Jerzy Sztylko – Włodzimierz Garstka uzyskała wynik gorszy aż o 5 %.

W całym turnieju zawodnicy rozegrali 4 miniseseje po 10 rozdani.

(do), fot. nadesłane

Leszek Kawski (z lewej) wygrał XV Nocny Turniej Brydżowy w Aleksandrowie Kujawskim

1. Bartłomiej Kamelski – Leszek Kawski	64,81%
2. Jerzy Sztylko – Włodzimierz Garstka	59,80%
3. Robert Mrukowski – Andrzej Grela	59,21%

Piłka ręczna

Przypieczętowany awans

Szczypiornistki Vambresii Worwo z klas V zagrały w weekend w III turnieju eliminacyjnym w Kowalewie Pomorskim. Wywalczyły awans do finałów.

Szczypiornistki Vambresii wywalczyły awans do finału

Zawody w Kowalewie były ostatnią eliminacją do finałów. Już przed pierwszym turniejem wiadomo było, że w gronie faworytów stawiane są nasze szczypiornistki oraz piłkarki z Kowalewa. Ekipa z Bobrowa podczas trzech turniejów była tylko tłem dla wspomnianych ekip. Podobnie było w miniony weekend.

Na otwarcie nasze dziewczęta rywalizowały o wygraną w zawodach z gospodyniami. Jak przystało na mecz na szczycie, nie brakowało ostrej walki i emocji. Rywalki zaczęły pojedynek

od prowadzenia, ale nasz zespół nie pozwalał odskoczyć przeciwniczkom na więcej niż jedną bramkę. Chwilę słabości nasze szczypiornistki miały w okolicach 10. minuty spotkania, kiedy to rywalki prowadziły 6:3. Na szczęście podopieczne trenera Taczynskiego szybko wróciły do gry i na przerwę schodziły z remisem 8:8. Druga odsłona to rywalizacja gol za gol. W końcówce meczu nasze dziewczęta rzuciły bramkę na 13:13 i takim wynikiem zakończył się cały pojedynek.

Rezultat pojedynków z Bo-

brovem zdecydował o pierwszym miejscu w turnieju. Wiadomo było, że kto wygra większą różnicą bramkową, stanie na najwyższym stopniu podium. Co prawda obie ekipy awans miały w kieszeni, ale każda chciała wygrać zawody.

Nasze dziewczęta ograły Bobrowo 22:0, a Kowalewo rzuciło w pojedynku z najsłabszą drużyną trzy gole więcej. Tym samym to piłkarki z Kowalewa zwyciężyły. Ostatecznie do finału awansowały Wąbrzeźno i Kowalewo. Kiedy rozegrane zostaną turnieje finałowe, na razie jeszcze nie wiadomo.

– Cieszy awans. Przed nami teraz dużo pracy, by w finale pokazać, że nie trafiliśmy tam przypadkiem – mówi opiekun Vambresii Bogdan Taczynski.

W Kowalewie Vambresia zagrała w składzie: Nikola Marciński, Ola Antosik, Roksana Bielińska, Wiktoria Dedeńska, Natalia Krzeszewska, Partycja Drewnik, Oliwia Świś, Julia Szczepaniak, Julia Dzierżawska, Roksana Rybszleger, Oliwia Michałowska, Oliwia Ożóg, Julia Lewandowska.

Tekst i fot.
(do)